fókuszban a szépség
Szépséged a „selfie”-d vagy te magad?
A szépség pásztora
A szépség Isten „csalija”

élő víz
Életem legjobb döntése
A legfontosabb felfedezés
Hívő vagy tanítvány?

híd

evangélikus missziói magazin

2014. I. szám
http://misszio.lutheran.hu

Tartalom

fókuszban a szépség

3 Nekem a szépség
4 „Szép mint a fény és oly szép mint az árnyék…”
5 Az Úr szépségéről
6 Szépséged a „selfie”-d vagy te magad?
7 A változás katalizátora
8 A szépség Isten „csalija”
10 Simon András a szépségről
12 A tájlélek
14 Relatív szépség
16 Tökéletesség és szépség
18 Madarak lelkünk hajóján
20 Szépségmozaik
21 Könyvajánló
22 Vallomás a szépről
24 Vegyük észre!
25 Ne a külső dísz… – semmi női szépség?
26 A szépség pásztora
28 Mire megszépülünk – Az Ószövetség és a szépség teológiája
30 Szép az Isten

élő víz

32 **KÖVESSÉTEK HITÜKET** – Több mint rokonság – jó szöveg!
34 **TANÚSÁGTEVŐK** – Hívő vagy tanítvány?
36 **FÉRFIMISSZIÓ** – Evangélikus férfikör Veszprémben
37 **ANNO** – A legfontosabb felfedezés
38 **BIZONYSÁGTÉTEL** – Életem legjobb döntése
39 **KÜLDETÉSÜNK** – Egy hálózati kulcsszereplő portréja 8.
40 **XX. SZÁZADI HITVALLÓINK** – „Nagypéntek ünnepén boldog voltam s szabad!”
42 **XX. SZÁZADI HITVALLÓINK** – Keken András: Imre és társai
44 **HOGYAN TOVÁBB, EGYHÁZ?** – Elkerülni a szakadást, de nem bármi áron
46 **IMÁDKOZZUNK** – Imádkozzunk! | Vízkereszti ima
47 **TANULJUNK EGYMÁSTÓL** – A mennyországszív dobókockája
HÍREK – A missziói lelkész szolgálatai és egyéb események
48 **REJTVÉNY | HÍR**
49 **ÉNEKEM AZ ÚR** – Megváltóm hangját hallottam
50 **AJÁNLÓ** – Ajánló az Evangélikus Missziói Központ kiadványaiból
Konferencia
51 **AZ ÉV IGÉJE** – „De nekem olyan jó Isten közelsége!”
52 **VERS** – Egy régi teáscsészére

4 „Szép mint a fény és oly szép mint az árnyék…”

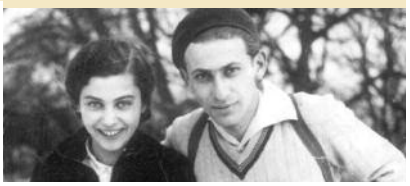

6 Szépséged a „selfie”-d vagy te magad?

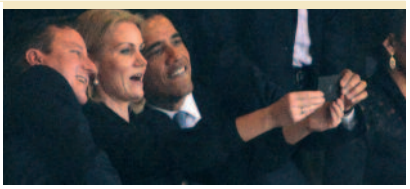

8 A szépség Isten „csalija”

16 Tökéletesség és szépség

28 Mire megszépülünk – Az Ószövetség és a szépség teológiája

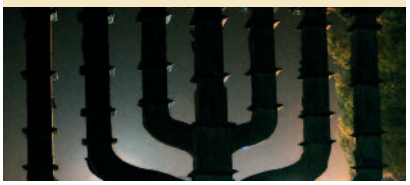

Címlapfotó: Révészné Bellai Csilla

Pontosítás

Magazinunk legutóbbi számában (2013. IV.) megjelent Reisch György: *Tetten ért csodák* című írása. A cikket illusztráló egyik fotó aláírásánál lemaradt a képen szereplő két másik személy neve. Most pótoljuk: bal szélen Nagy Tamás tervező, jobb szélen P. Peter Schellenberg látható. Középen Reisch György lelkész.

Impresszum

híd

evangélikus missziói magazin
2014. I. szám
megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787–5749

Kiadó és szerkesztőség:
Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
http://misszio.lutheran.hu
számlaszám: 11716008–20157087

Felelős szerkesztő:
Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu,
www.szeverenyijanos.hu

Munkatársak:
Balog Eszter, Erdészné Kárpáti Judit,
Fehér Charlotte, dr. Garádi Péter,
Kis Ferenc Balázs, Kovács László,
Kőháti Dorottya, Szeverényi Jánosné,
ifj. Zászkaliczky Pál

Layout, grafikai tervezés, tördelés:
Kreatív Flotta Stúdió Kft.
Perl Andrea, Perl János
www.kreativflotta.hu

Nyomdai kivitelezés:
Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára 400 Ft,
előfizetési díj egy évre 1600 Ft.
Megrendelhető a kiadónál.
Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar nyomdatermék

Partnereink:

Nekem a szépség

Anyám arca, selyemruhájának illatos susogása, ahogy a kiságyam fölé hajol, hogy megcsókoljon. A hóvirág apró zöld lándzsái, amikor épphogy áttörik a még fagyos februári földet. Lila-sárga krókuszok, a szelídgesztenyék fényes-ragacsos bimbói, az ezernyi fehér-rózsaszín virágba öltözött almafa. Kőrisek harsogó zöld virágernyői az áprilisi ragyogó fényben.

Egy fiú világító kék szeme, napbarnított, vállas alakja, erős, megbízható kezei. A kelenföldi evangélikus templom oltára a szelíd-figyelő Jézussal, az ólomüveg ablakokon játszó szivárványszín sugarak.

Kislányom újszülött manóarc-cocskája, ötnapos kisfiam első mosolya, unokám bozontos, édes kis feje – a hála a szívemben. Csivitelő széncinkék a téli körtefán, tenyérnyi, hegyes farkincájú kiscica lábadozó párom ölében, pillekönnyű lábakon villanó mókus az ablak előtt.

Smetana áradó muzsikája a Budapesti Filharmonikusok koncertjén, a Yesterday utánozhatatlan harmóniája a Beatlestől, karácsonyi, ünnepváró ének: „Ím, jászlad mellett térdelek…"

Toszkána szelíd dombokon magasodó, ódon városai, haragoszöld ciprusokkal, olajfaültetvények vöröslő pipacsokkal. Mainau szigetének szivárványszín tulipántengere, pöttyös pillangó egy trópusi virág bibéjén. És Budapest az öreg Dunával, a hidakkal, a Vár sziluettjével, a Városligeti műjégen, mesebeli várfalak előtt, reflektorfényben korcsolyázó fiatalok.

A csopaki domboldalról a napfogyatkozás – a sötét tó körül fénycsík, fejünk fölött, a mélykék égen ragyogó csillagok, Isten érezhető közelsége.

Pál apostol megtartó, reményt adó sorai a Rómaiakhoz írt levelében: *„Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban."*

Isten teremtett, gyönyörű szép világa.

JÁSDI BEÁTA

„Szép mint a fény és oly szép mint az árnyék…”

Teológushallgató koromban részt vettem a Dohány utcai zsinagóga egy istentiszteletén. A mellettem ülő bácsi többek között arról beszélt nekem, hogy együtt volt Radnóti Miklóssal munkaszolgálatos. Szokása volt a költőnek esti tábortűznél a Károli Bibliából felolvasni társainak. Különösen a próféták könyveiből.

Hetven évvel ezelőtt gyilkolták meg az egyik legnagyobb magyar költőt, Radnóti Miklóst. Harmincöt éves volt.

Asszimilált zsidó családban született. „Iker gyerek vagyok, öcsém és édesanyám meghaltak születésemkor. Anyámat az ikerszülés ölte meg, nem bírta a szíve, öcsém gyönge volt, elszívtam tán tőle az életerőt. Tizenkét éves voltam, meghalt apám is. Az anyámat nem ismertem, az apámra valójában alig emlékszem, néhány éles, de összefüggéstelen képet, emléket becézek róla magamban…”

Eredeti neve Glatter Miklós. Az 1930-as években Radnót falu nevét választotta, mivel ott – a Felvidéken, Gömör vármegyében – született a nagyapja. A falu neve ma Nemesradnót.

Atyai barátja volt *Sík Sándor,* a piarista pap-tanár, neves cserkészvezető, irodalomprofesszor. Sík Sándor felkérésére írt át régi magyar nyelvről modern magyar nyelvre egy katolikus imakönyvet.

A költő már korábban is elhatározta, hogy krisztusi korba érvén, harmincnegyedik életéve betöltése előtt felveszi a keresztséget. Ezen döntését nem befolyásolta politikai megfontolás, a zsidótörvények miatt már előnyben ez által nem részesülhetett. Sík Sándor keresztelte meg a Szent István Bazilikában.

Harmadik munkaszolgálatos bevonulása előtt Sík meglátogatta Radnótit Pozsonyi utcai lakásában. Ekkor a gyónás szentségével is élt. Keresztelkedése előtt sárga karszalagot kellett viselnie, később, mint megkeresztelt zsidó, fehéret…

„az égre írj, ha minden összetört.” (Negyedik ecloga, 1943)

Szerb területre is elhurcolták. Egyik este társainak elmondta az egyik legnagyszerűbb magyar verset, a *Nem tudhatom* kezdetűt. Megismételtették vele.

1944. november 9-én lőtték le Abda határában. Az ottani tömegsírból a győri izraelita temetőbe vitték. Harmadik temetésén, 1946-ban Budapesten Sík Sándor búcsúztatta.

2013 decemberében meglátogattam a 102 éves Radnóti Miklósnét, Gyarmati Fannit, Fifi nénit. Ő azóta is, hetvenkilenc éve, abban a lakásban él, ahol elkezdték közös életüket 1935-ben. (1926-ban ismerkedtek meg. Ő ekkor tizennégy, a költő tizenhét éves volt.)

A lakás névtábláján ez a név olvasható: Dr. Radnóti Miklós. Férje halála óta hűségesen gondozza a páratlan életművet. Interjút senkinek sem adott.

Az abdai sírban megtalálták a költő füzetét, a Bori noteszt, melyben megtalálható a *Levél a hitveshez* című vers is. Decemberi találkozásunk alkalmával megkértem, hogy a Bori notesz fakszimile példányába írja be nevét.

„Mikor láthatlak újra, nem tudom már,
s ki biztos voltál, súlyos, mint a zsoltár,
s szép mint a fény és oly szép mint az árnyék,
s kihez vakon, némán is eltalálnék.”
Levél a hitveshez – részlet
(Lager Heidenau, Zagubica fölött a hegyekben, 1944. augusztus–szeptember)

SZEVERÉNYI JÁNOS

Lapzárta után, 2014. február 15-én elhunyt Radnóti Miklósné.

Az Úr szépségéről

A Duna illata, Csontváry és a bogarak zenéje…

Mi a szépség? Minél többet gondolkodtam, annál nehezebbnek tűnt írni róla. Mit is tudnék én mondani a szépségről, nem vagyok filozófus… Aztán az Úr elém hozta a bibliai konkordanciát. Így hát elkezdtem fellapozni a Bibliában azokat az igéket, amelyekben a szépség szó szerepel.

Gyerekkorom óta szeretek rajzolni. A színek, a formák, a fények, az illatok mindig valamiféle gyönyörűséggel töltöttek el.

Elkalandoztam messze a múltba, emlékeim szépséget hordozó bőséges ajándékai között: nagyanyám tiszta, ragyogó kék szemei, mindig mosolygós vékony kis arca jelent meg előttem, aztán a Duna illata töltött el, és az a gyönyörűséges állapot, ahogyan az öreg folyó hullámain ringok, hűsítő, álmos sodrásában, Édesanyám kitárt, óvó, segítőkész karjainak oltalma alatt.

Emlékszem, ahogyan később, középiskolásként budai kollégiumunk hatalmas, nyugatra néző ablakai előtt állva Csontváry vivid palettáit láttam megelevenedni: égő narancs és datolyaszilva-piros, meg mély püspöklila színekkel váltakozva. Ó, micsoda gyönyörűség! Néha nem tudtam otthagyni ezt a pazar látványt. Szemeim előtt lassan váltakoztak a színek és formák, amíg az ég alja megszelídült, és csendes, hamvas, egyenletes halvány pír váltotta fel az éles drámai kontrasztokat, az este puha szárnyakkal mindenre ráborult.

Ahogyan olvasgattam az igéket a Bibliában, amelyekben a szépség szó szerepelt, egyre inkább úgy láttam, hogy az én megtapasztalásaim mennyire önzőek, mint általában. Kultúránk, családi hátterünk, személyes élményeink erősen befolyásolják a szépségről alkotott fogalmainkat.

Saját magunkkal vagyunk elfoglalva. A világ körülöttünk tornyosodik, nyomakodik és megfojtja bennünk a felnövekedő isteni palántákat olcsó, hamis, perverz „szépségeket" kínálva.

Amikor eljutottam a 27. zsoltár 4. verséhez (Károli fordításában), ezt olvastam: *„Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy lakhassam az ÚR házában életemnek minden idejében; hogy nézhessem az Úrnak szépségét és gyönyörködhessem az Ő templomában".*

Szívem megdobbant: igen! Az Úr a tökéletes, Tőle való a tökéletes, teljes szépség. Az „őstípus", minden más szépség eredete, kútfője. Az Úr maga a szépség!

„Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes" (Mt 5,48) – írja a Biblia. De hogyan lehetnék tökéletes? Az Úr egy másik helyen ezt mondja: *„És kiméne híred a pogányok közé a te szépségedért; mert tökéletes vala az ékességeim által, amelyeket reád tettem"* (Ez 16,14). Amelyekkel az Úr ruházta, ékesítette fel!

Tehát az Úr az Ellátó, Gondviselő, az Iránytű és a Kútfő. Pásztor, aki csendes vizekhez vezet és füves legelőkön nyugtat engem. Ő vezet el a teljes, tökéletes szépség megtapasztalásához, ami Őreá mutat, aki nagyon-nagyon szeret.

Mint kis bogárkák a földön, futkosunk össze-vissza az Úr nélkül, de Övele diadalmasan haladunk napról napra. Dicsőítsük Őt, testvéreim, adjunk hálát Neki, szépséges, drága Urunknak, kegyelméért! Nála van az élet és a szabadság, Ő az igazi szépség. Ámen.

VÁGRÉTI ÉVA

A szerző az Amerikai Egyesült Államokban él, grafikusművész, gyermekkönyv-illusztrátor

Szépséged a „selfie”-d vagy te magad?

Ismeretes – én is a facebookon láttam meg –, ahogy *Nelson Mandela* temetésekor *Obama* okostelefonjával képet készít magáról a mellette ülő hírességekkel. Mintha nem egy egyedi ember temetésén lenne, hanem a mindenható facebookon.

Most divat az önfotózás, amire nemrég új szót alkottak angolul: „selfie”, és ami az év szava lett 2013-ban. A facebook teli van ezekkel a mobilönarckképekkel. A self szóból képzett kifejezés lefordíthatatlan, önöcske, magamocska, vagy valami efféle bárgyúsággal lehetne visszaadni, de nem is kell, lényegtelen, hisz az angol szó minderre tökéletesen megfelel. Vajon kit ábrázol mindez? Vajon az én vagyok-e? Hisz az arcom láthatatlan, tessék csak megnézni az enyémet például a facebookon, na, ki vagyok?

Megszületésem egyediségem kihirdetése volt a világnak. Mert minden ember különbözik a többitől, és éppen abban, amiben különbözöm, abban vagyok a többinél értékesebb. De ha annyira egyedi vagyok, ki veheti észre ezt az egyediséget? Mert a többi hiúsága miatt vak: éppen a tőlük való különbözőségem mentén nem akar minderről, azaz az igazán értékes voltomról tudomást venni. Akkor éppen az egyediségem teszi lehetetlenné annak kihirdetését, hogy megszülettem, hogy egyedi vagyok? Pedig egyedi vagyok, csak az a baj, hogy hiúságom hamarabb hiszi el, még mielőtt értéktudatom felfogná, és gyönyörködni kezdene egyediségem titkában. Értéktudatomnak másokon kellett volna gyakorolnia a gyönyörködést. De ezt irigy hiúságom megakadályozza. Hiúságom sürget: Add meg magad az önáltatásnak: látni akarom egyediséged! Holott éppen az, ami bennem egyedi, éppen az, amit más nem láthat: láthatatlan lényem az egyedi értékem. Pontosan az, amit gőgösen másokban sem akarok észrevenni.

Megszületett Jézus és nem volt helye a vendégfogadó házban. Nem volt helye ebben a világban. De ezzel mit sem törődve, azonnal gyönyörködni kezdett minden ember egyediségében. Hiúság nélkül. Meglátta, elismerte és meg is láttatta a láthatatlan értéket az emberben. Odaszólt az őt vendégül látó Simon farizeusnak (Lk 7,36–50) a prostituáltról, akit az megvetően lenézett, és aki Jézus lábait könnyeivel mosta, csókolgatta, hajával törölte és drága kenettel megkente: „Simon, mikor hozzád beléptem, nem gyakoroltad a vendégeit megtisztelő gazda szerepét, engem csókkal nem üdvözöltél, fáradt lábamat meg nem mostad, meg nem törülted, fejemre olajat nem töltöttél, ez az asszony most mindezt megteszi. Amit ő tesz, bűnét-esendőségét őszintén elgyászolva, azt én egyedi módon szeretetnek értékelem. Ezzel nemcsak látható és értékelhető tetteit, hanem őt magát, ezt a láthatatlan csodát, ahogyan megnyilvánul, ezt is elismerem és értékelem. Egyedi lényében ismerem el őt, igazi és hiteles vendéglátómnak tartom őt ebben a világban, ahol nekem nem lehet helyem.”

Jézus selfie-jét nem lehet kitenni a facebookra, mindenki másét igen.

Jézus selfie-jét nem lehet kitenni a facebookra, mindenki másét igen. Mikor az Isten arcmására teremtett Káin megöli testvérét, Ábelt, Isten azonnal rákérdez: Hol van a te testvéred? Miért haragszol? Miért csüggesztetted le a fejed? (1Móz 4,9) Az eredeti héberben: miért „ejtetted le” az arcodat? Jézus arca nincs a facebookon, ő az övét nem ejtette le, neki nincs hiú selfie-je. *„Aki engem lát, Fülöp, látja az Atyát. Hogyan mondhatod te: Mutasd meg nekünk az Atyát?”* (Jn 14,6) Én pedig azóta látom-megláthatom az ő arcában minden ember arcát, a te arcodat is, sőt még az enyémet is. Szép vagy, szépek vagyuk, Isten-arcúak vagyunk, úgy ahogy vagyunk, láthatatlanul.

HORVÁTH LEVENTE

A változás katalizátora

„Mindenkor örüljetek, szüntelenül imádkozzatok, mindenért hálát adjatok, mert ez az Isten akarata Jézus Krisztus által a ti javatokra.” (1Thessz 5,16)

Nagyon hálás vagyok a szépségért. Többször elgondolkodtam már azon, hogy Isten az élet, az öröm megéléséhez, a világ megközelítéséhez, a nehézségek elviseléséhez a szépség felfedezésének képességét adta nekem. Ez talentum is, amit használnom lehet, sőt kell is, hogy az a szépség, amit érzékelek, másoknak is láthatóvá váljék. Ezért most egy saját, *Hazárd* címet viselő fotósorozatot hozok példának, ami az egyik legjobb barátom lakását díszíti. A vele folytatott beszélgetés alapján fogalmaztam meg, hogy mi is a szépség szerepe ebben a konkrét munkámban, és tágabban véve általában az alkotófolyamat során is.

A címbeli kockázat a megszokottból való kilépésre utal. Ennek a perspektívaváltásnak folyományaként a nagyon komolynak látszó dolgok játékossá válhatnak. A fotósorozat egyes darabjainak megpillantásakor születő kezdeti elvárások, előítéletek lebontása, a vér miatt érzett ijedtség feloldása a szépségen keresztül történik, ami ezeknél a képeknél rutinszerű tevékenység közben, azt megakasztó jelenségként jön létre. Mindegyik kép a monotóniából való kiesést dokumentálja: maga a dokumentáció igénye jelenti a hozzáállásváltást, amit a hirtelen felfedezett esztétikai élmény hív elő. A szépség az önmagáért való élményben a változás katalizátoraként működik.

DELI ESZTER KINGA

A szépség Isten „csalija”

Simon András grafikusművésszel Szeverényi János beszélgetett

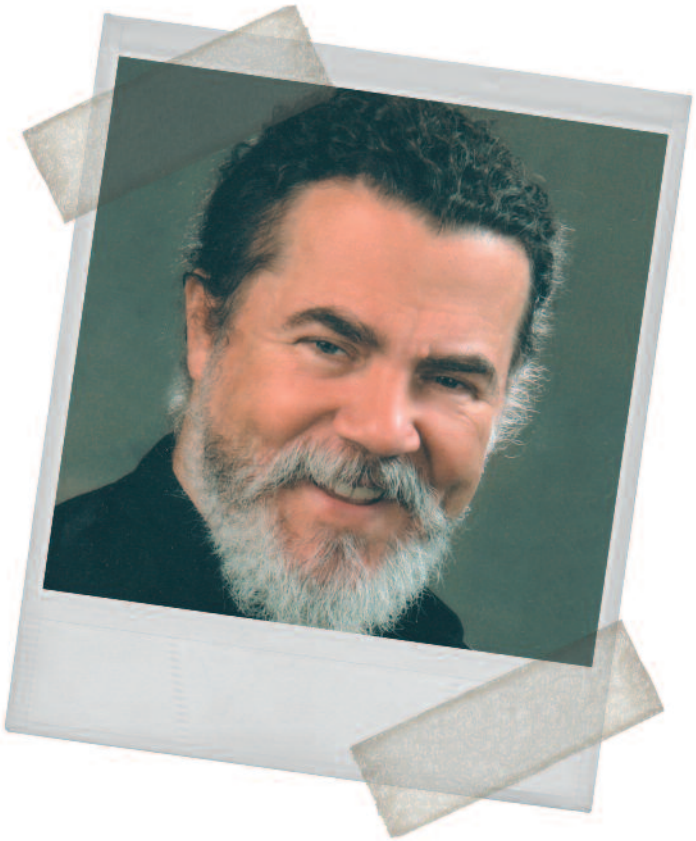

Nagy molinókon, kiadványokon találkozunk alkotásaiddal, melyek jellemzője, hogy egy vonallal rajzolsz meg üzeneteket. Hogy alakult ki nálad ez a stílus?

Korábban kifelé forduló ember voltam, aki szeretett a társaság középpontjában lenni. Ennek velejárója volt, hogy sokat beszéltem. Egy találkozó után a barátom nekem szegezte: „András, te nem vagy őszinte.” Azt mondta, hogy úgy érzi, a lelkem mélyét nem mutatom meg, hanem a felszínen „fecserészek”. Ez a kritika szíven ütött. Változtattam a magatartásomon. Attól kezdve inkább befelé forduló, másokra figyelő, másokat meghallgató emberré igyekeztem válni. Rájöttem arra, hogy az én lelki meggazdagodásomnak is ez az útja. Ahogy a lelkemben történt egyfajta leegyszerűsödés, a beszédem kevesebbé, tisztábbá, áttekinthetőbbé vált, ez az önkifejezési váltás hatott a vonalbeli önkifejezés változására is, és sokvonalú grafikusból egyvonalú grafikussá váltam. Arra törekedtem, hogy minél kevesebb vonallal minél többet tudjak kifejezni.

Minden egyes kis rajz egy prédikáció, evangelizáció. Inspiráció alatt rajzolsz?

Ezek Istenre hangolt csendben és meditációban születnek. Ha például egy dicsőítő figurát rajzolok, nem kezdem el tanulmányozni, hogy milyen testhelyzetben szoktak az emberek dicsőíteni. Nem a külső forma alapján megyek befelé, hanem amikor én magam érzem azt, hogy végtelenül hálás vagyok Istennek, hogy vágyakozom utána – ez egy alapvető szó, a vágyakozás – akkor ez az érzés kifejezőeszközt keres magának, és hol versben, hol egy elmélkedésben vagy egy rajzban kristályosodik ki. Alapvető tétel az én művészetemben az érzelmi érintettség. Ezért lehetséges ez a csoda, hogy az én papírra vetett rajzaim más embereket lelkileg motiválnak, mert megérzik belőle az érintettséget. Nem csupán azt fogalmazom meg, amit már átéltem, hanem azt is, amire vágyakozom.

Például a természet szépsége lenyűgözi az embereket származástól, iskolai végzettségtől, világnézettől függetlenül. Az interneten is fontosnak érzik, hogy szép természeti fotókat megosszanak. Mi ez az egyetemes érzés bennünk?

A szépség Isten Szentlelkének kisugárzása a teremtett világra. Kicsit profán megfogalmazás: a szépség Isten „csalija”, amit bekapva ráérzünk valami tárgyakon túli lelki tartalomra, ami az embert elgondolkoztatja. A szépség a teremtés „luxusa”.

A frankfurti repülőtér például csupán a funkcionalitás figyelembevételével készült, és egyáltalán nem szép. De szép a Heathrow repülőtér, ahol úgy éreztem magam, mintha ezen a helyen szeretve lennék, mintha fontos lett volna a tervezőnek, hogy én ott jól érezzem magam. Isten úgy alkotta meg a világot, hogy ne csak olyan legyen, ami betölti a funkcióját, hanem hogy

felfedezhessük a teremtés mögötti szándékot, vágyakozzunk Isten után, aki nekünk készítette ezt a helyet. És vajon nem Isten irántunk való vágyakozásának az egyik jele-e ez? Lehet, hogy azáltal is kifejezi irántunk való szeretetét, hogy gyönyörű dolgokat teremt, hogy azok gondolkodásra inspiráljanak bennünket.

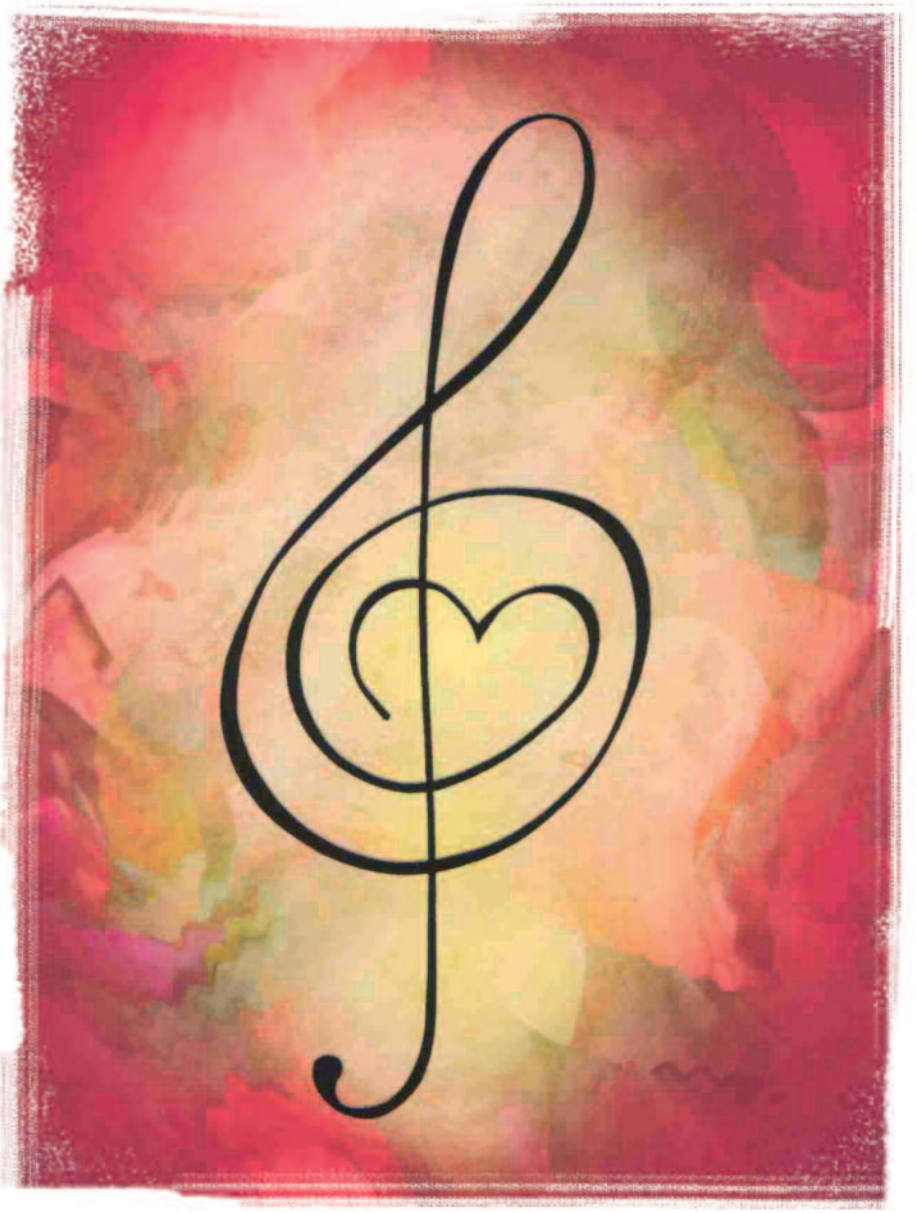

Egy veled készült interjúban olvastam azt a kicsit meghökkentő mondatot, hogy a vallásosságból meg kellett térned. Mit értesz ezen?

Az általam jónak tartott vallásos magatartásból kellett megtérnem. Nem csak vasárnapi keresztyén voltam. Három éven keresztül jártam egy mozgássérült fiatalemberhez. Olyan karitatív munkát végeztem, amellyel példaképnek állított a papunk a többi fiatal elé. Már egy kis közösséget is vezettem. Csak volt egy bökkenő, amiből aztán tényleg meg kellett térnem, hogy magamat csúcskeresztyénnek kezdtem érezni. Látszólag mindent Istennek vetettem alá, egy dolgot mégsem adtam át neki, a szívemet, az elképzelésemet a saját jövőmről. Ebből kellett megtérnem, hogy az életem irányítását, a jövőmet is merjem odaadni, és ne a saját érdekeim és vágyaim szerint tervezzem az életemet. A megtérés tulajdonképpen azt jelenti, hogy az ember a múltját, a jelenét és a jövőjét is, a testét, a lelkét és a szellemét is oda meri adni Istennek. Nem kényszerűségből, hanem belső vágyakozásból.

Aki tiszta szívvel keresi Istent, az élete célját, értelmét, és hogy hogyan tudna megtérni, annak mit tanácsolnál?

Mondja el Istennek: „Ha azt akarod, hogy ismerjelek, hogy közelebb kerüljek hozzád, akkor szólj hozzám, érints meg, hívjál, mutass valami jelet!" Keresztyén emberek közé kell menni, tőlük tanácsot kérni, az ő életüket megismerni. Ez nekünk, keresztyéneknek nagy vizsga: vagyunk-e olyan követői Krisztusnak, hogy a kereső lelkülettel felénk forduló számára példa tudunk lenni? A mi életünket, magatartásunkat, kisugárzásunkat látva kívánatosnak tartják-e a keresztyén életet? A másik, amire keresőket biztatnék, hogy olvassák a Szentírást, elsősorban az Újszövetséget, Jézust tanulmányozva, hogy hogyan élt, hogyan beszélt és gyógyított.

Arra törekedtem, hogy minél kevesebb vonallal minél többet tudjak kifejezni.

Neked soha nem voltak hitbeli kétségeid?

A hittel kapcsolatban nem voltak kétségeim. Nekem érzelmi alapon van kötődésem Istenhez, nem pedig értelmi, hideg fejjel való kutakodás alapján. Soha nem csalódtam Benne, életem legnagyobb válságaiban is az Ő töretlen kegyelmét és szeretetét éltem meg. De nem vagyok mentes a nehézségektől. A válság nem gyengíti a hitemet, hanem még inkább arra sarkall, hogy keressem az Istennel való szorosabb kapcsolatot. Senki sem lehet mentes a kísértésektől, a válságoktól sem. Ezek sokszor nem a hite meggyengüléséből adódnak, hanem próbatételként kapjuk őket. Vannak olyan krízisek is, amelyeket a saját szeretetlenségünk okoz. Ez egyfelől önismerethez vezethet, másfelől újabb lehetőséget ad, hogy Isten mellett köteleződjünk el.

„Bár a szívünk elítél, Isten mégis nagyobb a szívünknél" – olvashatjuk a Szentírásban. Ebben az Istenben bízva gondolunk rád is, magunkra, hazánkra, egyházainkra. Nagyon köszönöm a beszélgetést!

A teljes interjú elhangzott a Lélekhangoló *című evangélikus műsorban, 2014 januárjában.*

Fotó: Hrivnák Mihály

Miért van akkor mégis annyi sugárzó tekintetű hívő ember?

Simon András a szépségről

A szépség sebet ejt rajtad, és fájdalmasan mélyre ereszti benned láthatatlan gyökereit, amelyekkel úgy fonja be és ejti rabul lelkedet, hogy észre sem veszed. Annyi szépséget tudsz befogadni, amennyire nyitott a lelked Isten Lelkének befogadására.

A szépség ellentétes érzelmeket ébreszt az emberben, mert egyszerre jár örömmel és fájdalommal. Egyfelől örülünk, mert a szépség ezer megnyilvánulási formájában Isten mosolya sugárzik ránk, másfelől viszont – ha a szépség a szívünk mélyéig hatolt – fájdalmat is átélünk, mert mindannyiszor tapasztal-

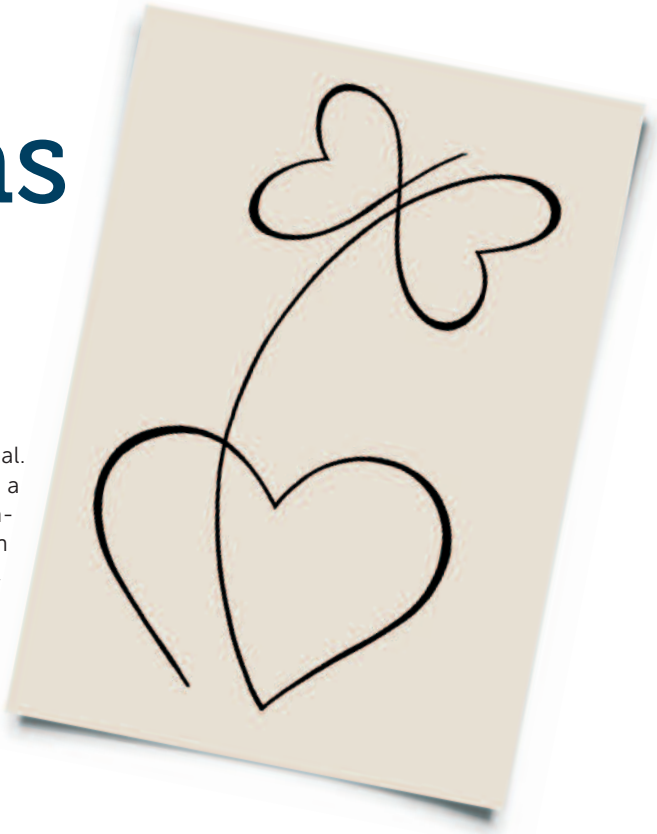

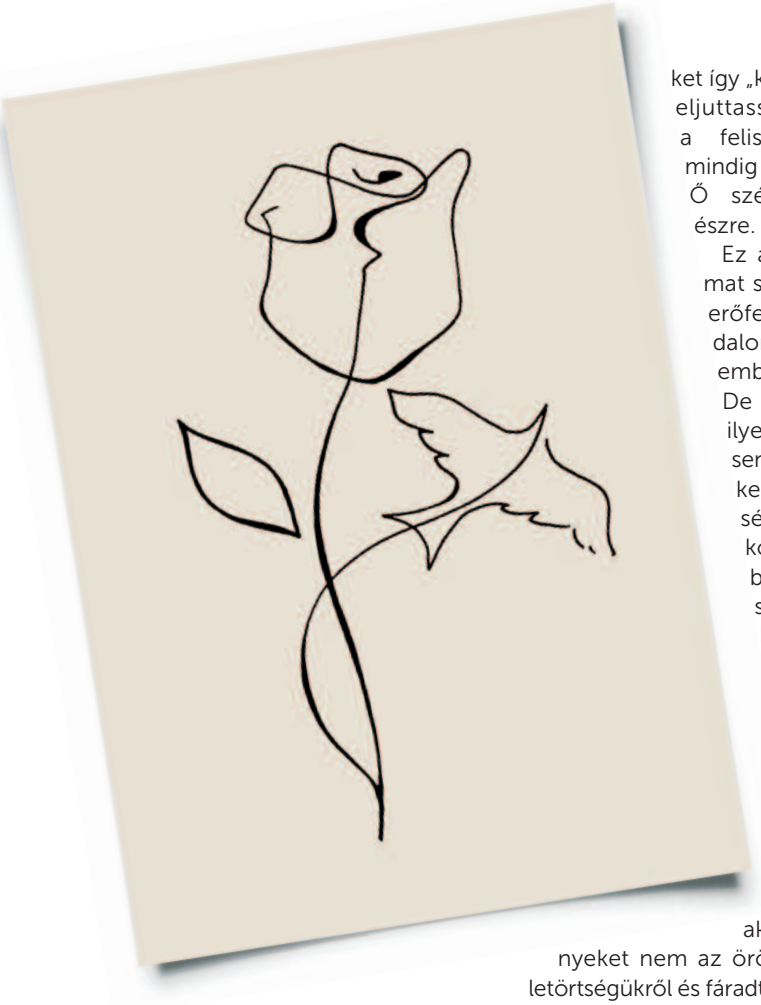

nunk kell, hogy a szépséget magunkba engedhetjük ugyan, de soha nem birtokolhatjuk.

Minden kísértésünk, ami arra irányul, hogy az Isten sugárzásában szépnek látott és megszeretett dolgokat, személyeket magunkhoz ragadjuk, kudarccal végződik. A kisajátítás szándéka ugyanis önzésből táplálkozik, s az önzés vagy a teremtett dolgok szépségét oltja ki, vagy minket tesz alkalmatlanná arra, hogy a szépség tárgyát önfeledt örömmel élvezni tudjuk.

De miért kínoz minket ezzel az Isten? „Magába bolondít" teremtményeinek szépségén keresztül, de nem engedi, hogy bennük megragadjuk Őt. Talán azért van ez így, mert az Isten szépsége csak átsuhan a teremtett világ dolgain, de nem állandósul bennük. Isten ismer bennünket, s tudja, hogy birtoklási vágyunk erősebb, mint az a hajlandóságunk, hogy a múló dolgokban az Ő múlhatatlan szépségét szemléljük. Szépsége ezért illan el az önzőn megszerzett dolgokból, s tűnik fel ezer más formában más teremtett lényekben, hogy nyughatatlan lelkünket így „kifárasztva" végre eljuttasson minket arra a felismerésre, hogy mindig és mindenkor az Ő szépségét vegyük észre.

Ez a tanulási folyamat sok lemondással, erőfeszítéssel és fájdalommal jár, és egy emberöltőn át tart. De mégis, ha ez ilyen nehéz volna, senkinek sem lenne kedve Isten szépségében gyönyörködni, s közben beleszomorodni a sok lemondásba. Isten végül is örömre és nem keserűségre teremtett bennünket, s ha az Ő szépségének helyes szemlélése ilyen áldozatokat kívánna, akkor a keresztényeket nem az örömükről, hanem letörtségükről és fáradtságukról lehetne felismerni.

Miért van akkor mégis annyi sugárzó tekintetű hívő ember, akinek a lényéből szeretet, harmónia és melegség árad? Csak úgy lehetséges ez, hogy Isten végtelenül szeret minket, és azonnal saját szépségével és harmóniájával tölti be azt a helyet, amelyet a megragadott dolgok, lények elengedésével készítünk a számára. Így töltődünk föl magunk is szépséggel anélkül, hogy erre külön törekednénk.

S ugyanakkor így tisztul ki a belső látásunk arra, hogy az Isten személyesen nekünk szóló mosolyát egyre több dologban észrevegyük. Végül pedig problémáink ellenére is megtapasztalhatjuk, hogy minden napunk lehetőséget kínál arra, hogy ezt a szép mosolyt belülről fakadó örömmel viszonozzuk.

A szépség Isten egyik megnyilvánulási formája.

A szépség Isten egyik megnyilvánulási formája. Érzékeinkre hat, magához vonz és rabul ejt. De amikor ösztönös vonzódásunknak engedve megragadjuk a szépség tárgyát, az egyszerre elveszíti vonzását, mert túl közel kerültünk hozzá, betörtünk sugárzásának magjába, s megpróbáltuk azt magunknak kisajátítani.

Olyan ez, mint amikor a szerelmesek egymás megismerési és birtoklási vágyától hajtva – szemüket szinte összeérintve – olyan közelről csodálkoznak bele egymás tekintetébe, hogy szinte már semmit sem látnak.

A szépség érzékeléséhez kellő látótávolságra van szükség. Lehet bár karnyújtásnyira, a szépséget senki sem ragadhatja magához, mert a szépség sugárzás. Isten Lelkének megszentelő kisugárzása a teremtett világra.

A szépség tehát nem elsősorban esztétikai fogalom, nem is etikai, hanem inkább lelki. Ezért van az, hogy minden ellenérzés nélkül vonzódunk azokhoz a „csúnya" emberekhez is, akiket a rajtuk átáradó szeretet miatt mégis szépnek látunk. Az alázat nélküli és hideg eleganciával viselt formai tökéletesség – amit gyakran összetévesztenek a szépséggel – ideig-óráig felkeltheti ugyan az érdeklődést, tartós vonzalmat ébreszteni azonban képtelen.

A szépség Isten Lelkének megszentelő kisugárzása a teremtett világra. Külső megjelenésünktől függetlenül mi magunk is lehetünk szépek, ha engedjük magunkon átáramlani Isten szeretetét. A valódi szépség ugyanis belülről sugárzik.

A tájlélek

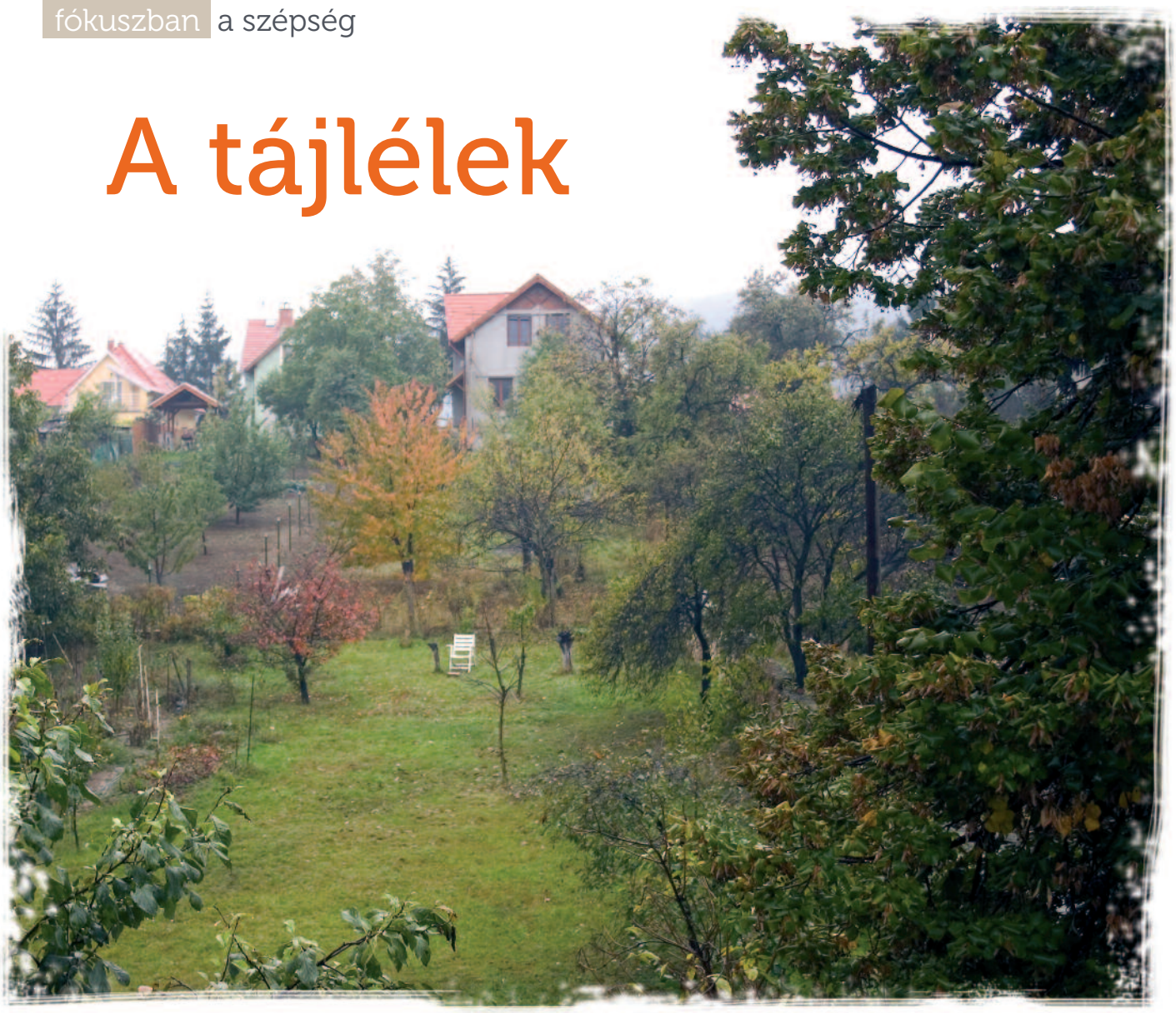

Ha barangolunk a Balaton-felvidéken vagy a Hargitán, itt is, ott is sajátos hangulatot tapasztalunk. Ez nem egyszerűen domborzati, éghajlati és növényzeti formákat jelent, hanem művelést, építészetet, sőt konyhát, magatartást, világszemléletet. Embert.

Egy sárközi magyar ízlése, vérmérséklete sokban különbözik a kunságitól, a gömöritől, a bácskaitól, ugyanakkor erősen hasonlít a helybéli svábra. A táj ugyanis nem egyszerűen természeti és civilizációs jelenségek csoportozata: szelleme van, amely áthatja az ott élő, minden rendű-rangú lényeket. Sőt, a borokat, a viseleteket, az ételeket, a dalokat. A konyha mint kultuszhely világosan mutatja a táj szellemének működését.

Hamvas Béla mélyedt el a legjobban a magyar föld szellemeinek vizsgálatában. Ő öt magyarországi géniuszt különböztet meg; a nyugatit Kőszeg-Sopron-Pozsony tájékán, az északit a Felvidéken, a keletit az Alföldön, a bizáncit Erdélyben, a mediterrán délit a Balaton-Baranya térségében. Egyetlen országban sem él ennyi géniusz egyidejűleg. Miattuk olyan gazdag a magyar tehetségben és széthúzásban; tudniillik nemigen tudjuk géniuszainkat el- és befogadni, megszelídíteni.

A tavalyi fényképen a kert békésen őszül, a fák lombjai vöröslenek, a fű még zöld, benne egy fehér szék. A fehér szék a zöldben, akár a hidacska. Mit keres ott? Miért éppen fehér? Ki szokott ülni benne? Ki jár arra? Feszültséget érzünk. Válaszok, történetek és képek sora indul el bennünk aszerint, hogy mit tartunk a lét alapkérdéseiről: üdvről és a pokolról, vagyis az életről és a halálról. „A festmények között van olyan, amelyben utazni tudunk. Van olyan, amely messzi kilátást nyújt, van olyan, amelyben sétálgatni tudunk, s van olyan, amelyben szívesen ellakoznánk." – írta *Kuo Sze* a XI. században. Amikor a képbe belehelyezünk egy hidacskát vagy egy széket, akkor kísérletet teszünk arra, hogy beleköltözzünk.

A hagyomány egységesen tanítja, hogy művelnünk kell a világot, át kell szellemítenünk. A műveletlen, szellem nélküli anyag szemét. A gazdaságkor egyik alaptörvénye, a szeméttörvény kimondja, hogy minél fejlettebb egy ágazat, annál több szemetet termel, hiszen annál sebesebben avulnak el az általa gyártott holmik. A szellem alig vesz részt az ipari folyamatokban – a haszonelv, a pénz irányítja őket. A művelés belül kezdődik, a benső műveltség teszi lehetővé az anyag átszellemítését, hogy étel legyen és ne moslék, hogy

kép legyen és ne maszat, hogy zene legyen és ne zaj.

A Krisztus előtti III. században keletkezett ez a *Lie Ce*nek tulajdonított szöveg. „Ven mester félretette lantját és felsóhajtott: »Nem az a baj, hogy a húrokat nem tudom pengetni, nem is az, hogy nem tudok zenét komponálni, hanem az, hogy ami bennem van, nincs a húrokban, hogy amit szeretnék, az nincs a hangokban. Mindaddig, amíg valamit nem tudok belül, a szívemben megragadni, nem felelhet rá kívülről ez a hangszer. Ezért nem merészelem többé kinyújtani a kezem, hogy a húrokat pengessem. De adj nekem egy kis szabad időt, és hallgasd meg azután, hogy mit tudok!« Nem sokkal utána újra Hsziang mester elé járult, aki megkérdezte tőle: »Nos, hogyan boldogulsz a lantoddal?« Ven mester így felelt: »Kérlek, győződj meg róla!« Azon nyomban – tavasz volt – megpendítette az ősz húrját, s megszólaltatta vele a nyolcadik hónap hangját, és hirtelen hűvös szél támadt, a fűvek és a fák gyümölcsöt érleltek. Amikor ősz lett, ő megpendítette a tavasz húrját, s megszólaltatta a második hónap hangját. Ekkor langyos szellő kezdett fújdogálni, és a fűvek meg a fák virágba borultak." Az igazi mű a lét szelleméhez kapcsolódik, legyen bár zene, halászlé vagy festmény.

A már idézett Kuo Sze írta *A tájkép tökéletessége* című művében: „Egy táj megfestésekor a művész szellemének a tárgy egészével kell egységet alkotnia, mert ha szelleme nem olvad eggyé a tárgy egészével, akkor a tárgy lényege nem lesz világossá." Apjáról, a jeles művészről írja, hogy úgy kezdett neki a festésnek, „mintha csak fontos vendéget készülne fogadni. A munkához csak akkor látott hozzá, ha szelleme már megnyugodott." Mert „aki zavaros lélekkel lát munkához, annak a képén az alakok elmosódottak és bizonytalanok lesznek, mivel szelleme nem tudott eggyé válni a táj egészével." Vagyis a tájképfestés a hely szellemének megértése és bemutatása a saját szellemünkön keresztül.

Az ókor és a középkor nem ismerte ezt a műfajt. A kertet, a tájat jelképesen ábrázolták, noha – pl. az egyiptomiak – tökéletesen tudtak íbiszt és lótuszt festeni. A középkoriak alakjaikat szent aranytérbe helyezték. A reneszánsz szakított ezzel, de háttérként eleinte idealizált tájakat szerkesztettek, mintegy a mennyországot jelenítették meg.

A modern művészet a tájképfestészetből indult. Plein air. *Manet, Monet* vagy *Paál László* és *Rippl-Rónai* megpróbáltak a látványba magába belenézni, s fölfedezték a levegőt, a színek, a fények bomlását-játékát. Ami belőlük jött *Cézanne* után: *Picasso, Braque, Pollock* és a többiek, a kubizmus, a konstruktivizmus, a dada, a tasizmus stb. Az izmusok immár fölsorolhatatlanok, de egyben azonosak: a tájképtéma, de a tájkép eszméje hiányzik a festészetükből. Látszólagos kivétel a szürrealizmus. Látszólagos csupán, mert *Dalí, Chirico, Tanguy* és követőik „tájai" benső tájak, „magánmitológiáik" kivetülései.

Aki az utóbbi száz évben tájképet festett, az maradi és különc, kiesik a műkereskedelmi festészet ideológiáiból és fő csapásirányából.

Amióta él az ember, azóta épít; kunyhót, vízimalmot, vagy sáncot rak a szántóföldből kiszedett kövekből, beavatkozik a tájba, megváltoztatja azt. Nagy kérdés, hogy miért és mennyire. A táj ugyan önmagában nyugszik, de szelleme kétségtelenül érzékeli a hatásokat. Hogy mikor és miként válaszol rájuk, titok.

A japánok nagy építők, de mégis igyekeztek vigyázni tájaikra. „A japánok mindig zavarba jönnek, ha határozott különbséget kell tenniük építészet, kertészet és természet között. Számukra a természet bármely kiemelt része máris kert, ahogy egy faág kész ikebana. Az emberi konstrukciók szorosan kapcsolódnak természeti környezetükhöz, az ösvény kikerüli a fákat, az épület igazodik a domborzathoz: szervesen egészítik ki egymást." – írja *Terebess Gábor A japán kertművészet* című cikkében.

A gazdaság gyarapodási kényszere, profitigényének mohósága egyre növekvő nyomást fejt ki a természetre. Régóta meghaladja az ember valódi szükségleteit, világunk teherbíróképességét, és bőszülten elutasítja, hogy a tájnak, az embernek vagy bárminek szelleme lehetne. Ez a nyomás ízig-vérig absztrakt, hiszen oka a pénz. A pénz fikció, amúgy pedig a rák egy neme.

Amikor a képbe belehelyezünk egy hidacskát vagy egy széket, akkor kísérletet teszünk arra, hogy beleköltözzünk.

Sokfelé láthatók plakátok kies tájakkal. Alattuk szöveg: Gyönyör-völgyben ezerlakásos lakópark épül. Hanem: mire elkészül, mi marad a gyönyör völgyéből?

Egy hajdani olvasótáborban adtam néhányszor a tanulóknak olyan feladatot, aminek ez volt a címe: a táj átalakítása anélkül, hogy sírna.

Nem tudom, hogy ilyen szempont létezik-e a mai építészetben. *Makovecz Imre* mondta egyszer nekem, hogy nem vállalja olyan házak építését, amihez élő fákat kell kivágni. Nyilván számos jogos oka lehet egy fa kivágásának. A legjogtalanabb okot ismerjük: ez az absztrakt ok. Leginkább a pénz.

Máskor a benső művelését elhanyagoló embernek megtetszik egy képeslapban egy ház és egy kert. Nosza, elő a láncfűrésszel, induljon a buldózer. Az eredmény közismert: az ország legszebb vidékeit rémvillák csúfítják. Nagy pénzért csináltatott kertjeiknek közös jellemzője, hogy hiányzik belőlük az élet. Az örökholt-zöldből ki vannak tiltva az évszakok. Egyikben sem susog bölcs diófa, menyasszonyvirágú cseresznyefákat nem állnak körül mandulanyoszolyólányok, nincs nyár végén szőlőillat, mert nincsen lugas, ahol szundikálhatna vagy eszegethetne, borozgatna az ember a barátaival. Az örökholt-zöld nem ismeri a lugas idilljét, csak a pergolát valami műanyagfutóval.

Akinek élete során megadatott, hogy több kertes házban is lakjék, az tudja, hogy évek kellenek ahhoz, hogy megismerje a hely szellemét. S ha megismerte, akkor inkább a kerti asztal áthelyezésével próbálkozik, s nem a diófát vágja ki.

A tájépítés a táj átalakítása. Beavatkozás magába a modellbe, mintha a szobrász átfaragná az előtte ülő szép hölgyet.

Hogyan alakítsuk át a táj arcát anélkül, hogy sírna?

CZAKÓ GÁBOR

Relatív szépség

Földbe gyökerezett lábakkal állok a Viktória-vízesés szurdokjának partján Zimbabwében, és bőrig ázva csodálom a megnyílt sziklák szélén át a mélységbe zúduló Zambézi folyót. A pici részecskékké porlott folyóvíz a levegőbe emelkedve felhőfoltokban gyűlik össze, melyeken megannyi szivárvány képződik. Lenyűgöző, csodálatosan szép.

Egy hete Nairobi Kawangware nevű nyomornegyedében a templom udvarán összegyűlt iskolás gyerekek csoportjának azt a feladatot adtam, hogy egy fénykép alapján próbálják meg színes ceruzákkal lerajzolni ugyanezt a vízesést. Az eredmény sokszor nem is hasonlított a vízesésre, mégis úgy láttam, hogy a legtöbbjük nagyon szép. Miért? Mi tetszett bennük? Elgondolkodtam: értem-e, meg tudom-e magyarázni, hogy miért szép a szép, és miért csúnya a csúnya?

Kenyában a maszáj asszonyok fülcimpájukba jókora lyukat fúrnak, és szorgalmasan raknak bele egyre nehezebb súlyokat, hogy a lyuk minél nagyobbra táguljon, amit azután ékszerekkel tesznek „még szebbé".

Más afrikai népek a lányok nyakát nyújtották néha hihetetlenül hosszúra sok-sok gyűrű fokozatos egymásra rakásával, hogy ezzel tegyék őket vonzóbbá a férfiak számára.

Pápua Új-Guineában egyes férfiak az orrukba fúrnak keresztbe lyukat, hogy abba azután különböző díszeket illesszenek be. Az egyik ilyen dísz a disznó agyara, ami „helyére" kerülve meglehetősen félelmetes, tekintélyt parancsoló külsőt kölcsönöz viselőjének.

Mindenki által ismert, hogy Kínában hosszú időn át a lányok lábát fáslikkal gátolták a növekedésben, mesterségesen kényszerítve arra, hogy kicsi maradjon, mert az a „szép".

Itt van előttem a falon egy Zimbabwéből hozott kép, egy népművész alkotása. Falusi életképet ábrázol, melynek a középpontjában egy női alak áll profilban hatalmas méretű csípővel, valószínűtlenül gömbölyű hátsóval. Mikor megkérdeztem férfi kollégáimat, hogy nekik tetszik-e az ilyen női alak, csodálkozva néztek rám, mondván hogy egy csinos nőnek ilyennek kell lennie. Nem tudom, hogy akkori kollégáim mit szólnának a mai európai divatmodellek alakjához.

De térjünk át a szépség és az ízlés más területeire, lássunk onnan is néhány példát.

Szintén Zimbabwében történt meg velem, hogy vidéki útjaimon megunva az állandó szadzaevést (fehér kukoricakása) és a helyi rádióból szóló monoton amerikai-zimbabwei keverék zenét, elhatároztam, hogy viszek magammal egy kis európai kultúrát és magyaros gasztromómiai kóstolót. Az út előtt jó időben elkészült az ízletes töltött káposzta, és a magnóra felkerültek európai zenei kultúránk klasszikus gyöngyszemei. Vacsorára izgatottan szolgáltam fel a töltött káposztát, melyet kollégáim egykedvűen, szó nélkül fogyasztottak el. Többszöri unszolásomra végül is kibökték, hogy „elég jó ez a magyar étel, de nincs súlya, nem lehet vele igazán jól lakni; a szadzának nincs párja". A hazafelé vezető úton ezt csak tetézte a magnóról szóló európai zenei élmény, mely még tragikusabb eredménnyel zárult. Szegény beosztottaim alig várták, hogy hazaérjünk, mert már nem bírták tovább a három órán keresztül tartó „macskanyávogást". Ismét meg kellett állapítanom, hogy a zenei szépség is, a gasztronómiai elvárások is relatívak.

Nem léphetek tovább anélkül, hogy elmesélném legkülönlegesebb zimbabwei „zenei" élményemet. Az egyik öntözési projektünk megvalósításában részt vett egy busman törzs is. Nagyon örültek a lehetőségnek, és nagyrabecsülésük jeléül a munkák vége felé meghívtak feleségemmel együtt egy egész napos ünnepségre. Sok más emlékezetes élmény között talán a legmaradandóbb volt az, ahogyan a törzsfőnök öreg, vak édesanyja egy fémlapát és egy kalapács hangszeres kísérete mellett hozzánk közel hajolva több mint fél órán át énekelte nekünk a törzs történetét. Az „ének" szó ebben az esetben talán csak annyira találó, mint a lapátot hangszernek nevezni, a törzs tagjainak azonban láthatóan nagyon tetszett az előadás.

„Egy gyönyörű tengerparti naplemente talán mindenkit ámulatba ejt és a Teremtő Isten dicséretére késztet függetlenül az ember színétől, korától vagy vallásától."

A fentiek alapján nem szeretném azt a látszatot kelteni, mintha a szépség és a jó ízlés etalonjának egyedül az európai kultúra eredményeit tekinteném, a többi felsorolt példa pedig megmosolyogni való lenne. Éppen az ellenkezőjére szeretnék rámutatni. Azt gondolom, hogy Isten belénk ültette a szépség utáni vágyat (talán az édenkert nagyon halvány, tudatalatti emlékeként), és vannak globálisan hasonlóan értelmezett jelenségek, de nagyon sok „szép" és „csúnya" a helyi szokásoktól, a helyi kultúrától függ. A Viktória-vízesés csodája, egy gyönyörű tengerparti naplemente talán mindenkit ámulatba ejt és a Teremtő Isten dicséretére késztet függetlenül az ember színétől, korától vagy vallásától. Az emberi mimika és testbeszéd megdöbbentően hasonló minden kontinensen: hogy valaki csúnyán vagy szépen nézett rám, az teljesen egyértelmű volt Ausztráliában, Afrikában vagy Amerikában. Az öltözködés, az ízlés, a művészetek viszont nagyon is hely- és korfüggőek, hiba lenne bármelyiket az elvárható keresztyén sztenderdnek tekinteni, vagy a hit mércéjének állítani. A trópusi őserdőben Luther-kabátban igét hirdető lelkész ugyanúgy összekeveri a hit és a kultúra kérdéseit, mint az, aki a babonaságot egyszerűen kulturális kérdésnek tekinti.

Mi tehát a szép, és mi a csúnya? Számomra minden szép, ami harmóniát hoz a lelkembe, ami Isten dicséretére késztet, ami embertársamat közelebb hozza hozzám. És minden csúnya, ami ellenségeskedésre, elégedetlenségre indít, ami lázít és eltávolít Istentől, ami falat épít közém és felebarátom közé. Hogy ezeknek a formája pontosan milyen, az még az én életemben is változhat az idők folyamán. A lényeg az, hogy mindezeket a formákat ne keverjem össze hitem alapjaival.

DR. BÁLINT ZOLTÁN

A szerző mérnök-misszionárius

Tökéletesség és szépség

Johann Sebastian Bachnak az alkotás során – és ez a teljes életművében megfigyelhető – inkább a tökéletesség, mint a szépség lebegett a szeme előtt. A szépséget úgy tekintette, mint a tökéletesség vonzerejét, mint a részek ideális matematikai viszonyaitól való függőséget, mint rendezettséget, mint harmóniát, mint a minőségek együttműködését és közösségét.

Művészetének célja nem esztétikai, hanem metafizikai, amely visszavezeti az embert valóságos eredetéhez. Kompozícióit nem az érzékek gyönyörködtetésére alkotta, melyeknek célja, hogy kellemes szépérzést nyújtsanak, hanem mint amelyeket a közlendő téma és tartalom logikája rendez el és határoz meg, melynek következményeként a kompozícióban mindenkor felragyogó Rend egyszersmind Bach gondolkodásának rendjét is tükrözi. És ez alapvető lényegét tekintve döntően eltér a mi gondolkodásunktól.

Bach számára a legmagasabb rendű művészet az isteni teremtés, ahogyan Bibliájának margójára feljegyezte: „Bei einer andächtigen Music ist allerzeit Gott mit seiner Gnade Gegenwart." **Az imádkozó, áhítatos hívő zenében Isten az ő kegyelmével mindenkor jelen van.** Johann Sebastian Bach számára a művészet elválaszthatatlan a teremtéstől, s mert a teremtésből ered, ezért a teremtésre is utal vissza. Az „első tett" mozdulata.

E gondolkodás megértésének nehézsége számunkra a modern kor diabolikus jellegéből ered, mely szétválasztja a művészetet és az életet. A diabolikus eredetileg szétválasztót jelent és a modern ember szétválaszt mindent, ami principiálisan összetartozik. Nemcsak az életet a művészettől, hanem önmagát is isteni eredetétől.

Magától értetődik, hogy az alkotás során a művész mindig a készítendő mű minőségét szem előtt tartva dolgozik. A szépség és a tökéletesség egybeeséséből szükségszerűen következik, hogy mindig szép mű készítésére törekszik. De ez nagyban különbözik attól, mintha azt állítanánk, hogy a művész mindig a szépség felfedezését és átadását tartja szem előtt. A két fogalom közötti különbséget jól érzékelteti *Coomaraswamy* példája: „Az a gyűjtő, akinek birtokában van a legragyogóbb korszak legszebben megmunkált feszülete, de akit csupán annak szépsége ragad meg, teljesen más helyzetben van, mint a szintén érzékeny hívő, aki átéli a kereszt erejét, és kész arra, hogy felvegye a saját keresztjét is; azt, hogy a művet a maga teljességében megértette, csak az utóbbiról mondhatjuk, és csak az előbbit nevezhetjük bálványimádónak."

De ugyanilyen szemléletes *Pilinszky János* megfogalmazása is, aki Bach ze-

néje kapcsán így ír: „Sőt, aki csak füllel hallgatja és nem tevékeny szívvel, az nem is hallja e zenét."

Mindaz, ami jól és igaz szellemben készült, a maga nemében tökéletessége folytán szép is. A tökéletességnek pedig nincsenek fokozatai. **Bach számára a tökéletesség a Szentháromság egy Istenről való bizonyságtétel.**

S hogy a fenti megállapítások hogyan öltenek testet az anyagban, hogyan válnak hangzó bizonyságtétellé, és hogy egy adott kompozíciót hogyan hat át a kultúrák feletti közös intellektuális alap fénye, azt vizsgáljuk meg – még ha csak vázlatosan is – a Goldberg-variációk BWV 988 című mű formai felépítésének kapcsán.

A Klavierübung negyedik köteteként megjelent *Aria mit verschiedenen Veränderungen vors Clavicimbal mit 2 Manualen* című kompozíció valójában nem más, mint az Egy transzfigurációja, az Egy kinyilatkoztatása.

A teljes mű, a teljes variációsorozat maga a megnyilatkozott szám, melyben az egyes tételek a Centrum, azaz az Egy köréből sohasem lépnek ki, mert a Középpont hatalma mindegyikben jelen van. Ezért a mű alapjául szolgáló basszus és a hozzá kapcsolódó harmóniamenet nem áll szemben a Sokkal, hanem teremti azt. Hogy az Egy elég érthető legyen, s hogy a róla való tudását közvetíthesse, Bachnak arra van szüksége, hogy az Egy jelentőségét egész terjedelmében kifejthesse.

Csakis ez indokolja a nyitóária 32 ütemében megszólaló 32 „Fundamental-Noten" (Bach saját kifejezése) jelenlétét és a tényt, hogy a teljes kompozíció az ária ismétlésével együtt 32 önálló tételből áll.

Mint Bach összes billentyűs szvitsorozata, ez is két nagy formaegységet alkot, melyek mindegyike 15 variációt tartalmaz. S mert a bachi keresztyén számértelmezés személyes aritmológiája trinitárius, a 15 tétel további ötször három variációs egységre osztható, mely hármas csoportok végén egy-egy háromszólamú kánon található. A kánonok szólambelépéseinek távolsága egyre bővül, míg az utolsóban (27.), mely egyetlen kivételként kétszólamú, eléri a nagy nónát.

A háromszólamú kánonvariációkban a felső szólamokhoz egy basszus szólam csatlakozik, melynek főhangjai az eredeti téma basszusával azonosak. A mű egészében minden tétel a maga értékének megfelelő helyen van, s ezért értékének megfelelő tevékenységet is fejt ki, igazolva ezzel, hogy az Egységben minden igaz.

De miért zárulnak a hármas csoportok éppen imitációs formával, kánonnal? És voltaképpen mi az imitáció? Erre a kérdésünkre is választ kapunk Bach variációsorozatából. Az imitáció egy, már megfogant forma megtestesülése az anyagban. Ahogyan az a Miatyánkban hangzik: „... amint a mennyben, úgy a földön is...", és pontosan ez az, amit „teremtés" alatt értünk.

Bach művében mégsem a szinte kimeríthetetlen változatosságú variációsorozat, nem maguk a formák, hanem a formákat megvilágító jelentés, a belülről vetett fény a megrendítő. Az egység megvalósulása, mely nem az egyes elemek között teremt egyenlőséget, hanem azok tulajdonságainak és jellemzőinek kibontakozását valósítja meg. Így érve el azt a rendet, melyben minden igaz, mert a helyén van, s ezzel hirdeti: az Örök itt van közöttünk, mely által megvalósul a Centrum ragyogása. Az Egy ragyogása, mely felidézi bennünk a Teremtő pazarló nagyszívűségét, a létezés eredeti szövegét.

„Irigyelnünk kellene művészetét, de mert tökéletes, csak szeretnünk lehet." (Pilinszky János)

KAMP SALAMON

A cikk szerzője karmester (Lutheránia Ének- és Zenekar), a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Egyházzenei Igazgatója, egyetemi tanár (PTE Művészeti Kar)

Madarak lelkünk hajóján

Kiállításmegnyitó beszéd, mely 2013. május 18-án, a simontornyai várban hangzott el

Szép címet választott kiállításának a D. Nagy Judit – Nagy Zoltán alkotó- és házaspáros. Költőit, könnyedségében súlyosat, épp olyat, mint a művészetük – lebegős, ringatós, ugyanakkor titokzatos, rejtetten terheket sejtető: Madarak lelkünk hajóján.

Középről kell indulnunk a cím, így az alkotók és e kiállítás értelmezéséhez. Az emberi lét középpontjában a lélek áll: az énünk, amit a testünk hordoz, és amit értelmünk jól-rosszul felfog, definiál és megpróbál elhelyezni ebben az irdatlanul nagy és – csupán az anyagot, a távolságokat nézve – félelmetesen üres világegyetemben, ahol ez a lélek kétségbeesett magányosságban reszkethet, avagy Teremtőjére találva benne lágyan megpihenhet. És így – bár a lélek marad törékeny, titkokkal teli ringó, tovaúszó valóságtünemény, mégis – tudhatja, honnan jön és merre hajózik.

Lelkes élőlények vagyunk, Isten lelkéből kaptunk, képmására teremtettünk.

Lelkes élőlények vagyunk, Isten lelkéből kaptunk, képmására teremtettünk. Isten nagyságából, képzelőerejéből és hatalmából következően jelenleg éppen 7,5 milliárd egyedi lélekhajó úszik az Élet-tengeren... Istenit hordozunk magunkban, többek közt a kitalálás, az alkotás képességét. Áldott az az alkotó, aki ezen képességeit Istentől veszi és neki ajánlja, valamint áldott az az alkotás, amely ebből a háttérből született. És most nemcsak a művészi, képzőművészi ténykedésre, folyamatra és eredményre gondolok a kipattanó ötletszikrától az utolsó ecsetvonásig, metszésig, kalapácsütésig, vagy hogy a helyzetnek megfelelően stílusos, aktuális legyek: a kemencéből kivételig; hanem szülőkre és pedagógusokra, akik emberformálásban, politikusokra, akik ország- és társadalomformálásban, sportolókra, akik rekordformálásban vesznek részt, parasztokra, akik a kopár vagy gazos föld helyén kenyeret adó búzát termelnek. Gondolnék a futószalag mellett dolgozó gyári munkások tömegére is, de róluk nem az alkotás, hanem sokkal inkább kifosztottságuk, a lelkes emberhez méltatlan, lélekölő robotolás képe ötlik fel bennem, és a fájdalom érzése önt el. De gondolni szeretnék még a mát és a jövőt döntően meghatározó tudósra is, akinek ha Istentől veszi a kitalálás és alkotás képességét, áldás lesz találmányán. Mennyire kifejező az Erdélyben elterjedt szóhasználat! Ott nem „talál”, hanem „kap” az ember...

Kiállító művészeink teremtő folyamat részesei. Pontosan tudják, hogy ők maguk Istennek köszönhetik létüket, tehetségüket és hogy „semmijük nem lenne, ha nem úgy kapták volna”. És pontosan tudják, hogy életükkel, aminek csak egy része – bár meghatározó része – a művészet, a művészi önkifejezés, Istenre kell visszamutatniuk. Ha megnézzük műveiket, mindegyik alkotásból ez a hozzáállás köszön vissza, amelynek megjelenése épp a kiindulópontja miatt törvényszerű. És ebbe belefér a huncut gondolatiság huncut hancúrrá átértelmezése, és belefér az ősi magyar népi bölcsesség elrejtése, belefér a korokat átívelő szimbolika átmentése, belefér az egyetemes gondolati ívek meghúzása, belefér a merengő, misztikus áramlás megjelenítése: mert a mostanság kiirtásra ítélt szakralitás, a mindent átfogó Isten számukra alapél-

mény. Nem felvett allűr (egyébként sem olyan időket élünk, amikor divat hívőnek lenni), nem képmutatás, hanem az Igaz Kép, az Igaz Képének felmutatása. Ez az, amikor az Isten képmására teremtett ember visszatükrözi alkotóját életével és – mivel most D. Nagy Juditról és Nagy Zoltánról van szó – művészetével.

Lelkes élőlények vagyunk. Lelkes művészek alkotásai előtt állunk, műveiken keresztül hatnak ránk. Így megtörténik a csoda: lelkesítenek! Kesergő, kiábrándult, kábító, talmi „értékeket", bóvli örömöket felvonultató világunkban erre van szükségünk!

De a kiállítás címében szereplő lelkünk hajója mellett itt vannak még a madarak is, amelyek, és jelen helyzetünkben bátran mondhatjuk, akik berepülnek az önálló egységként funkcionáló „lelkünk hajója" fogalomkörbe, és átvitten, de mégis valóságosan rárepülnek a művészek egyedi, de össze is fonódó lelkének hajójára. Madarak, akikről nem tudjuk, hányan vannak, milyen fajtájúak és miért jöttek. Lehet, csupán néhányról van szó, de lehet, hogy egy egész rajról. Lehet, hogy ezek a madarak hosszú út közben megpihenni vágyó átmeneti látogatók, de lehet, évekre, évtizedekre vagy akár egész életre szóloan magukat befészkelő kellemes vagy terhet jelentő, zavaró szállásfoglalók. Lehet köztük a lábán szerelmeslevelet vagy csőrében olajfagallyat hozó galamb, de lehet a hajóról épp a békét elragadni készülő vércse. Lehet köztük küllemében jelentéktelen, hangjában annál ékesebben éneklő fülemüle, vagy a színpompás paradicsommadár csattogó, kurrogó, káráló hangjával, de akár a baljóslatú, feketén károgó, káricsáló varjú is. Képzeletünkben oly végtelen kavalkádja jelenhet most meg a madárvilágnak, amilyen végtelenül variábilis és izgalmas, gyönyörű és tragikus az élet maga, az élet, amelynek a fiókacinke pihegését idéző rezzenései, és a strucckakasléptékű dübbenései közti átmenetben a változatok kimeríthetetlen gazdagsága jelenik meg.

A cím, bár alapvetően vallomás, a két művész föltárulkozásának jelképe, egyben meghívás is: váljunk most mi is madarakká, repüljünk lelkük hajója fölé, telepedjünk meg rajta, csipkedjük föl a nékünk kiszórt tápláló magot, szürcsőröljük föl a nékünk kikészített éltető vizet, erősödjünk meg a nékünk szánt üzenetüktől. És ha hoztunk magunkkal bátorító, köszönő szót, akkor burrogjuk, csiviteljük, trillázzuk el D. Nagy Juditnak és Nagy Zoltánnak – vagy vájjuk, véssük, kopácsoljuk be karmainkkal, csőreinkkel emlékkönyvükbe...

Kedves közönség, szárnyra föl – hajóra le!

BAKAY PÉTER

D. Nagy Judit
Kecskeméten született 1972-ben.
A tanárképző főiskola elvégzése után Debrecenben tanult ötvöszománcozást.
Rendszeres résztvevője a Kecskeméti Nemzetközi Zománcművészeti Alkotóműhely nyári szimpóziumainak.
Egy ízben elnyeri a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete nagydíját.
1995 óta van önálló műhelye, számos egyéni és csoportos kiállításon vesz részt.
Munkái zömét vallásos témájú alkotások teszik ki.

Nagy Zoltán
Budapesten született 1958-ban.
Gimnázium után Mezőtúron tanul Gonda István és Kósa Klára tanítványaként fazekasságot.
1979 óta van önálló műhelye.
1988-ban költözik Sárszentlőrincre.
Hagyományos edények mellett készít cserépkályhákat és újabban kerámiaképeket.
2010-ben Babó Antal-díjjal tüntetik ki.

KIS FERENC BALÁZS

Szépségmozaik

Szép az, amit szépnek látunk

A hellenisztikus korban a szépségre használt görög kifejezés szótövét az „óra” szó alkotta: a szépséget az adott dolog időbeli harmóniájával társította, azaz szép lehetett egy érett gyümölcs, de nem lehetett szép egy koránál többnek vagy kevesebbnek látszódni akaró személy.

Francis Hutcheson, XVIII. századi skót felmenőkkel rendelkező, de írországi születésű presbiteriánus lelkész majd filozófus szerint: a szépség „egység a különbözőségben, különbözőség az egységben”.

A szépség átlagosság

Francis Galton (*Charles Darwin* unokatestvére) 1883-ban vegetáriánusok és bűnözők arcképeit vizsgálta azt keresve, hogy van-e közös arcvonás külön-külön az egyik, illetve a másik csoportba tartozók között. Az átlátszó képeket egymásra helyezve azt találta, hogy az így kialakuló komplex kép vonzóbb, mint az egyedi képek. Jobban kontrollált körülmények között később számítógépes analízissel is megerősítették *Francis Galton* megfigyelést.

Legyen szó egyéni preferenciákról vagy közösségiekről, egy személy szépnek tartását nagyban befolyásolja az illető belső szépsége, amely különféle pszichológiai tényezőket foglal magában, mint például a személyiség, intelligencia, könnyedség, kedvesség, kisugárzás, becsület, hasonlóság, elegancia. Természetesen az illető külső szépsége is fontos tényező, amely olyan fizikai tulajdonságokat jelent, ami az esztétikai összképet egy pozitív élménnyé teszi.

A szépség alapvető sarokpontjai időről időre változnak, ahogyan a kulturális értékek szintén kicserélődtek. Történelmileg a festmények mutatják meg, hogy mennyire széles a palettája a különféle szépségrendszereknek. Azon emberek viszont, akik viszonylag fiatalok, puha bőrük van és a testük is jól karban van tartva, és átlagos tulajdonságokkal bírnak, általában a legszebbek közé tartoztak a történelem során.

Egy 2008-as tanulmány szerint a szimmetria azért játszik szerepet a szépségben, mert utal arra, hogy az illető nem rendelkezik genetikai vagy szerzett hibákkal.
Adriana Lima, mai szupermodell nem fél megmutatni magát edzés után, kipirultan, megizzadva.
Szent Ágoston: „A szépség valóban Isten jó ajándéka. De hogy a jók ne gondolják különlegesnek, Isten a szépséget a gonoszoknak is adja.”

Híres szépséggel foglalkozó történet *Hans Christian Andersen*től A rút kiskacsa. A cselekménye során a rendszeres megaláztatást tapasztaló csúf kiskacsa a történet végére felnő, ám kacsa helyett karcsú hattyúvá fejlődik – ezzel felülmúlva mostohatestvéreit. Úgy tartják, hogy a mesét Andersen saját csúfsága ihlette.

Azok az emberek, akik mások számára rondák, diszkriminációval kell, hogy szembenézzenek, kevesebbet keresnek, kevésbé valószínű, hogy alkalmazni fogják őket, és jogilag sem tudnak a diszkrimináció ellen harcolni.

„Nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhettünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhettük volna. Megvetett volt, és emberektől elhagyatott, fájdalmak férfia, betegség ismerője. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődtünk vele.” (Ézsaiás 53,2–3)

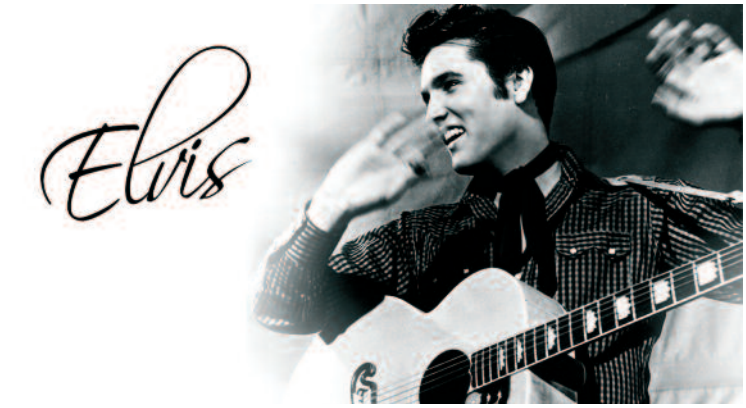

Elvis Presley kulturális ikon és szexszimbólum volt. A kritikusok úgy fogalmaztak róla, hogy hatalmas kisugárzással rendelkezett, fizikai megjelenését általában szépnek, vonzónak írták le. 1973-as válását követően egészségi állapota gyorsan romlott, gyógyszerfüggő lett, elhízott, és 1977-re önmaga groteszk karikatúrájává vált. 42 évesen érte a halál. Két nappal később egy, a temetésre összegyűlt tömegbe belehajtó autó két nő halálát okozta, egy harmadiknak pedig súlyos sérüléseket.

Jean-Paul Sartre egyik szemére hunyorított és felfújt, aszimmetrikus arca volt, és egy életen át küzdött a csúfsága következményeivel. *Szókratész* gyakran használta a rondaságot filozófiai aduászként, azt a következtetést levonva, hogy a filozófia megmenthet minket a külső rondaságtól.

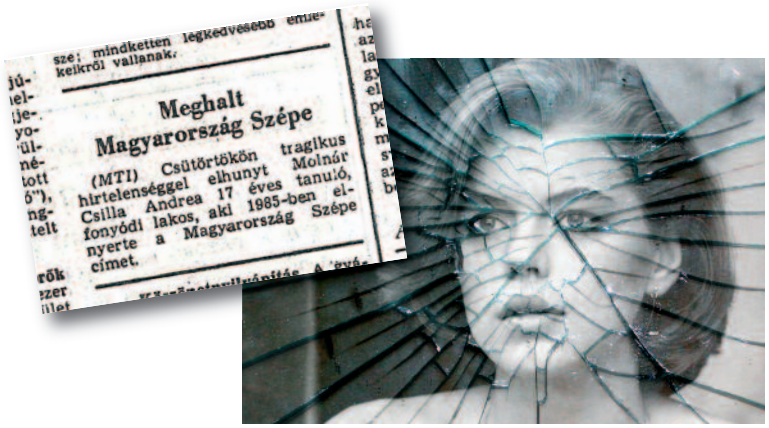
Meghalt
Magyarország Szépe

(MTI) Csütörtökön tragikus hirtelenséggel elhunyt Molnár Csilla Andrea 17 éves tanuló, fonyódi lakos, aki 1985-ben elnyerte a Magyarország Szépe címet.

A II. világháború után 1985-ben rendeztek Magyarországon először szépségversenyt. Újsághír 1986. július 11-én:

A tragédia miatt az 1986-os szépségversenyt a középdöntőnél leállították, és 1989-ig nem is rendeztek hazánkban ilyen vetélkedést.

Az ókori görög építészet a szimmetriában és az arányosságban látta a szépséget.

Könyvajánló

Francine Rivers: Kimondatlanul – Betsabé
Harmat Kiadó, Budapest, 2012
Dávid és Betsabé története az Isten törvényével szembeszegülő magatartás következményeinek, az őszinte bűnbánat és megbocsátás küzdelmének, valamint a kiengesztelődés és helyreállítás útjának mesteri ábrázolása.

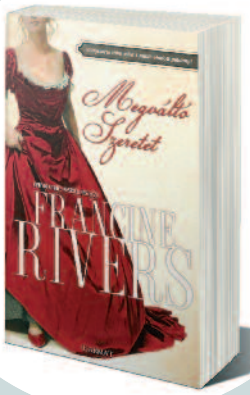

Francine Rivers: Megváltó szeretet
Harmat Kiadó, Budapest, 2013
Michael, az egyszerű farmer megpillantja az utcán sétáló, angyali szépségű lányt, aki nyilvánosházban dolgozik. Úgy érzi, az ő feladata megmenteni a kiszolgáltatott lány életét és lelkét. Szép lassan ledönti a nő keserű ellenállását, míg végül annak szíve – akarata ellenére – Michael felé fordul, majd végül mégis a menekülést választja.

Vallomás a szépről

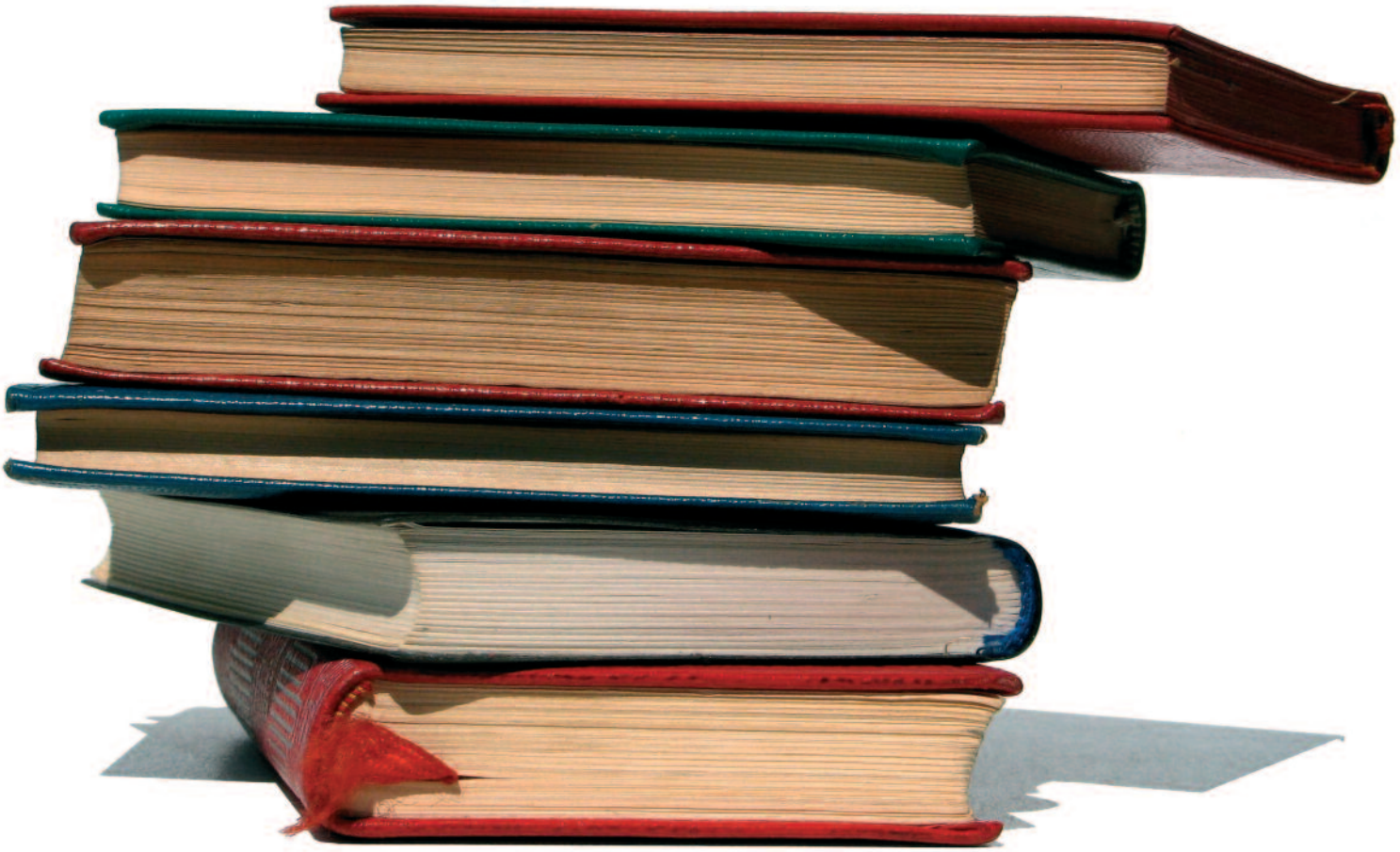

A fájdalmasan elmagányosodó ember ma is keresi a köznapi lét értelmét, a bennünk eluralkodó zajban a csendet, mert szívünkben csak ebben a csendben találkozhatunk azzal a Jézussal, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Hiszen csak ő a gyönyörű végtelenség ígérete. A némaság még nem a csend. Egyedül nem lehet csendre találni. Ahhoz észre kell venni, hogy Jézus fogja a kezem, és nekem is meg kell fognom a másik ember kezét, hogy Isten simogató tenyere lehessek.

Egymásra kell találnunk, hogy együtt keressük a békét, a szépet. Rá kell ébrednünk, hogy testvéreink mindazok, akik az évszázadokon át hitből hitbe örökített jézusi mondatok nyomán naponta elindulnak a másik felé, hogy itt Pest-Budán, Magyarországon vagy bárhol a világon találkozzanak vele a másik emberben. Így lesz Jézus ma is út, igazság és élet. Ha jobban végiggondoljuk ennek a különös útnak a tartalmát, akkor rájövünk arra, hogy testvéreink mindazok a csendet kereső emberek, aki a szépben, egy tájban, egy versben vagy énekben meghallják a Mester hangját.

Ezért a szép: becsületbeli kérdés. Az anyaggal és a gondolattal való közös harcban születik. A szép ezért mindig igaz és jó.

A zenehallgatás vagy a versolvasás becsületbeli kérdés. Bátorság kell hozzá. Merni kell együtt gondolkodni. Mögé látni a lepergő szavaknak. Az agyonmanipulált világ egyre inkább valami kommersz „majd megmondják nekünk" kultúra felé rohan. Ennek eszköze lett a tömegkommunikáció. Egyre kevesebb a gondolkodni akaró, a lét nagy kérdéseivel vívódó ember. Jézus tőlünk a meghallás, a gondolkodás fájdalmas gyönyörűségét várja. A gyom mindig a lábunknál hever, nem kell érte fáradni. Amikor Isten igéje fölé hajlunk, verset olvasunk, vagy valamilyen igé-

nyes műalkotással találkozunk, keressük az utat.

Régi szeretetünk elkopik, hiszen mindig az múlik el, ami szép. Lelki sivatagunkban csak Isten kegyelmének meg nem érdemelt „magától"-ja ad vigasztalást. Az igazi vers nem rímes játék, hanem belső kényszerből születik, ezért morális cselekedet. Voltak boldogabb idők, amikor a szépen fogalmazott mondat, a szépen ejtett igaz szó nagyobb érték volt, mint ma, mert éhesebbek voltunk a tisztaságra meg a szépre. Ma viszont a morál válságának idején élünk. A tisztesség és az erkölcs olyan lett, mint az ünnepi ruha, kissé divatjamúlt és kényelmetlen. Ezért hát a tiszta szó és gondolat is halódik. Frázisaink, értéktelen mondataink „otthonkáiban" könnyebben, bátrabban lehet mocskolódni, mint a pontosan végiggondolt szavaink muzsikájával. A manipulációval génkezelt szavak idejét éljük.

Ma lassan elfogy szánkból a vers, meg az őszinte szó, és kezdjük feledni, hogy az igaz az mindig szép. Mi, kisebbségben maradottak, valljuk meg újra és újra, hogy hiszünk a szépben, a jóban, ezért hiszünk a versben, ha az szívünkből, belülről jön. Szükségünk van a versre, mint a kenyérre, a vízre meg a levegőre. Ezt sokszor el kell mondani, hiszen egyre fogy a gondosan mondott szó, és már-már azt is elfeledjük, hogy lelkünk éhségének éppen ez az oka. Nagy „megmondásokkal", „beolvasásokkal", vagy selejtes „tényfeltáró" újságírói trükkökkel nem lehet táplálni a szívünket, hiszen műanyag ízesítésű chipsekkel sem lehet élni, no meg a kóla sem oltja igazán a szomjat. A forráshoz, a szépen mondott vers becsületéhez kell visszatalálni.

Az ember két világ keresztútján él. Biológiai léte a bioszféra harmonikus, törvényszerű működésétől függ. E nélkül képtelenek vagyunk élni. De gondolataink, érzéseink, intuitív megsejtéseink is valós világot alkotnak. Ezek nélkül pedig nem élet az élet. A két világot összekötik érzékszerveink kapui. Hallásunkon, látásunkon, tapintásunkon, szaglásunkon, ízlelésünkön keresztül belép a külvilág életünkbe. Minden műtárgy erről a nagyon köznapi folyamatról szól. Bennük találkozik a spirituális és a materiális. A tárgy a belerejtett gondolattól és érzéstől túlhaladja önmagát, anyagból alkotás lesz, ami mondanivalót hordoz. Ezért a kép mond valamit, üzen, ami nélkül szegények lennénk.

Az a kép, ami mond valamit – szép. Nem azért, mert a szemnek tetszetős, hanem azért, mert segítségével az anyagon túli világ harmóniájából értünk meg valamit. A mondanivaló nélküli kép a giccs, ami nem alkotás, csak csinálmány. Beszél, de nem mond semmit. Nem a formai jegyei teszik értéktelenné a giccset, hanem a tartalmatlansága. Hazug elképzeléseket táplál. Ezért a szép: becsületbeli kérdés. Az anyaggal és a gondolattal való közös harcban születik. A szép ezért mindig igaz és jó.

A művészetnek az a hivatása, hogy újra meg újra meggyőzze az embert, hogy többek vagyunk, mint a gép. Sokan azt gondolják, hogy a gép világa a valós világ, mert szigorúan a materiális törvényszerűségei szerint működik. Téves ez az elképzelés. Az ember teremtette Isten világába a gépet, de nem tudott orrába lelket lehelni. Ezért a gép nem tud álmodni, érezni. Az ember teremtette lelketlen világ azért elviselhetetlen, mert a kiszámíthatóság kényszere meggyilkolta benne álmainkat. Kegyetlen kivégzési mód volt az ősi kínaiaknál, hogy a kivégzendők homlokára csepegtetett vízzel megakadályozták, hogy az elítélt elaludjon és álmodjon. Ha a művészetből árucikk lesz, vagy csupán ál-értékeket rejtő tárgy, akkor nem tanulunk meg újra álmodni szépet és igazat.

Mivel világunkban eluralkodott a gép, ezért elveszítettük a harmóniát. Mesterséges rendszerek uralma alá hajtottuk a fejünket. Pénzzel, művi módon előidézhető sikerrel akarjuk a kifejezés, a gondolat és a valós érzés örömét pótolni. Csak az tud az elgépiesedésen, a technika uralmán győzni, aki újra megtanul álmodni. A gépek monotóniáján csak az tud győzni, aki észreveszi, hogy a szüntelenül változó világban a dolgok úgy függnek össze, hogy harmóniában vannak egymással. Az igazi művészet harmóniát keres az anyag és a gondolat, az érzés és az észlelés, a test és a lélek, a szív és az értelem között. Benne az ezerarcú valóság szimfóniája bomlik ki csodálatos renddé.

DR. SZIGETI JENŐ

Vegyük észre!

Fotó: Újlaki M.

Szépségek vesznek körül bennünket a mikrovilágtól a csillagokig, az élettelen kristályoktól, hópelyhektől az élővilág csodálatos szín- és formagazdagságáig. Az emberek az életük folyamán is a szépen fejlődő magzattól az élettől duzzadó csecsemőn, kedves gyermeken, boldog felnőttön át a szeretetteljes öregig mind-mind szépek lehetnek. Mindezekben csodálhatjuk alkotójukat, a Teremtő Istent. Eszembe jut a méltatlanul lejáratott jelző: „isteni!" A teremtett világban valóban törvényszerűségeket, rendszereket ismerhetünk fel, melyek nem csupán célszerűek, hanem az egyes egyedek és utódaik védelmét szolgálják. Így kezdjük megérteni az Istennek az emberek és teremtett világa iránti nagy szeretetét és azt, amit *A zsidókhoz írt levél* 1. részének 2. verse Jézusról ír: „... ezekben a végső időkben a *Fiú* által szólt hozzánk, akit örökösévé tett mindennek, aki által a világot teremtette. Ő *Isten dicsőségének* kisugárzása és lényének *képmása*."

Minden teremtmény tökéletes, szokott emlékeztetni minket *Kellermayer* professzor, mert saját és utódai fenntartásának érdekében betartja az alapvető, belékódolt szabályokat. Egyedül az ember kapta azt a kiváltságot, hogy választhat a jó, a szép, és a gonosz, a hamis, a visszataszító között. Isten iránti engedetlenségünk óta sokszor választottuk a „csúnyát" (ahogy a bűnt nevezték férjem falujában a mennoniták). Jézus Krisztusban azonban új teremtések lehetünk, választhatjuk a szépet.

Isten az emberek alkotásain át ad gyönyörködnivalót, amikor művészi előadásban *Bach* vagy *Szokolay* műveit hallgatjuk, vagy egy ihletett verset, irodalmi művet olvasunk vagy hallunk. Megcsodálhatunk egy praktikusan, gyönyörűen tervezett és kivitelezett épületet, várost, mely alkotóin túl Istenre mutathat, és ezért szép.

Észrevesszük-e a szépséget? *„Élhet valaki kétezer évig is, ha nem tud gyönyörködni a jóban."* (Préd 6,6) Vagy az elégedetlenség torzító szemüvegén át nézzük a világot és benne magunkat?

Egy szoborszépségű 18 éves lány jött születésnapján gyermekorvosi rendelőnkbe. Laboratóriumi beutalókat kért volna. Kérdésemre elmondta, plasztikai műtétet akar végeztetni, mert nem tetszik a melle. A szülei által kötött biztosításból éppen kijön a műtét költsége, de a laboratóriumi vizsgálatokra már nem futja. Mivel születésétől fogva ismertem és szerettem őt, igyekeztem meggyőzni, hogy gyönyörű, hogy ez a műtét mindig következményekkel, esetleg szövődménnyel is járhat. Belátta, hogy az udvarlójának is így tetszik, ahogy van, de elhatározásától akkor sem állt el, amikor elkeseredésemben arra figyelmeztettem, hogy ez olyan, mintha az őt szeretettel megtervező és megalkotó Istent szembeköpné. Ha őszinték vagyunk, mi is voltunk-vagyunk sokszor elégedetlenek. Az egyenes hajú ahhoz, hogy szépnek érezze magát, göndör, a szőke fekete, az alacsony magas stb. szeretne lenni. **Legtöbbször akkor döbbenünk rá értékeinkre, amikor elveszítjük azokat.**

A megszokás se vegye el tőlünk a rácsodálkozás örömét, lássuk meg szeretteinkben is azt, ami szép, tegyük is szóvá! Munkánkban is keressük és osszuk meg másokkal a csodálni-, örülnivaló szépet! Kérjünk gyógyító írt szemünkre Istentől, hogy mindenkor hálát tudjunk adni azért a sok szépért, amivel körülvesz, és akkor az Ő békessége, amely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban (Fil 4,7).

Az üdvösség reménységének sisakját is tegyük a fejünkre (1Thessz 5,8), bízzunk benne, hogy meg fogjuk látni az Urat az Ő szépségében, dicsőségében, és azt a helyet, amelyet nekünk elkészített, és amilyen szépet emberi szem még nem látott!

Engedjük, hogy Isten formáljon, szépítsen minket!

„Az örvendező szív megszépíti az arcot." (Péld 15,13)

DR. GYŐRI JÓZSEFNÉ
DR. DRENYOVSZKY IRÉN

Ne a külső dísz…
– semmi női szépség?

Dr. Szalai András az „Így szoktuk félreérteni a Bibliát” című sorozatának második része

1. A bibliai szöveg

1Pt 3,3–4: „Ne a külső dísz legyen a ti ékességetek, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt.”

2. A félreértés

A szöveget egyesek úgy értelmezik, mintha Péter apostol (1) *elítélné* a nők külső szépségét kiemelő hajviselet, ékszer és ruha alkalmazását, (2) ezek *helyett* kizárólag a belső szépséget, az Isten előtt kedves erényeket ajánlaná. Az értelmezés a gyakorlatban gyakran úgy jelenik meg, hogy egyes keresztény nők nem mernek törődni a külsejükkel, az öltözködésben kerülik egyéni stílusukat, vagy férjük számára sem akarnak vonzók lenni.

3. A probléma

A hibás értelmezés a külső és a belső szépséget mint olyat állítja szembe, pedig Péter nem általában az *igazi* női szépségről vagy a szépítkezés *ellen* tanít, hanem csak arról, hogy *melyik* szépség – a külső vagy a belső – segíthet az engedetlen férjek visszatérítésében.

4. A szövegkörnyezet

1Pt 3,1: „Ugyanígy, ti asszonyok, engedelmeskedjetek férjeteknek, hogy ha közülük egyesek nem engedelmeskednek az igének, feleségük magaviselete szavak nélkül is nyerje meg őket, felfigyelve istenfélő és tiszta életetekre. **Ne a külső dísz legyen a ti ékességetek, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt.** Egykor a szent asszonyok is, akik az Istenben reménykedtek, így díszítették magukat: engedelmeskedtek férjüknek, ahogyan Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, és urának nevezte őt. Az ő leányai lesztek, ha jót tesztek, és ha nem féltek semmiféle fenyegetéstől. És ugyanígy, ti férfiak is, megértően éljetek együtt feleségetekkel, mint a gyengébb féllel, adjátok meg nekik a tiszteletet mint örököstársaitoknak is az élet kegyelmében, hogy a ti imádkozásotok ne ütközzék akadályba.”

5. A helyes alkalmazás

Mivel a 3,1 az „Ugyanígy…” szóval kezdődik, láthatjuk, hogy Péter visszautal az előbb írtakra, amikből az asszonyok is példát vehetnek és erőt meríthetnek. A 2. fejezetben Péter a hitük miatt rossz bánásmódban részesülő keresztyén rabszolgákat bátorítja azzal, hogy Krisztust állítja eléjük példaként, aki maga is eltűrte az ártatlanul kapott szenvedést. Ezután Péter hasonló helyzetben élő asszonyoknak ír, akiket – nem hívő vagy a hittel éppen dacoló – férjük fenyeget meg időnként.

Péter azzal bátorítja ezeket az asszonyokat, hogy nem a külsejük, hanem krisztusi tartásuk, viselkedésük fogja *a férjüket elgondolkodtatni, Istenhez vonzani, hitre indítani.* A vonzó külső eleve nem mindenkinek adatik, és idővel úgyis megkopik, a krisztusi jellem azonban minden hívőé lehet, és maradandó. A mindennapi ápoltság természetes igény, de *ilyen helyzetben* ennél többre van szükség: a tét az, hogy hogyan segíthetnek a férjüknek engedelmeskedni Istennek. Ilyenkor nem elég az emberi szépség, valami *isteninek* kell megnyilvánulni ahhoz, hogy e férjek arra felfigyelve *Istenre* is odafigyeljenek.

„Ne a külső dísz legyen a ti ékességetek, ne a hajfonogatás, arany ékszerek felrakása vagy különféle ruhák felöltése, hanem a szív elrejtett embere a szelíd és csendes lélek el nem múló díszével: ez értékes az Isten előtt.”

A szépség pásztora

A világ, benne minden ember – rút és sötét. Nem ok nélkül mondja Hamlet: „Ó, Isten, Isten! Mily unott, üres, nyomasztó nékem e világi üzlet!" Akkor is rút és sötét, ha kívülről szépnek és jónak látszik. Sőt: akkor rút és sötét csak igazán, mert belül tisztátalansággal, képmutatással és törvényszegéssel van tele. (Mt 23,27)

Isten országa – tiszta és szép. Nem ok nélkül nevezi Jézust János evangélista jó pásztornak. Az általa használt görög kifejezés szépet is jelent. A teremtéstörténetben hangzik: amit Isten teremtett, jó, tehát szép is. S bár a megváltás története a kereszt rútságával ijesztő módon szól a világ Megváltójáról, mégis az ő keresztjéről árad ránk az igazi szépség és jóság! Mit tanított Luther az ember szépségéről?

1. Minden szépségünk az Úrtól való: **„Őt tette nekünk Isten bölcsességgé és igazsággá, megszentelődéssé és megváltássá"** (1Kor 1,30). Mindez a benne való hit által érint meg bennünket. Benne rejlik az egyház minden szépsége, mint ahogyan a föld fényei is a napból származnak. Így vall az egyház e vőlegény utáni vágyakozásáról: „Jó illata van olajodnak. Vigyél engem magaddal, fussunk!" (Énekek 1,3–4). Mert a menyasszony mindig őt keresi, mindig utána vágyakozik, mindenkor őt dicsőíti: a vőlegényt, Urát és Krisztusát. A próféta szíve is az ő igéje után vágyakozik, mert egyedül ő a szép, édes és vigasztaló. „Legszebb vagy az emberek közt" (Zsolt 45,3), ami azt jelenti, hogy nekünk egyedül Krisztus a szép. „E díszben járj sikerrel az igaz ügyért, az igazság védelmében!" (Zsolt 45,5) Mi tehát az ő királysága vagyunk, a szépségünk egyedül tőle való. Gyűlöletes rút voltunkra az ő szépsége borított takarót.

2. **„Minden test csak fű, és minden szépsége, mint a mezei virágé. Elszárad a fű, elhervad a virág, ha ráfúj az Úr szele."** (Ézs 40,6–7) Többek szerint itt a test az ember gyengesége, az Úr szele meg az Isten haragja. Vajon az Isten haragjának nincs egyéb tennivalója, minthogy az embert ebben az erőtlen és nyomorúságos állapotában kiszárítsa és elpusztítsa? Nem a kevélyeket szórja szét, a hatalmasokat dönti le trónjukról, és a gazdagokat küldi el üres kézzel?

Mert a „nép" – mondja Ézsiás – „fű". A „nép" magában foglalja a gazdagokat, bölcseket, igazakat, még a szenteket is. Továbbá: a próféta nem azt mondja, hogy „test", hanem ezt: „minden test". Ebbe beletartozik a test, szellem, lélek, az értelem, bölcsesség, mindaz, amit az emberben a legkiválóbbnak tartanak. Aki ugyanis azt mondja, hogy „minden test fű", semmit nem von ki abból. És az sem téved, aki így szól: „fű a nép", mivel a három kifejezés (test, fű, nép) Ézsaiás szándéka szerint ezen a helyen egy és ugyanazt jelenti: az ember rútságát. Tehát az emberek böl-

csessége és igazsága, amelyet az evangélium elhervasztott, „csak fű és fűnek virága". Ezért nevezi Ézsaiás a Szentlélek nélküli népet testnek, szépség és jóság nélkülinek! Ahogyan János evangélista is: „Ami testtől született, test az, ami Lélektől született, lélek az" (Jn 3,6). Ami tehát nem Lélektől született, bizony az csak test. Íme, a világ gyermekeinek, a mindenkori idősebb fiúknak az „ékessége", melyből mindössze az igazi szépség, a „testvérek egyetértése" hiányzik (Zsolt 133,1).

3. Mégis van szépsége az embernek: a tékozló fiú új ruhája, amelyről Ézsaiás nyomán Pál így tesz bizonyságot: **„Milyen kedves azoknak a jövetele, akik az evangéliumot hirdetik!"** (Róm 10,15) Mindenekelőtt a tisztaságáért „kedves", mivel nem előnyökért vagy hiú dicsőségvágyból hirdeti az evangéliumot, hanem egyedül az Isten iránti engedelmességből, a hallgatók üdvösségéért. Másodszor: a kedves szép, csinos, gyönyörű, tetszetős, csillogó, az eredeti héber jelentés szerint többet jelent, mint bájos, kívánatos, vágyott. Akkor pedig ez az értelme: mindazoknak, akik a törvény alatt élnek, az evangélium hirdetése szép és gyönyörűséges! Mert a törvény a bűnt leplezi le, az embereket büntetésre méltókká teszi, a lelkiismeretüket pedig megfélemlíti. Ezzel szemben az evangélium mindazoknak, akik félnek és rettegnek, az óhajtott gyógyszert kínálja.

Mit jelent a „lábak", a „jövetel" kifejezés? Először is annak kívánalmát, hogy akik prédikálnak, minden haszonleséstől és dicsőségvágytól mentesek, tiszták és szépek legyenek. A héber szöveg alapján így magyarázzuk: mivel azok, akik a szépet és a jót hirdetik, a bűneik és lelkiismeretük által meggyötörtek, ezért érkezésük alatt nem a személyüket, hanem sokkal inkább a szavukat, az általuk hirdetett igéket kell érteni.

„Mégis eljut hangjuk az egész földre" (Zsolt 19,5). Ha pedig eljut, akkor lábon jár. „Beszéde gyorsan terjed" (Zsolt 147,15). Ráadásul fut is, tehát gyors lábakon jár. Mikeásnál olvassuk: „Indulj és csépelj, Sion! Mert olyanná teszem szarvaidat, mint a vas, patáidat meg olyanná, mint az érc: összezúzol sok népet" (Mik 4,13). Mint amikor egy igavonó patájával „csépel". Mert az egyház lába, aki szavakkal szól, megütközik velük, és összezúzza őket. Az evangélium hirdetője mindezt semmi mással nem teszi, csak és kizárólag a beszédével. Meglepően hangzik, de igaz: nemcsak az evangélium hangja, hanem a hirdetőjének „lába" is szép, mert „kedves a jövetele"!

Eljött az ideje, hogy az autóinkból kiszállva, a magasságainkból leszállva kövessük a jó pásztor lábnyomát!

„Gépkocsin vagy teveháton, olyan mindegy, hogy hogyan." *Babits* vélekedésénél pontosabb *Váci Mihály,* aki a hazatérésről szóló versében így énekel: „gyalog szerettem volna jönni". Aztán *József Attila:* „gyalog jöttünk, mert siettünk." Az evangélium „per pedes apostolorum" érkezett a világba, s ma is az apostolok lábán jut oda. Tehát egyáltalán nem mindegy, hogy hogyan! Nehezen hihető, hogy luxusautókból kitekintve, repülők magasságából letekintve közel lehet kerülni az emberekhez. Eljött az ideje, hogy az autóinkból kiszállva, a magasságainkból leszállva kövessük a jó pásztor lábnyomát!

Az evangélium hírvivői nem királyok, királynők, bástyák, futárok, huszárok, hanem gyalogok! S ahogyan a sakkban a gyalog a játék lelke, úgy a keresztről szóló beszéd is gyalogok által jutott el a világba, mert csak az Úr halálával nyerhetett értelmet: „ha majd bíráik a sziklafalon letaszítják őket, akkor értik meg, milyen szépek voltak mondásaim" (Zsolt 141,6). „Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy lakhassam az Úr házában életemnek minden idejében; hogy nézhessem az Úrnak szépségét, és gyönyörködhessem az ő templomában". (Zsolt 27,4)

Szépsége koldusai vagyunk, ez az igazság!

WELTLER SÁNDOR

Mire megszépülünk – Az Ószövetség és a szépség teológiája

Az Ószövetség nem győzi hangsúlyozni, hogy JHVH (Isten egyik megnevezése az Ószövetségben – a szerk.) dicsősége betölti a földet. Megnyilatkozik a teremtett világ ezernyi színében, jelenségében, s a Rendben, amely a létezés alapszövete. Isten csodálatra méltó tetteket visz végbe, megmutatja szabadítását, erejét, és éberen őrködik népe és a teremtett világ fölött. Újra és újra meglepetéseket készít Izraelnek, és mindenkor kész a találkozásra a jeruzsálemi templom istentiszteletein is, ahol népe körében lakozik.

JHVH úgy indította útjára a teremtett világot, hogy belerejtette a teljesség „kódját", a kibontakozás lehetőségét. Amikor Isten a teremtés egyes epizódjainál látja, hogy amit létrehozott, íme, *igen jó* (héberül: *tov*), ez a minősítő jelző valójában esztétikai megállapítást is rejt. A jó és a szép egybetartozik. Szokás arról beszélni, hogy a teremtés koronája az ember. Valójában ez nagy tévedés: a teremtés koronája, csúcspontja az Ünnep, a hetedik nap. Az Ünnep pedig a szépség fölfedezése, a nagy Találkozás Isten és ember között. Erről vall a Biblia. Az Ószövetség első lapján tehát már ezzel az ünnepivel, az isteni szépséggel találkozhatunk.

Van egy különleges szó a héberben, a *kabod:* dicsőséget, szentséget, fenséget jelent, ugyanakkor sugárzó szépséget is. Isten dicsőségét az ember a szép érzékelése által veszi észre és csodálja. Mózes boldog volt, mert hátulról megpillanthatta ezt a ragyogást (2Móz 33), de végül a rávetült dicsőség vakító fényét népe nem bírta elviselni. El kellett takarnia az arcát. A zsoltáros azonban nincs kitéve ilyen veszélynek, inkább hangos hallelujában tör ki: „Nagy az Úr, méltó, hogy dicsérjék, nagysága felfoghatatlan. (…) Fenségeden, ragyogó dicsőségeden és csodálatos dolgaidon én is elmélkedem." (Zsolt 145,3.5) A 147. zsoltár ehhez még hozzáteszi: „Milyen jó Istenünkről énekelni, milyen gyönyörű a szép dicséret!" (147,1)

A szépség Isten ujjlenyomata, evilági örökkévalóság. Betekintés az „odaát" nagyszerűségébe. *Karl Barth,* a nagy teológus ki merte jelenteni ezt az egyszerűségében merész mondatot: „Isten szép". Ez a szép nem tűnő esztétikai élmény, mulandó dísz, hanem Isten lényege. *Zelk Zoltán* így ír egy versében: „Erdőt, hegyet, tengert, folyót, kék cinkét, csecsemőt, ha láttam; / lelkem csak mondogatta: milyen szép az Isten!" Ezt a szépet tükrözi vissza törékenységében, mulandóságában a teremtett világ, és benne az ember is.

A szépség Isten ujjlenyomata, evilági örökkévalóság. Betekintés az „odaát" nagyszerűségébe.

A szépség minőségjelzőjével az Isten magasztalása mellett azonban az emberi kapcsolatok síkján is találkozunk: a 133. zsoltár első versében ezt olvassuk: „Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!" Szó szerint így fordíthatjuk a mondat végét: „együtt ülnek". Vagyis aki belép az ajtón, annak tekintete megakadhat az asztal körül békében, egyetértésben ülő testvéreken: ez az igazán szép és jó.

Az *Énekek éneke* a szerelem és a szerelmesek szépségén keresztül beszél nekünk arról a csodáról, ami a közösség, a szövetség, az összetartozás tapasztalatában ragadható meg. Érdemes újra és újra elolvasni ezt a kis könyvet: a szépség teológiájával telítődünk általa – Isten szép szeretetével.

A szépség azonban nem csupán a leírt, bemutatott jelenségekben, tartalmakban, emberhangon megszólaló vallomásokban közelít hozzánk, hanem abban is felfedezhető, ahogyan a bibliai szerzők fogalmaznak. Az Ószövetség szépirodalmi igényű szövegek tárháza is. Tele van gyönyörű gondolatokkal, amelyek fölemelnek, ámulattal vagy éppen erővel töltenek el. Hadd álljon itt csak néhány példa a kedvenceim közül: **„Ahogyan a víz tükrözi az arcot, úgy tükröződik a szívben az ember" (Péld 27,19). Lehet-e vajon ennél szebben megragadni az emberség lényegét?** Aztán ott van *A prédikátor könyvének* legvége is, a 12. fejezetben az elmúlás képeinek gyönyörű láncolata: „Gondolj Teremtődre ifjúságod idején, míg el nem jönnek a rossz napok, és el nem érkeznek azok az évek, melyekről ezt mondod: nem szeretem őket! Míg el nem sötétedik a nap világa, meg a hold és a csillagok, és újra felhők nem érkeznek az eső után. Akkor reszketni fognak a ház őrizői, támolyognak az erős férfiak; megállnak az őrlő lányok, mert kevesen vannak, és elhomályosulnak az ablakon kinézők. Bezárulnak az utcára nyíló ajtók, elcsendesül a malom zúgása. Fölkelnek a madárszóra is, és elhalkul minden énekszó. Még egy kis emelkedőtől is félnek, és ijedeznek az úton." (Préd 12,15a) Ki gondolná elsőre, hogy az elsötétülő nap, a ház őrzőinek reszketése, az őrlő lányok, az ablakok és ajtók mind metaforák: testrészeink elgyengüléséről, elkopásáról és érzékelésünk beszűküléséről beszélnek? Az elmúlás folyamata persze önmagában nem szép, sőt nagyon is riasztó – de ahogyan az Ószövetség beszél az időskorról, az élet végéről, az méltóságot ad neki.

Kahlil Gibran *A Próféta* című könyvében írja: „Azért élünk, hogy a szépséget felfedezzük. Minden egyéb csak a várakozás egy formája." Az Ószövetség erre a felfedezésre hív bennünket: megmutatja Isten szépségét, ahogyan áttűnik a teremtés színein, fényein, ahogyan kirajzolódik emberarcokon, a szabadulás tapasztalatait átélők imádságaiban, a tépelődők gondolataiban, az Ünnep felemelő valóságában és a jövő reménységében.

VARGA GYÖNGYI
Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Ószövetségi Tanszékének docense

Szép az Isten

Szépség az Újszövetségben

Jézusban teljesedett be Ézsaiás 53 megrendítő próféciája, amely szerint az Úr szolgájának *„nem volt szép alakja, amiben gyönyörködhettünk volna, sem olyan külseje, amiért kedvelhettük volna”* (Ézs 53,2). A legtöbb festményen és filmen mégis kifejezetten szépnek ábrázolják Jézust. A költő *Radnóti Miklós* pedig még tovább megy, amikor *Arckép* című merész versében így ír: „Huszonkét éves vagyok. Így / nézhetett ki ősszel Krisztus is / ennyi idősen; még nem volt /szakálla, szőke volt és lányok / álmodtak véle éjjelenként!” Ez a látszólagos ellentmondás jól érzékelteti, hogy **az Újszövetségben nem a megszokott esztétikai kategóriák érvényesek.** Ebben a világban különösen is a hit szemével kell látnunk.

Természetesen azért találkozunk olyan újszövetségi részekkel is, ahol a szépség hagyományos formái jelennek meg. Amikor Jézus a Hegyi beszédben az ég madaraira és a mezők liliomaira mutat, akkor egy harmonikus és vonzó környezetet jelenít meg (Mt 6,25–30). A XVIII. század amerikai teológusa, *Jonathan Edwards* az ilyen újszövetségi ábrázolások nyomán írhatja, hogy a szépre vágyó és a szépséggel találkozó ember Isten kertjében érezheti magát, ahol mindenhonnan nyugalom és harmónia árad felé. Szerinte Isten mindenhol felbukkan, ahol a Szép van jelen: a napban, a holdban és a csillagokban, a felhőkben és a kék égben, a virágokban, a fákban és a vízben, vagyis a természet egészében. Immár nem Edwards, hanem a mai ember interpretálhatja úgy a Hegyi beszédet, hogy a természet szépségéhez képest Salamon királyi öltözete bizony kismiska! Mindez azonban, ismétlem, nem esztétikai, hanem teológiai kategória. Mert bármilyen szép is a természet, az csak halvány visszfénye Isten szépségének. **Talán meghökkentőnek hangzik, de az evangéliumok nem kevesebbet hirdetnek, mint hogy szép az Isten!** Nem egyszerűen jó és megbocsátó, hatalmas és végtelen, hanem szép. A bibliás hitű erdélyi evangélikus költő, *Reményik Sándor* megsejtett valamit ebből, amikor egy versének ezt a merész címet adta: *A szépség Egy-Isten nevében.*

Fotó: Révészné Bellai Csilla

Ábrázolásaiban az evangélisták közül leginkább Lukács mutat érzékenységet a szépség iránt. Nem véletlen, hogy a későbbi egyházi hagyomány szerint ő nemcsak evangélista-történész és orvos – hanem festő is volt! Mondhatjuk, festői módon bánt a szavakkal, és különösen is érzékletesen jelenítette meg a Jézus körüli világot. A hagyományos értékek szerint őnála a legszebb, legbensőségesebb a karácsonyi történet, ő jegyzi fel a legtöbb példázatot vagy – igen, ez is a szépség része – ő beszél leginkább asszonyokról Jézus környezetében. Feltűnhet az is, hogy ugyan mindhárom szinoptikus szerint megsiratja Jézus a látogatása idejét fel nem ismerő Jeruzsálemet, ám csak Lukács hangsúlyozza, hogy a templom „gyönyörű kövekkel" volt díszítve (Lk 21,5). Az ellentét stiláris eszközével láttatja aztán, hogy a pusztulás nyomán mivé lesznek ezek a szépségek. A harmadik evangélistát nem Salamon király ruhája, hanem az általa épített templom foglalkoztatja. És ő, aki különösen is támaszkodik a zsoltárokra, ezen a ponton eszünkbe idézheti azokat a sorokat, amelyek szerint Isten és az ő temploma: szép! Károli Gáspár fordításában így hangzik a 27. zsoltárnak ez a szakasza: *„Egyet kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy lakhassam az Úr házában életemnek minden idejében; hogy nézhessem az Úrnak szépségét és gyönyörködhessem az ő templomában"* (Zsolt 27,4). Ismét azzal a gondolattal szembesülünk hát, hogy szép az Isten!

A zsoltáros szerint az ember az Úr házában akar gyönyörködni, az evangéliumok szerint pedig az Úr gyönyörködik Abban, aki egy helyen „testének templomáról" (Jn 2,21) beszélt. Jézus megkeresztelésekor ugyanis hang hallatszott a mennyből: *„Te vagy az én szeretett fiam, benned gyönyörködöm"* (Lk 3,22).

Ha a mennyei Atya gyönyörködik az ő Fiában, hogyne lenne nekünk is minden vágyunk, hogy az ő szépségét fedezzük fel, és csak benne gyönyörködjünk! Mert – erről szól a passiótörténet – őt emberileg elcsúfíthatták, megbecsteleníthették oly módon, hogy „eltakartuk arcunkat előle" (Ézs 53,3), az ő jóságát és szépségét (igen, a szépségét!) nem semmisíthették meg.

Ezért a Jézusért, akinek szépségét nem radírozhatta ki a rút világ, mondhatja Pál apostol is, hogy a belső ember szerint gyönyörködik az Isten törvényében (Róm 7,22). Az igevers folytatásában aztán józanul be kell látnia azt is, hogy tagjaiban egy másik törvényt lát, amelyik inkább a bűn csábításának enged. Egy másik apostoli levél szerint azonban az ember nem vereségre és bukásra van ítélve, hanem megharcolhatja „a hitnek szép és nemes harcát" (1Tim 6,12).

Ez a feszültség a maga teljességében azonban csak a végidőkben oldódik fel. Erről szól a Biblia utolsó könyve, amely az isteni szépségnek valami egészen koncentrált formáját mutatja be ihletett és látomásos módon. ***Ott már végképp nincs semmi, csakis a legtisztább szépség.*** Az élet fája az Isten paradicsomában, a győztesek éneke az üvegtenger mellett, az élet vizének folyója, amely ragyogó, mint a kristály, s az Isten és a Bárány trónusából ered, az új ég és az új föld, az új Jeruzsálem *„amint alászáll a mennyből az Istentől, felkészítve, mint egy menyasszony, aki férje számára van felékesítve"* (Jel 21,2).

Boldogok, akik részesei lehetnek ennek a végtelen szépségnek! *„Látni fogják az ő arcát"* (Jel 22,4), a legszebb arcot menynyen és földön.

FABINY TAMÁS
Püspök, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Újszövetségi Tanszékének tanára

Több mint rokonság – jó szöveg!

Megemlékezés Szokolay Sándorról

Nehezen fogtam a cikk megírásához. Elsősorban azért, mert nálam avatottabb személyek már szóban és írásban megtették. Nemigen lehet azokhoz mit hozzátenni. Akkor meg miért írjak? Aztán a műfaj sem kedvemre való, nem is illik hozzánk, hiszen a keresztyéneknek nincsenek halottaik. Akkor meg minek nekrológot írni? Volt egy harmadik oka is a húzódozásomnak. Szélesebb körben nyilván nem ismert, de családon belül köztudott, hogy a rokoni kapcsolaton túl köztünk négy évtizedes a barátság, ami nem tartozik a nyilvánosság elé. Akkor meg miről írjak? Aztán mégis elvállaltam, mert elhatároztam, hogy igékről, a jó szövegről fogok írni.

Nehéz a magyarázatát adni kettőnk barátságának, amikor olyan nagy volt a távolság köztünk: egy Kossuth-díjas zeneszerző és egy falusi evangélikus szórványlelkész! Ő pap szeretett volna lenni, én muzsikus. Belőle muzsikus lett, híres zeneszerző, belőlem pap lett, valahol a középmezőnyben. Valószínű, hogy az említett két közös téma hozott össze minket. *„Nem tudom, csak az Isten tudja."* (2Kor 12,3) Tény, hogy a hosszú beszélgetéseknek, az egymást gyógyító soproni sétáknak a „Szent Biblia" és a „Szent Zene" volt a témája. Ő a hebehurgyaságomat „kezelte", én pedig az örök élet titkaiba igyekeztem „beavatni". Ő tanítható volt, én taníthatatlan. Már az 1970-ben elmondott beiktatási igehirdetésemet is ő lektorálta, „nincs-e benne valami bántó…"

Evangélikus. Felekezeti határokon átívelően. Mint legnagyobb példaképénél, az evangélikus Bachnál, nála is a Szentírás volt a legfőbb szövegkönyv. Ami Babitsnak verstana, neki „hangtana"! A Károli Biblia minden igéjét megzenésíthetőnek tartotta. Ha minden idők legnagyobb zeneszerzőjét „ötödik evangélistának" nevezik, a *H-moll misét* pedig „hangokból emelt katedrálisnak", akkor róla bátran kijelenthető: ő a magyar evangélikusok hűséges apostola, aki hangokból emelt szószékoltárt Krisztus evangéliumának. Gyakran hangoztatta: nem ő keresi az igéket, a jó szövegeket, hanem az igék, a jó szövegek találják meg őt.

Bibliaéneklő. Erről még a kottát nem ismerők és a modern komolyzenét nem kedvelők is meggyőződhetnek. Elég, ha csak a *Karácsonyi pasztorál* szövegét olvassák végig, amelyben Lukács és Máté

szerint szólaltatja meg a Jézus Krisztus születéséről szóló evangéliumot. A kantáta csúcspontja a kereszt, mivel minden azért történt, hogy Urunk „meghaljon értünk a keresztfa oltárán". Nyíltan vallotta, hogy az Úr halála, a keresztről szóló beszéd a Krisztus tisztán és igazán hirdetett evangéliuma. Ennek hallgatására inti a hívőket: „Az evangéliumnak hallgatásiban ne legyetek restek!" *(Libellus Ungaricus)*

Népénekíró. Csodálatos a gregorián, és nagyon szépek a zsoltárok, de a zene csúcsa az evangélikus korál! Legtöbbször az eredeti, énekeskönyvbeli szöveget énekelteti: „Adj békét a mi időnkben, Úristen, téged kérünk. Hisz rajtad kívül más nincsen, ki síkra szállna értünk, egyedül te, örök Isten." Máskor bibliai igék alapján szólaltat meg új dallamokat: „Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk, és kegyelmet találjunk alkalmas időben való segítségül." Vannak olyan énekei is, melyeknek a szövegét is ő maga írta, mint a *Pünkösdi ének:* „Pünkösdi ének, éltess Szentlélek, szent igédet tisztán szóljuk, hirdessük és bátran valljuk."

Operaszerző. Hét operát írt. A *Vérnász* tette világhírűvé, de a szívéhez a *Hamlet* állt legközelebb. Passió-operája, az *Ecce homo* igazi nagyopera, mely a görög író, Kazantzakisz *Akinek meg kell halnia* című regénye alapján készült. Ezt a művet *Bohuslav Martinů* is színpadra vitte (*Görög passió* címen), mint ahogyan ez más operáival is megtörtént (Vérnász, Hamlet). Ilyenkor mód nyílt az összehasonlításra. Az egyik európai bemutató után a hazai lapok ezt meg is tették. Megpróbáltak nem elfogultak lenni, ami rendjén is lett volna. A baj csak az volt, hogy az ottani közönségnek (a jelek szerint) egészen más volt a véleménye...

Bátor. Hamlet fáklyáját *Fock Jenő* arcába tartotta: „Világot ide!" – mondták bátorságáról többen is. Passió-operájának drámai csúcspontján ez a szöveg hangzik: „Gyalázatos világban élünk! Minden éhező jöjjön! Mert most ütött az óra! Minden igazságtalanságból elég!" Míg hazánk „felszabadulásának" ünnepére az akkori „bárdok" diccsel daloltak *Kádár* rendszerének, ő *Petőfi* „Vén épület már a világ" kezdetű versével válaszolt: „én inkább betöröm fejemet, semhogy meghajtsam derekam!" Csak centimétereken múlott az élete 1956-ban: átlőtték a kalapját! Életműve ötvenhattól ötvenhatig, a *Tűz márciusától* (1958) az *Október végi tiszta lángok*ig (2008), tűztől tűzig tartott. Mert „csak a bátor az igaz" – vallotta. E tűzről szól egyetlen magyar témájú operája is: *Margit, a hazának szentelt áldozat.*

Szabad-e ámént mondani szerettünk halálára? Természetesen: nem!

Magyar. Nemcsak azért, mert több művének címében bátran odaírja: magyar; mert *Bartók* és *Kodály* öröksége folytatójának vallotta magát; mert alkotásaiban a XX. század legjelesebb magyar íróinak és költőinek a műveit vitte színpadra, hanem elsősorban a sorsában. A Németh László *Sámson*-drámájából készült opera ősbemutatóján az akkor már nagyon beteg írót úgy vezette föl a színpadra, mint Jefte a vak Sámsont a templom oszlopai közé. Tagadhatatlan, hogy számos rangos díjjal tüntették ki, de a szakma hazai képviselői nem mindig bántak vele kesztyűs kézzel! Németh Lászlóval és a többiekkel együtt ő mégis emelt fővel vállalta ezt a sorsot, Sámson utolsó mondata szerint: „Temessetek kövek, ti legjobb emberek!"

Szabad-e ámént mondani szerettünk halálára? Természetesen: nem! Egy jeles gondolkodó szerint, „aki nem tiltakozik még az élte legutolsó pillanatában is a halála ellen, megismerte az igazi öregséget". Ha ez igaz, akkor ő 83. életévében „fiatalon" ment el a világból! Erre az elmenetelre egyetlen keresztyén sem mondhat igent! Legföljebb úgy, ahogyan Bach mondott ámént barátja halálakor: „Isten órája a legjobb óra. Rendezd házadat, mert meg kell halnod: ez az ószövetség!" – így kezdődik az *Actus Tragicus*. Majd az Urat hívja: „Jöjj, Uram Jézus!" És ő eljön, de válasza a keresztről hangzik: „Ma velem leszel a paradicsomban!" És ez már az Újszövetség. Aztán maga a válaszadó is elnémul, meghal, már csak a gyülekezet énekel. Egyedül az Úr halála adhat nekünk is vigaszt a halálban! Bach csak ezután énekli az ámént, mégpedig így: „Jézus Krisztus által, ámen!"

Mit hoz a jövő? *Csanádi Imre* szerint a kiszámíthatatlant:„Nem örökbérlet, naivul ne várd – az Utókor is differenciált. Egyik fölkaphat, a másik ejthet; mit? mikor? miért? – aljasmódra rejtett." Ő is ezt vallotta: „Legalább száz évnek kell eltelnie, hogy kiderüljön, mi a maradandó. Egy XVII. századi költő verse alapján írta *Kantáta a gályarabok emlékére* című művét. A vers utolsó két sora a zárszóm. Illő is, hogy a hűség városában elhunyt szerzőtől idézett utolsó „jó szöveg" a hűségről szóljon! Csak az évszámot kellett átírnom: „Írám kettőezer- és tizennégyben, Boldogasszony havának első hetében. Az, ki olvasod, légy hű mindvégiglen. Ámen."

Pontosabban: „Jézus Krisztus által, ámen!"

WELTLER SÁNDOR

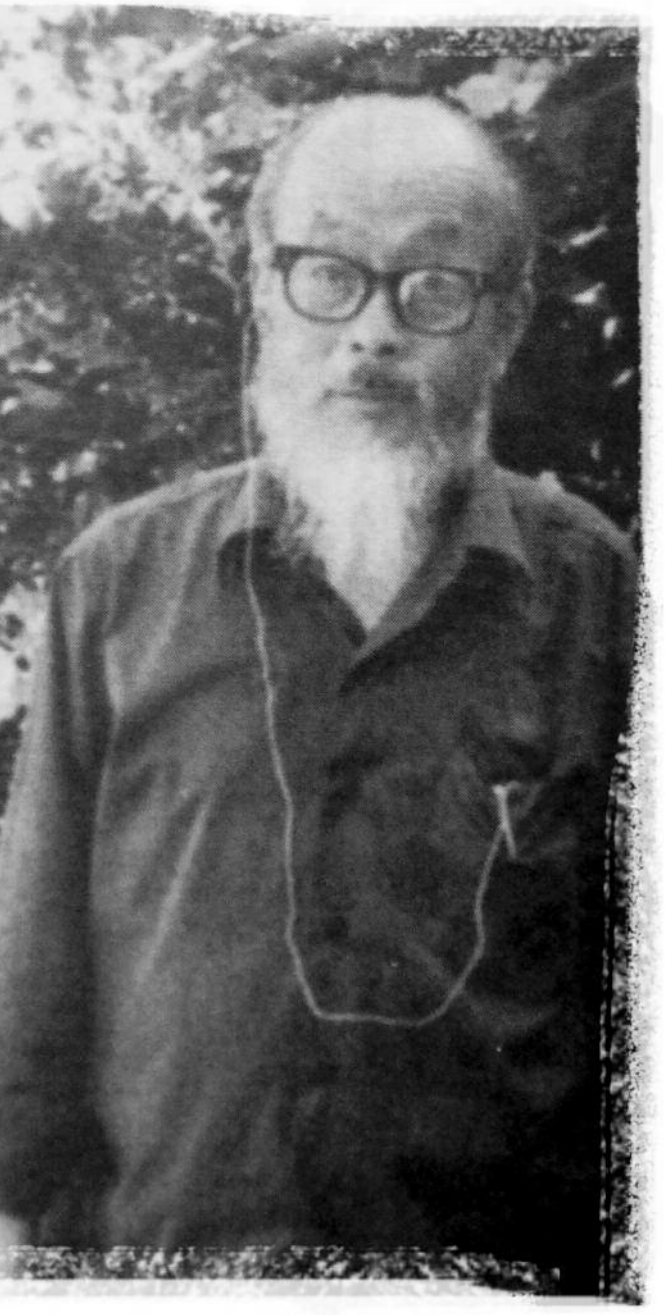

Hívő vagy tanítvány?

Gondolatok az ujgur misszió kapcsán I.

Simon testvér a poros járdán ül a kashgari börtön bejáratával szemben. Hosszú szakálla, ősz haja, kopott ruhái, forradásai mind az elmúlt harmincegy évre emlékeztetik. Kiszabadult, de mihez kezdjen most? Isten gondot viselt rá a fogságban, de vajon gondot fog-e rá viselni a szabad világban is?

Ahogy a szabad élet első pillanatait kóstolgatja, eszébe jut ifjúkora a távoli Mandzsúriában, ahol Jézus elhívta és szolgálatba állította. Eszébe jut a gyülekezeti imaközösség, ahol fiatal társaival együtt keresték Isten akaratát küldetésükre és életükre nézve. Eszébe jut az az este is, amikor a nagy szélviharban és jégesőben csak ő egyedül jutott el az imaközösségre. Akkor Isten olyan egyértelműen megmutatta neki Xinjiangot mint szolgálatának helyét. Kínából nézve a muzulmán világ legközelebbi bástyája Xinjiang, az ujgurok földje. Eszébe jutnak kétségei, imaharca, hiszen ott gyűlölik a kínaiakat. Mi értelme van oda menni misszióba? Eszébe jut az ötezer kilométeres út Kínán át és Isten csodálatos vezetése, ahogy megengedte, hogy Wennel, feleségével is találkozhasson.

Két héttel azután, hogy 1949-ben megérkeztek Kashgarba, a frissen hatalomra került maoisták letartóztatták. Először reménykedett, hogy átmeneti félreértés áldozata lett, de aztán ahogy teltek a hónapok majd évek, lassan eljutott hozzá a kis missziós csapat többi tagjáról is a hír, hogy ők is börtönben vannak. Wenről nem hallott, látogatók nem érkeztek hozzá. Csak reménykedhetett, hogy felesége jól van. Sokkal később, 1971-ben tudta meg, hogy Went is letartóztatták, és három évvel később a börtönben belehalt a kínzásokba.

Simon Zhao története nem a képzelet szüleménye! Simon testvér egy Jézus sok ezer kínai követője közül, akiknek hite a fogságban, kínzásban és megaláztatásban érett valódi tanítványsággá. Ült börtönben köztörvényesek között, dolgozott átnevelő munkatáborban, gyilkos levegőjű vegyi üzemben. A három évtized alatt többször is csodás módon menekült meg a biztosnak látszó haláltól. Rendszeresen verték eszméletlenre, volt, hogy őrei, de sokszor rabtársai is. Eszébe jut az a téli este is, amikor már a pufajkás őrök sem bírták a hideget, de őt kiállították mezítláb, meztelen felsőtesttel az udvarra. **Egész éjjel ott kellett állnia, de még csak meg sem fázott, olyan belső melegséget kapott az Úrtól.** Ő volt az egyik első misszionáriusa a kínai egyháznak, aki a Kínában élő muszlimok közötti misszióra kapott elhívást. Kis csapatuk közül egyedül ő élte túl a fogságot és vitte tovább az iszlám világra szóló küldetést a kínai egyházban.

A tanítvány napi kapcsolatban van Mesterével, Tőle várja a vezetést, a tanítást és az áldást.

Kiszabadulásakor még nem sejtette, hogy Isten az eltelt évek alatt hogyan folytatta a '40-es években megindult ébredést a kimondhatatlan mérvű üldözés ellenére. Az addigra megerősödött kashgari házi csoport nagy szeretettel fogadta, sőt a kínai házi gyülekezetek mindenhol nagy tisztelettel hallgatták útmutatását 2001-ben bekövetkezett haláláig. Nem kis része volt abban, hogy ma a kínai gyülekezetek több ezer misszionáriusa dolgozik Kína határain belül és kívül is a muszlim világ eléretlen népei között. Meggyőződéssel vallják, hogy őket Isten tűzben edzette meg. Nem félnek a börtöntől és a kínzásoktól, hiszen a mester sem ígért mást tanítványainak.

Mi közünk van nekünk mindehhez? Nekünk, magyaroknak is megvannak a magunk történetei az üldöztetésről, a kommunizmus által kettétört életekről, be nem töltött missziói elhívásokról. Van hozzá közünk! Nekünk is választani kell, hogy hívők vagy tanítványok szeretnénk lenni. **Mi a különbség e kettő között?** A hívő ember valamilyen formában hisz Istenben, de nem hisz abban, hogy Istennel élő kapcsolatban lehet, és Istennek terve van az életével. Ellenben a tanítvány napi kapcsolatban van Mesterével, Tőle várja a vezetést, a tanítást és az áldást. A legfőbb különbség, hogy a tanítvány kész Mesterét mindenhová követni, még a veszélyek közé is.

A misszió kora nem ért véget. Ma is nagy szükség van elhívott tanítványokra, akik az életüket sem féltik. Az Interserve nem keresztyén utazási iroda, hanem olyan közösség, ahol igyekszünk komolyan venni Jézus azon szavait, hogy a tanítvány nem lehet nagyobb mesterénél. Ennek minden következményével együtt. Keressük azokat, akiknek van látása arra, hogy az evangélium eljusson azokra a sötét helyekre is, ahová eddig még nem juthatott el, és hajlandóak ezért akár áldozatot is hozni. Nem feltétlenül kell útra kelni mindenkinek, imádkozhatunk a térségben nagy veszélyek között dolgozó testvéreinkért, valamint anyagiakkal is támogathatjuk a szolgálatot.

Isten különös magyar szálakat is felfedett számomra, miközben a kínai misszió lehetőségei felől kezdtem tájékozódni. *Babos Sándor* erdélyi magyar misszionárius az 1930-as években Mandzsúriában szolgált. Mukden, a mai nevén Shenyang a tartomány fővárosa, ahol Simon Zhao is nevelkedett, majd megtért. Arra sajnos nincs bizonyíték, hogy találkoztak, vagy ismerték volna egymást, de ez egyáltalán nem kizárt, hiszen Babos többször is járt Mukdenben, ráadásul az időszak is megegyezik. (Ld. Babos: Pagodák árnyékában, 1944)

Kik is a mandzsuk? Ők is, csakúgy, mint az ujgurok, kazahok, kirgizek, kunok, az ősi hunok közvetlen leszármazottai, a magyarokat rokonaiknak tartják. A mandzsu nép teljesen asszimilálódott Kínában, azonban az ujgurok léteznek, és 25 milliós lélekszámukkal Ázsiában ők az egyik legnagyobb eléretlen nép. Isten megengedte, hogy ősszel járhattam az ujgurok között, és személyesen tapasztalhattam a magyarok iránti szeretetüket. **Eljött az idő, hogy a negyvenes években idehaza is égő missziói fáklyát újra meggyújtsuk!** Nem szégyen tanulni tűzben próbált kínai testvéreinktől. Ebben a szellemben osztom meg ezt az írást, illetve tervezem, hogy sorozat formájában folytatom.

Simon Zhao életéről és a kínai egyház missziói ébredéséről bővebben a Paul Hattaway *Back to Jerusalem* című könyvében olvashatunk többet, sajnos egyelőre csak angolul. Magyarul Liu Csen-jing *A mennyei ember* című könyve érhető el, ahol Jün testvér is beszámol Simon Zhao életéről és találkozásukról.

JÓ ANDRÁS
www.interserve.org

Evangélikus férfikör Veszprémben

A Szentlélek Isten munkálkodásának köszönhetően 2008. október 30-án tizenöt fővel Veszprémben is megalakult a férfikör.

A férfikör egyik fontos küldetése az evangélikus egyháztól eltávolodott férfiak megszólítása és hívogatása a Krisztusban hívők közösségébe. A másik pedig, hogy gyülekezetének és Krisztus egyházának szilárd pillére legyen a hitéletben és a gyakorlati tevékenységben. A férfikör működése szolgálat. Fontos, hogy lelkészünk, Isó Zoltán is tagja legyen ennek a kis csapatnak, hogy teológiai szempontból is jó úton haladjunk. A testvérek életkora a középkorú és az idősebb korosztályba esik. A belső működési rendet a tagok határozzák meg, a felelősöket is ők választják. Havi rendszerességgel találkozunk, ezen felül a feladatok és vállalások szükségessége szerint.

A közös alkalmak önmagukban is értékesek, erősítik a hit és az összetartozás megélését. Énekkel és áhítattal kezdünk bibliaóráinkon, gyakran készülünk igemagyarázatokkal is. Ezekhez lelkészünk jelöli ki a jelentkezők részére a bibliai szakaszt. Az ige üzenetét közösen is megbeszéljük, a témát mindig egyeztetjük a testvérekkel, így mindenki fel tud készülni.

Alkalmanként előadókat is hívunk nemcsak teológiai, világi témával kapcsolatban is.

Például:

– Dr. Fabiny Tibor professzor előadása a Szentírás értelmezéséről;

– Weltler Rezső nyugalmazott evangélikus lelkész előadása a hit és a természettudomány kapcsolatáról;

– Dr. Gécs Sándor urológus főorvos előadása;

– Máté Éván, a veszprémi zsidó hitközség vezetőségi tagján keresztül ismerkedés a zsidósággal;

– Fehér Károly nyugalmazott evangélikus lelkésszel beszélgetés hatvan éve tartó szolgálatáról.

Tagjaink egy része folyamatosan részt vesz a gyülekezeti bibliaórákon, az évenként megtartott Luther-konferencián, a gyülekezeti munkatárs- és presbiterképzésben.

Gyakorlati teendőink is vannak, amelyeket nagy szeretettel végzünk. A kör tagjai felajánlott szabadidejüket elhelyezték egy ún. „időbankban" a gyülekezet tagjai számára. Aki bizonyos munkálatokat, ügyeket nem tud maga megoldani, az teljes bizalommal fordulhat a férfitestvérekhez segítségért. A felajánlást tevők között a hozzáértés és a vállalás alapján kiosztjuk, vagy együtt végezzük el a feladatot. A fizetség egy ima a többiekért! A felajánlások önzetlen szeretetből fakadnak: **„Ne szóval szeressünk, ne is nyelvvel, hanem cselekedettel és valóságosan" (1Jn 3,18)**. Az eddigi legnagyobb kihívás a férfikör számára leendő óvodánk épületének átépítésében való részvétel, és az óvoda beindításában való aktív segítség volt.

A férfikör tagjai stabil oszlopai a gyülekezetnek. Az idősebb testvérek is korukat és egészségi állapotukat meghazudtolva végzik szolgálatukat.

Szeretettel javasoljuk egyházunk gyülekezeteinek, hogy bátran alakítsanak férfikört. „Csak" hit és szeretet kell hozzá.

Erős vár a mi Istenünk!

LÓCZI TIBOR

gyülekezeti munkatárs

A legfontosabb felfedezés

A görög bölcs, *Aiszóposz* szerint minden ember két láthatatlan tarsolyt hordoz. Egyiket a hátán, másikat a mellén. Az elül levő tarsolyban vannak a mások bűnei, a hátsó tarsolyban viszont a saját bűneink. Ez az oka annak, hogy a saját bűneinket nem látjuk, a mások bűnei ellenben állandóan foglalkoztatnak bennünket.

Mivel saját bűnét nem látja az ember, ezért van az, hogy nem hajlandó elítélni önmagát. Pedig az isteni kegyelem így nyit kaput az ítélettől való megmenekedésre: Ha ítélnők magunkat, nem ítéltetnénk el! (1Kor 11,31)

Meglepő, hogy Isten nagy emberei egytől egyig bűnösöknek vallották magukat. Ésaiás felkiált: „Jaj nékem, elvesztem, … tisztátalan ajkú vagyok!" (6,5) Dávid leleplezi önmagát: „Cselekedtem azt, ami gonosz a Te szemeid előtt." (Zsolt 51,6) Pál bevallja: „Istenkáromló, üldöző, erőszakoskodó voltam. A bűnösök között első vagyok én!" (1Tim 1,15) János azt írja: „Ha azt mondjuk, nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincsen mibennünk." (1Jn 1,8)

Akkor vagy valóságos keresztyén, ha el tudod ítélni önmagad. Míg saját képzelt „jóságodban" tetszelegsz, addig álkeresztyén vagy.

James Young Simpson, akinek nevéhez a kloroform és egyéb fontos vegyszerek feltalálása fűződik, arra a kérdésre, hogy melyik volt a legfontosabb felfedezése, így válaszolt: A legfontosabb felfedezésem a lelkem megmentése volt, amikor felismertem, hogy bűnös ember vagyok, és Jézus az én Megváltóm!

Eljutottál-e már erre a felfedezésre? Nem kisebb dolog fordul meg ezen, mint az üdvösséged.

Nem látok bűnt magamban! – mondod. Azt felelem: Nem látod a fától az erdőt. Nem ismered önmagadat. Nézz csak bele Isten törvényének tükrébe, meglátod a benned levő türelmetlenséget, haragot, önzést, irigységet, nagyravágyást, hazugságot és a többi kárhozatba vivő bűnt. Ha elítéled magadat, összetörik önigazságod, futva sietsz az Úr Jézus Krisztushoz, hogy bekötözze sebeidet.

Forrás: Az ÉLŐ VÍZ – az Evangélikus Evangélizáció lapja, IV. évf. 21. száma (1948. október 10.) A szerző nincs megnevezve, de valószínűsíthető, hogy Sréter Ferenc írta. A szövegben meghagytuk az eredeti szóhasználatot.

Az illusztrációt Koczor Tamás készítette 2014-ben.

Életem legjobb döntése

Gyermekkoromban hittem, hogy van Isten, de nem hittem minden felett való uralmában. Éltem mint „jó" ember, és közben cipeltem az Isten nélküli élet terheit. Férjhez mentem, született két gyermekem, és 24 éves voltam, amikor a férjem szívizomsorvadásban meghalt. Nem tudtam feldolgozni, hogy ilyen fiatalon magamra maradtam. Próbáltam választ kapni a miértekre, de rossz helyen. Ez nemhogy enyhítette volna zaklatott lelkiállapotomat, hanem még mélyebbre sodort. Az úgynevezett gyógyító, akit felkerestem, többek között halottidézéssel is próbálkozott. A kezelések után és alatt félelmeim támadtak, később pedig már öngyilkossági gondolataim is – amit nem tudtam hova tenni –, hiszen szerettem élni, és ilyesmi soha nem jutott addig eszembe.

Az sem segített, hogy közben új társra találtam, és közös gyermekünk is született.

Többen kineziológushoz irányítottak. Ez adta meg a végső döfést. Félelmeim még erősebbek lettek. Ekkor a nagy testi-lelki nyomorúságomban Istenhez kiáltottam: Uram, ha vagy, segíts! Másnap utolsó erőmmel a biciklibe kapaszkodva kísértem a fiamat az iskolába, nem tudtam, megérem-e a délutánt. Útközben potyogtak a könnyeim. Félúton találkoztam az unokatestvéremmel, aki megrémült, hogy milyen állapotban vagyok. Úgy éreztem, neki talán elmondhatom, hogy miben vagyok. Vele együtt keresve az okot, kiderült: rossz helyeken, magamat teljesen kiszolgáltatva próbáltam megoldani az életemet, és ezért kerültem egyre mélyebbre. A sok beszélgetés és a tőle kapott könyvek olvasása közben világos lett, hogy egyedül az élő Jézus Krisztus segíthet rajtam, nála van a szabadulás. Ez egészen új volt számomra. Cseri Kálmán *Tízparancsolat* című könyvét olvasva érthettem meg először, hogy Isten igéje élő és ható, és ma is a feltámadás erejével munkálkodik. Ígéretként ezt kaptam: „Kelj fel lelkem a szorongások és a kétségek betegágyából" és „én meggyógyítalak téged". Ez félreérthetetlenül nekem szólt, ami hatalmas bizonyság volt számomra. **Megértettem, hogy azért jutottam idáig, mert nem volt élő kapcsolatom Jézussal, így az Ő szava nem tudott figyelmeztetni és megőrizni.** Saját bőrömön tapasztalhattam meg, hogy amit tilt Isten a Bibliában, azt azért teszi, hogy megóvja az embert. Kértem a bocsánatát, és egy új kezdetet Vele. Ő megígérte, hogy a tenger mélyére veti minden bűnömet. Bűneim büntetése Rajta van, és az Ő sebei árán gyógyulhattam meg. Csodálatos volt az a felismerés, hogy minden igaz, ami a Bibliában le van írva.

Párom a bennem zajló változásokat kétkedve fogadta. Érzékelte, hogy jól vagyok, de ami még ennél is jobban hatott, hogy Istennel együtt képes voltam a vele szemben támasztott elvárásaimat letenni. Azt is megértettem, hogy a férfi–nő párkapcsolatot Isten a házasságban áldja meg igazán. Szüleink, nagyszüleink támadtak emiatt minket, mert tudták, ha házasságot kötünk, elveszítjük az özvegyi nyugdíjat. Istennek azonban még erre is volt gondja, nem sokkal az esküvőnk után jött egy új adótörvény, hogy akik az év végéig összeházasodnak, visszamenőleg 240 000 Ft-ot kapnak.

„Az ajtó előtt állok és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok." (Jel 3,20)

Hamarosan Isten a pályám módosítására indított, együttérzést, szeretetet támasztott bennem a betegek, idősek iránt. Ápolói tanfolyam indult a munkaügyi központon keresztül, ahol két államilag finanszírozott hely volt. Biztos voltam benne, hogy nem rám esik a választás. De Isten szólt az ige által: „Én megyek előtted, és én vagyok az, aki cselekedni fog". Másnap kerestek a munkaügyi központból, hogy engem választottak.

Azóta sokszor megtapasztalhattam örökkévaló szeretetét, kegyelmét. Vele járom az utam, és tudom, ez volt életem legjobb döntése. Emberek elhagyhatnak, kapcsolatok megszűnhetnek, de az Úr mindörökre ugyanaz marad. Ő mindenkinek kínálja a Vele való közösséget: *„Az ajtó előtt állok és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok."* (Jel 3,20)

BEZSELICSNÉ KONDOR TÜNDE

Egy hálózati kulcsszereplőportréja 8.

Barnabás, a bizalmat adó

„Néhány nap múlva pedig ezt mondta Pál Barnabásnak: »Térjünk vissza, látogassuk meg a testvéreket valamennyi városban, ahol hirdettük az Úr igéjét, és lássuk: hogy megy a soruk?« Barnabás azt akarta, hogy vigyék magukkal Jánost is, akit Márknak hívtak. Pál azonban úgy tartotta helyesnek, hogy ne vigyék magukkal azt, aki elvált tőlük Pamfiliánál, és nem ment velük együtt a munkába. Emiatt meghasonlás támadt köztük, és ezért különváltak egymástól: Barnabás magával vitte Márkot, és elhajózott Ciprusba." (ApCsel 15,36–39)

A fenti szakaszban olvasunk utoljára Az apostolok cselekedeteiről szóló könyvben Barnabásról. Az a kiváló ember, aki mindig a békességre törekedett, vigasztalta és bátorította a körülötte lévőket, aki szerényen visszavonult a második helyre, aki nélkül Saul nem lehetett volna Pál apostol, most kemény összeütközésbe keveredett Pállal. Az történt ugyanis, hogy egy fiatalember, János Márk, aki elkísérte Barnabást és Pált az első missziós útjukra, nem tartott ki mellettük, hanem még a küldetés viszonylag korai szakaszában visszatért Jeruzsálembe. A távozás okát nem tudjuk. Lehet, hogy nem tetszett neki a vezetőváltás, a korábbi vezető, Barnabás, János Márk unokatestvére volt, és egészen más volt a vezetési stílusa, mint Pálnak. Lehet, hogy a pogánymisszió túl sok áldozatot kívánt egy palesztinai zsidótól. Az is lehet, hogy félt az igen veszélyes úttól, de az is lehet, hogy honvágya volt.

Akármi volt is az ok, Pál ezt kudarcnak és súlyos hibának ítélte. **Barnabás azonban másképpen gondolkodott, adott még egy esélyt a fiatalembernek.** Ugyanúgy magával vitte Ciprusra, mint ahogy évekkel korábban magával vitte Sault a Jeruzsálemi apostolokhoz, majd pedig Tarzuszból Antiókhiába. Fontosabb volt neki János Márk bátorítása és tanítása, mint hogy részt vegyen a nagy Pál útján, amelyet óriási figyelem övezett. Pál apostol második missziós útjáról Az apostolok cselekedeteiről írt könyv három hosszú fejezete tudósít, míg Barnabás útjáról csak annyit tudunk, hogy Ciprusra indultak.

Barnabás és Pál útjai itt szétváltak. Így van ez olykor a mai hálózati vezetők esetében is. Nem történt semmi tragédia, sőt még nagyobb mértékben növekedtek és terjedtek a keresztény közösségek. Itt még azonban nincs vége a történetnek.

Évekkel később (Kr. u. 55-ben) Pál apostol nagyon pozitívan írt Barnabásról (1Kor 9,6). Úgy mutatja be, mint aki amellett, hogy végzi nagyszabású missziós munkáját, polgári hivatásában is helytáll, dolgozik és eltartja magát, szemben sok misszionárius kollégájával.

Egy másik levélben Pál így írt János Márkról: *„Köszönt titeket Arisztarkhosz, az én fogolytársam és Márk, Barnabás unokaöccse, akiről utasításokat kaptatok, és ha megérkezik hozzátok, fogadjátok be; továbbá Jézus, akit Jusztusznak hívnak. A zsidók közül csupán ők munkatársaim az Isten országa hirdetésében; ők vigasztaltak engem"* (Kol 4,10). Barnabás, a „vigasztalás fia" olyan embert nevelt a „hűtlen" ifjúból, aki annak a Pálnak lett a vigasztalója, akivel körülbelül tíz éve éppen miatta keveredett konfliktusba.

Még egyszer olvashatunk Pál tollából János Márkról. Az apostol élete vége felé másodszor raboskodott egy római börtönben (Kr. u. 67–68.), ahonnan levelet írt egyik hűséges tanítványához, Timóteushoz. Sok fontos tanítása mellett kitért saját nyomorúságos állapotára is: *„Egyedül Lukács van velem. Márkot vedd magad mellé, hozd el magaddal, mert hasznomra van a szolgálatban"* (2Tim 4,11).

A szenvedő Pál apostol azzal az indoklással kéri Timóteust, hogy hozza magával János Márkot, mert hasznára van a szolgálatban. Az egykor haszontalannak ítélt fiatalemberből Barnabás igazán hasznos munkatársat faragott. A hálózati vezetőknek az utánpótlás-nevelés is a fontos feladataik közé tartozik.

TOMKA JÁNOS

Forrás: Tomka János és Bőgel György: Vezetés egykor és most – A Biblia és a menedzsment, *Nemzeti Tankönyvkiadó, 2011*

„Nagypéntek ünnepén boldog voltam s szabad!”

Emlékezés Dr. Keken Andrásra

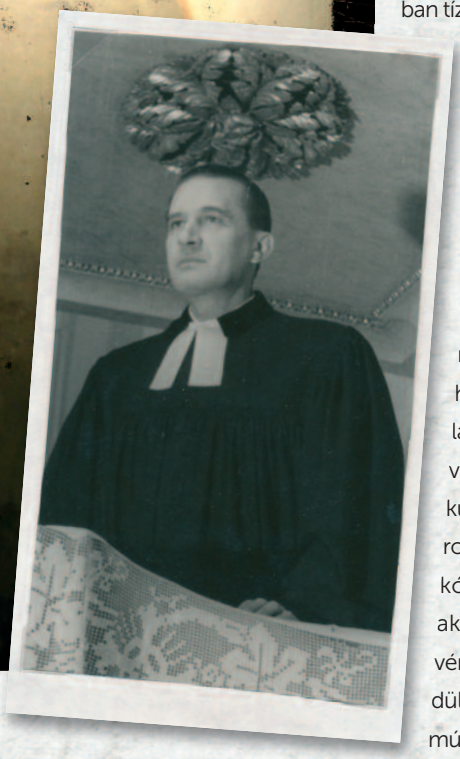

A Nógrád megyei Bokoron 1909. december 10-én született, ahol édesapja tanító volt. Az aszódi evangélikus gimnáziumban 1927-ben érettségizett. Kitüntetéssel elvégzett teológiai tanulmányai után három éven keresztül Budapesten a Deák téri gyülekezetben szolgált segédlelkészi beosztásban, mialatt történelem–földrajz szakos tanári diplomát szerzett.

1934-től Hódmezővásárhelyen volt lelkész. Itt a gyülekezet egy részének mérhetetlenül nagy nyomorával találkozott. A régi méntelepet a hatóság az akkori hajléktalanokkal telepítette be, egy-egy volt istállóban tíz család is lakott, közöttük evangélikusok. Az utcán vagy az üzletekben kolduló gyerekekbe botlott, bennük tanítványait ismerte fel. Egy hároméves kislányt egy talajvízzel elöntött kunyhó átázott rongyai közül vitt kórházba, ahol akkor ötéves testvérével élt egyedül. De egy év múlva már 15 gyermek játszott a parókia tágas udvarán, amikor feleségével és a gyülekezettel összefogva a lelkészlakás szobáiban egy árvaház született.

Keken Andrást 1941-ben a Pesti Evangélikus Egyház választotta meg Deák téri lelkészének. Vele a gyermekotthon is feljött Pestre. A fővárosi parókia épületében a szokatlan honfoglalókat nem mindenki látta szívesen. Derék ember lenne ez a lelkész – mondták többen Keken Andrásról –, csak az a kár, hogy az árvaház a rögeszméje. Ezért is született meg egy kis könyvecske az árvaház tízéves történetéről *Imre és társai* címmel, amelyből rövid szemelvények a magazinban külön olvashatók. Az árvaház a világháború alatt *Sztehlo Gábor*ral összefogva egy hűvösvölgyi villában Evangélikus Hadiárvaházzá bővült, amit végül az állami kényszer szüntetett meg.

A holokauszt idején Keken András saját életét is kockáztatva üldözött zsidó embereket mentett meg. Családokat bújtatott, százakat látott el hamis okmányokkal, másokat az akkori törvényekkel ellenkezve egyházi munkára alkalmazott. Tettét a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet 1995-ben a Világ Igaza posztumusz kitüntetéssel ismerte el.

A háború utáni totális államrendszer kiépülése során Keken András az egyházunk elleni támadások egyik célpontja lett. Állambiztonsági megfigyelés alá 1947 decemberétől kezdve került. Az ellene összegyűjtött bizonyítékok között ott volt az *Amit minden evangélikusnak tudnia kell* címmel megjelent – *Benkóczy Dániel*lel közösen írt – könyv következő részlete is: „A marxizmus mint politikai és gazdasági irányzat Oroszországban valósult meg. Boldogságot ígért a népnek, de a helyzet csak annyiban változott, hogy azelőtt a cárok és a főurak, most pedig a népbiztosok rabigájában görnyed a dolgozó orosz nép. Oroszországban egymillió volt az evangélikusok száma. Amióta szovjeturalom van, nem élhetnek egyházi életet.

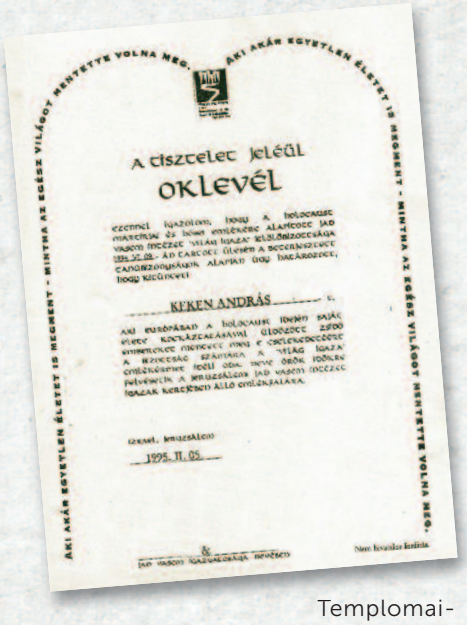

Templomaikat elvették, papjaikat kiűzték vagy meggyilkolták."

A vádak között szerepelt Dr. Keken András igazgató-lelkész aláírásával az a levél is, amely a Pesti Evangélikus Egyház képviselőtestületének 1948. június 2-i nyilatkozatát tartalmazza, elrendelve annak felolvasását az egyházközség szószékein. Ebben a képviselőtestület az egyházi iskolák tervezett államosításával kapcsolatban kijelenti, hogy „jogainak és igazságának tudatában ragaszkodik iskoláihoz, azokról önként lemondani nem hajlandó, államosításuk ellen tiltakozik, s azok megmentése érdekében kéri és várja a felsőbb egyházi hatóságok alkotmányos és törvényes erőfeszítéseit, s egyúttal azzal a kéréssel fordul a kultuszminiszter úrhoz, hogy az egyházi iskolák államosításának kérdését mint olyan tervet, mely a magyar lelkek kívánatos békességét felboríthatja, vegye le a napirendről".

Az első házkutatást 1948. augusztus 20-án délután tartották nála, majd rövidesen letartóztatták D. Ordass Lajos püspököt. A szeptember 20-i presbiteri ülésen az elnökség javaslatára a presbitérium tiltakozott a püspököt a sajtóban lejáratórágalomhadjárat ellen, és ünnepélyesen kinyilatkoztatta, „hogy *D. Ordass Lajos*hoz mint törvényesen megválasztott lelkészéhez és felszentelt püspökéhez változatlan hűséggel, tisztelettel és szeretettel ragaszkodik."

Néhány nap múlva a Népszava újságban a következő címmel jelent meg cikk: „Távolítsák el Keken Andrást, Ordass püspök főtanácsadóját!" Félreállítását egyházi segédlettel hajtották végre. Az egyházmegye elnöksége egyházi közérdekre hivatkozva 1949. április végén függesztette fel, tekintettel arra, hogy „dr. Keken András igazgató-lelkésznek a Deák téri lelkészi körben való működése az állam és egyházunk közötti békés viszony fenntartását nagymértékben veszélyezteti." Megindult az egyházi fegyelmi eljárás ellene.

A közel egy évig tartó felfüggesztés Keken András letartóztatásával zárult. Az ávósok 1950. március 29-én éjjel jöttek érte és vitték el a hírhedt Andrássy út 60.-ba. Négyheti vallatás után börtönbe került. Nagypéntek ünnepén született meg *Magamnak prédikálok* címmel az emlékezetében megőrzött verse:

A cellám falára
Keresztet rajzoltam.
Eléje állottam,
Aztán prédikáltam.
Nem gyülekezetnek,
Csak árva fejemnek.

Hirdetted: szenvedni
Kell a Szenvedőért,
Most tűrd a keresztet,
Amit Atyád rád mért.
Ha porig aláznak,
Vérig meggyaláznak,
Ne feledd: Övéi
Keskeny úton járnak. [...]

A cellám faláról
Vízcseppek csepegtek,
Árva két szememből
Könnycseppek peregtek.
De én feledve bajt,
Nyirkos cellafalat,
Az értem szenvedő
Krisztus vére alatt
Nagypéntek ünnepén
Boldog voltam s szabad!

Keken András – ügyének bírósági tárgyalása nélkül – 1950. május 3-án Kistarcsára internálták Kendeh György

A cellám falára Keresztet rajzoltam.

lelkésszel együtt, ahonnan október 12-én szabadultak. A szabadulás napján született meg a *Hálaadó ének* című verse:

Istenem, köszönöm az elmúlt félévet,
Köszönöm a sok kínt, szenvedést, éhséget,
Köszönöm, hogy vertél, porig megaláztál,
Köszönöm, hogy mégis mindig velem jártál.
Te simogattad meg bilincsbe vert kezem,
Te adtál jelt, mikor elcsüggedt a szívem.
Te világítottál nyirkos pincék mélyén,
Te bátorítottál a félelmek éjén.
Betegágyam mellett az orvos te voltál,
S Te voltál az, aki végre hazahoztál. [...]

Lelkészi szolgálatába természetesen nem térhetett vissza Keken András. Szabadulását követően előbb segédmunkásként, később könyvelőként dolgozott. Rehabilitálása után 1956. október 7-én prédikálhatott először ismét a Deák téri templomban.

Életregényét Dr. Fabiny Tamás püspök írta meg. Sokakat gazdagító igehirdetései sorában az utolsó 1974. április 15-én, húsvéthétfőn hangzott el. A lázas betegen elmondott húsvéti üzenet után lett rosszul a szószéken. Az imádságot még elkezdte: „Istenünk, jó Atyánk, magasztalunk azért, hogy nem hagytál minket a halálban..." Ekkor összeesett, a szószékről többen vitték le, majd mentőt hívtak. A kórházban még egy hónapot élt.

ZÁSZKALICZKY PÉTER

Keken András: Imre és társai

– részletek –

A Deák téri árvaház tízéves múltjáról van szó ebben a kis füzetben. Sokkal kevesebb, mint történelem – csak visszaemlékezés. De valamivel több is, mert megmutatja Azt, Aki igazgatja az embereket és eseményeket.

1936 kora tavaszán sok eső zúdult Hódmezővásárhelyre. A talajvíz is előtört és alaposan elöntötte a Tóaljat. Valaha tófenék volt ez, most a vásárhelyi szegénység építi oda sárból, miegymásból gaztetejű vagy kátránypapírral fedett viskóit.

Éppen a vasárnapi ebédnél ültünk, mikor beállított a parókiára az ötesztendős Imriske. Akkor mindössze annyit tudtunk meg tőle, hogy 15 pengő kellene néki, mert a szél elszaggatta tóalji kunyhójuk papírfedelét, s mivel alulról is erősen jön a víz, ő is, meg a kishúga is, a hároméves Veronika, hamarosan a kiöntött ürgék sorsára jutnak. Arra kérdésre, hogy apja-anyja mit csinálnak, azt is elmondta, hogy apja régen meghalt, anyja pedig néhány napja a kórházban van.

„A szó helyes, csak a kiejtés rossz. Nem passzió ez, hanem passió."

Már a tóalji sárban gyalogoltam vele, mikor az is kiderült, hogy majdnem egy hete ő a „családfenntartó". Összekoldul ezt-azt, s valahogy megélnek Veronikával együtt, csak esténként félnek egy kicsit, most meg a víz riogatja őket.

A kunyhóban nem gyengeszívűeknek való látvány fogadott. Alul bokáig érő víz, az ágyon átázott rongyok között egy sovány, lázas kislány, az ágy mellett háromlábú szék és egy pléhkályha, amelyből nem meleg, csak kö-högtető füst áradt, rajta rozsdás lábasban melegedett a „vasárnapi ebéd", vízben főtt kenyér.

Veronika még aznap kórházba került, Imrét pedig a parókián helyeztük el. Egy évvel később tizenöt gyermek szaladgált a parókia udvarán. Igen, valahogy így lett Imréből a vásárhelyi kis árvaház „alapítója".

A kicsi Imre már az árvák mennyei otthonában van, de társai itt nyüzsögnek körülöttünk. Deák téri árvaházunk 61 gyermeket gondoz. Ezek közül 42 itt él a Deák téri parókián, 19 pedig más intézményekben nyert elhelyezést. Családi viszonyaikat tekintve: 13 egész árva, a többi pedig – három kivételével – félárva. Persze ezek csak számok. De ne feledjük el, hogy mindegyik szám egy-egy kedves, mosolygó arcú, vagy szomorú szemű gyermeket jelent.

Volt, van és lesz olyan vélemény, hogy az árvák közti munka egyesek kedvtelése, ha úgy tetszik: privát passziója. Szóval Ön azt mondja, hogy az árva és szegény gyermekekért dolgozni, nekik otthont adni, velük az Úr Jézus Krisztust megismertetni, őket hívő emberekké nevelni: ez passzió?! Véleménye szerint, tehát akinek kedve telik benne, ám csinálja, de hagyjon békét azoknak, akiknek más dolguk, vagy más passziójuk van. Jöjjön most el, kérem, velem együtt az árvaházba s kérdezze meg a vezetőket, mire lenne szükségük. Majd elmondják: ennyi és ennyi pénz kell, különben holnap nem lesz ebéd; a ciánozó is elhozta a számlát azzal az üzenettel, hogy holnapnál tovább nem vár a pénzére; tizenegy gyermek cipőjét azonnal meg kell talpaltatni, mert másképpen

nem mehetnek iskolába, s a fa legfeljebb két napra elég. Ha Ön nem régi vagy újgazdag, akkor tudja, hogy ez milyen „passzió”.

Az is jó lenne, ha egyszer végigülne velem egy délelőttöt a lelkészi hivatalban. Nincs olyan nap, amikor ne jelentkeznék egy-két könyörgő vagy kétségbeesett szülő vagy rokon: helyezzük el valahol a gyermekét, mert ő sem eltartani, sem iskoláztatni nem tudja. Férőhelyünk már nincs. Több gyermeket eltartani sem tudnánk. Az anya tovább könyörög: nem bánja ő, ha a gyermek a földön fekszik is, csak vegyük fel, mert ő dolgozni jár, a gyermeket nincs kire hagynia; ha pedig a gyermekre vigyáz, éhen halnak. A minap egy asszony ezzel a kifakadással vált el a feleségemtől: „Hát ha nem veszik fel, akkor felakasztom magamat is, a gyereket is –, én már nem bánok semmit!” Furcsa passzió: ilyenkor eltöprengeni azon, hogy ez üres fenyegetés-e, vagy komoly szándék?

Tegye a szívére a kezét: vajon nem azért beszél „passzióról”, mert így akarja megnyugtatni a lelkiismeretét? Azt a lelkiismeretet, mely néha-néha elsuttogja: te nagyon keveset teszel a szegényekért!

Néhány héttel ezelőtt nálunk volt Zászkaliczky Pál fóti esperes. Az ő gyülekezetének is van árvaháza, ismeri jól az árvamunkát. Feleségem megemlítette neki, hogy egyesek szerint ezt a munkát passzióból végezzük. „Igen?” – mondta az esperes. „A szó helyes, csak a kiejtés rossz. Nem passzió ez, hanem passió.”

De ha passió, akkor miért csináljuk? Ezt is megmondom.

Megismertetem Önt Sz. F.-nével, aki rákos betegségben szenvedvén, annyi könyörgéssel és oly nagy bizakodással bízta ránk a leányait. Ki lehetne térni egy halálosan beteg édesanya könyörgése elől?

Ismerje meg, kérem, ezt a kislányt is. Neve M. P. Mikor bejött az árvaházba – beteg szülőknek terhelt gyermeke –, csak artikulátlan hangokat tudott hallatni, s ha mérges volt, harapott. Nézze meg most! Állatka volt és emberke lett. Ember, aki tud beszélni, nevetni, dolgozni, hinni és szeretni!

S ha még nem ismerné, megismertetem Önt azzal is, akit „ács fiának” hívtak, s aki megízlelvén a keserves emberi sors minden szenvedését, meghagyta nekünk, hogy törődjünk az ő kicsinyeivel. Sőt többet tett: azonosította magát ezekkel a kis szenvedőkkel.

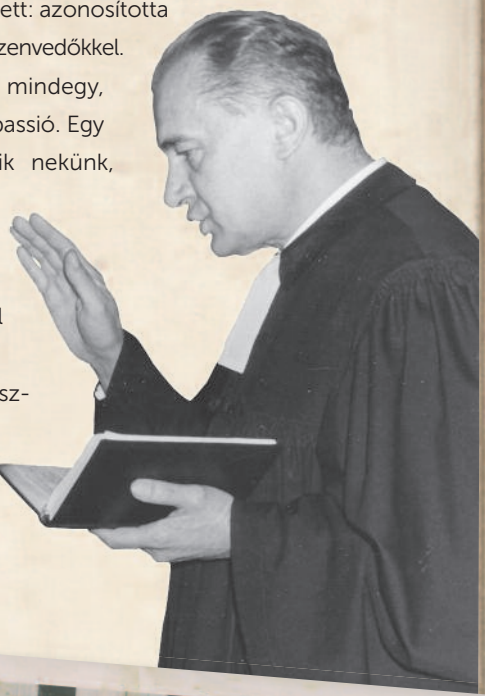

Higgye el, olyan mindegy, hogy passzió vagy passió. Egy fontos: akár tetszik nekünk, akár nem, akár van elismertetés, akár nincs, engedelmeskednünk kell Jézus Krisztusnak.

Annak a Jézus Krisztusnak, aki egyszer számon kéri tőlünk Imriskét is, társait is.

(1947)

Leányok a hadiárvaházban

Fiúk a hadiárvaházban és két diakónus

Elkerülni a szakadást, de nem bármi áron

A keresztyénség története során sok egyházszakadás volt. Manapság is előfordul. Nem olyan régen az Egyesült Államokban az evangélikus, a presbiteriánus és a baptista egyházak hasadtak részekre. Szinte biztos, hogy a közeljövőben az anglikán világegyház fog szétválni. Korunkban a szakadások végső oka, az utolsó csepp a pohárban a homoszexuális kapcsolatok egyházi megáldása, homoszexuális lelkipásztorok felszentelése, megválasztása miatt következett be. Mi, magyarországi keresztyének sem dughatjuk fejünket a homokba, Isten előtti alázattal, keresztyéni szeretettel és a hit józanságával kell beszélnünk a világléleknek ezen a területen kifejtett nyomásáról, amely az egyházakat és tagjaikat éri.

Édenkerti hazudozás

„Csakugyan azt mondta Isten, hogy a kert egyetlen fájáról sem ehettek?" (1Móz 3,1) Így kezdődött az ismert sátáni csúsztatás. Azóta semmi sem változott. Ma művészeken, írókon, értelmiségi embereken, tévén, rádión, interneten keresztül azt kérdezi, hogy „Isten, az egyház, a »szeretet vallása«, valóban nem szereti a homoszexuálisokat?"

Úgy hangzik, mintha azt kérdeznénk, hogy „Isten tényleg nem szereti a bűnösöket?" Az ősellenség mindig Isten szeretetét akarja megkérdőjelezni és Jézus Krisztus váltáshalálát értelmetlennek feltüntetni.

A valóság ennek ellenkezője: Isten a bűnt gyűlöli, de a bűnöst szereti! A homoszexualitást gyűlöli, a homoszexuálisokat szereti. Ahogy a lopást, a házasságtörést, a gyilkosságot, a pedofiliát gyűlöli, de a tolvajt, házasságtörőt, gyilkost, pedofilt szereti, mégpedig halálosan. Jézus Krisztus belehalt ebbe az isteni szeretetbe, hogy ne a bűnösnek kelljen meghalnia bűnei büntetése miatt. A világ, beleértve a vallásos világot is, ezt soha nem tudta elfogadni. Ezért „akadt meg Jézus a zsidó papi vezetők torkán", és azóta is sokakén, mert **ő a bűnösök barátja, aki kiemeli a bűnből a házasságtörő asszonyt, a tolvaj vámszedőt, a rablógyilkos latort a kereszten, és megbocsát nekik.** A sátáni befolyás alatt lévő világlélek a bűnnek nem, de a bűnösnek megbocsátó Jézust nem tudja elfogadni, és folytatja az édenkerti hazudozást.

Agymosás lelkészi segédlettel

Kivonatot olvastam egy tanulmányból az interneten, melyet évtizedekkel ezelőtt egy anglikán lelkész írt arról, hogy a Biblia nem ítéli el a homoszexualitást. Mózestől Pál apostolig erőltetetten félremagyarázta az ide vonatkozó igehelyeket, magyarázva a magyarázhatatlant. Nem tudom, él-e még ez a lelkész, de ha igen, elégedetten nézhet körül és tapasztalhatja, hogy elsősorban a nyugati országok egyházaiban, azok lelkészei, vezetői között nem kevés követője van. Bár az egyházak befolyása a társadalmakban jelentősen csökkent, erre mégis milliók kapják fel a fejüket. Az evangélium üzenetére nem, de egyes egyházi személyek tévelygéséből eredő romboló véleményére, igen.

Az a fránya begyűrűzés

Eddig minden divat, negatív jelenség, káros stílus, romboló gondolkozás, mely nyugaton feltűnt, előbb-utóbb megérkezett hozzánk is. Ezért ne legyenek illúzióink afelől, hogy ami az ottani egyházakat emészti, dörömbölni kezd majd bebocsátást követelve

magának. Csak idő kérdése, hogy mikor. Egyházaink, közöttük a Magyarországi Evangélikus Egyház sem lehetnek készületlenek. Nemes, humánus, szeretet látszatát keltő álarcban támaszt elvárásokat és követelőzik a világlélek, modernitást imitál, és ehhez intellektuális mázat ken magára. Az elvárások és követelések szinte kizárólag a történelmi keresztyén egyházakat támadják. Nálunk is ez lesz, mert minden begyűrűzik, és utána meghasonlás támad.

Elkerülni a szakadást

Egészséges táplálkozással, mozgással igyekszünk megelőzni korunk népbetegségeit. Hasonlóképpen az egyháznak is lelki táplálékkal és tréninggel kell felkészülnie az érkező, lelkeket megrontó és szakadást előidéző rombolásra. Azt is figyelembe kell venni, hogy már itt van közöttünk a kór, csak még nem a felszínen, hanem egyelőre rejtőzködően.

Évekkel ezelőtt az egyház internetes levelező fórumán egy lelkész vitát kezdeményezett arról, hogy miért nem lehet egyneműek élettársi kapcsolatát megáldani. Ő kész lenne rá, ha egyháza nyitottabb lenne. Kiderült, hogy nem egyedül gondolkodik így az evangélikus egyházban. Nem lennék meglepődve, ha kiderülne, hogy vannak olyan lelkészek, akik zárt körben, lakásokon, a lelkészi hivatalban titokban már megáldanak ilyen kapcsolatokat, ahelyett, hogy lelkigondozásban részesítenék őket. Az is nyílt titok, hogy kik azok, akiket lelkésszé szenteltek, pedig tudott volt homoszexualitásuk.

Jelenleg az egyházvezetés egységesnek látszik ebben a kérdésben, és láthatóan nem enged a világ nyomásának. Azonban ez kevés. **Lelki ébresztéssel és éberen tartással kell ellenállóvá tenni az egyházat és tagjait. Ezt csak a Szentlélek Isten végezheti el bennünk, aki viszont munkálni is akarja, csak ne álljunk Neki ellen.**

Mert néhány „olyan" alma egész ládányit tönkretehet.

Így egységes tud maradni az egyház, a látszategység fenntartása nélkül.

Emellett Isten gyakorlati lépéseket is vár a megelőzés munkájában. Fel kell tárni azt, hogy kik azok a gyülekezetvezetők – első körben lelkészek és felügyelők, második körben teológián tanítók és tanulók –, akik a Szentírás és az egyház tanítását kiforgatják, és a határait feltűnési vágyból vagy divatból saját elképzelésük szerint tágítgatják. Tőlük meg kell válni! Mert néhány „olyan" alma egész ládányit tönkretehet. Ezen kívül – ahogy gyermekeinket is tanítjuk arra, hogy hogyan közlekedjenek, hiszen az úttest veszélyes üzem – tanítani kell az egyház népét is. Tanítani, hogy ne csak a saját szempontjaikat lássák, hanem a másikét is. Hogy ne csak a saját jogaikat lássák, hanem a másikét is. Hogy ne csak a saját igazukat lássák, hanem a másikét is. Hogy ne csak a saját szabadságukat lássák, hanem a másikét is. Hogy ne csak a saját boldogságukat lássák, hanem a másikét is. Hogy ne csak a saját örömüket lássák, hanem a másikét is. Hogy ne csak a saját életüket lássák, hanem a másikét is.

könyv van: a Biblia, csak ki kell nyitni és használni.

Isten segítségével és erejével a diabolosz (diabolo = elválasztani, megosztani), aki az egyház egységét is szét akarja zúzni, megsemmisülhet az egyház közösségének szétrombolása előtt.

Egység, de nem bármi áron

Skandináv, holland, angol példák mutatják, hogy 1) a határok tágításával, Biblia-ellenes tanítások befogadásával nem lehet létszámot növelni, sőt kiürülnek az ilyen gyülekezetek, 2) az egyház látszategységének fenntartása az egészséges közösségeket is rombolja.

„De mi lesz akkor, ha itt Magyarországon is az egyházon belül a másság és a tolerancia félreértelmezett Bibliaellenes tisztelete elfogadottá válik?" – kérdezték már tőlem. Akkor nem én lépek ki az egyházamból, hanem a már egyháznak nem nevezhető szervezet lép ki, és szakítja szét az egyházat. Maradnak a hitvallók, az egészséges tanításhoz ragaszkodók, akik nem csinálnak sportot abból, hogy mik a határok, tágíthatók-e, és meddig. Mert az evangélium hirdetésére és a Szentlélektől kapott és vezérelt tiszta élet megélésére kaptunk mandátumot. Maradnak azok, akik Krisztusért elszenvedik a gúnyt, a megbélyegzést, a kirekesztést, és egykor majd a börtönt is. Mert el fog jönni az az idő is. Ebben a Biblia alapján biztos vagyok.

De ne féljünk, mert Jézus mondja: „Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig." (Mt 28,20) Kell ennél több nekünk?

GARÁDI PÉTER

Imádkozzunk!

„Az imádkozó élet igazi alapja mindig a hálaadás.” (Ordass Lajos)

Dicsérjük és magasztaljuk Istent:
– a teremtett világ szépségéért, ami szavak nélkül is a Teremtőről beszél;
– azért, hogy nem kell erőnket meghaladó terheket hordanunk, Ő tényleg gondunkat viseli;
– mert újra és újra van lehetőségünk megbánni bűneinket és tiszta lappal indulni tovább!

Valljuk meg, hogy:
– nem töltjük be küldetésünket, hogy „őrizzük és gondozzuk” a ránk bízott földet;
– természetesnek tartjuk, sokszor észre sem vesszük, hogy Istenünk mennyi ajándékkal és szépséggel vesz körül bennünket;
– sokszor elégedetlenek vagyunk, elfelejtünk hálát adni!

Adjunk hálát:
– hogy Isten újjá tudja teremteni mindazt, amit mi elrontottunk;
– a tavasz üzenetéért, ami a feltámadás és az új élet csodájára mutat;
– a reménységért, hogy egy napon megláthatjuk az „új eget és az új földet”!

Könyörögjünk:
– hogy legyen meg Isten akarata országunk jövőjét illetően is, Ő adjon felelős vezetőket;
– ébredésért az egyházban, átadott életű gyülekezeti vezetőkért, presbiterekért;
– az egyházi oktatási intézményeinkben tanuló fiatalokért: óvodásokért, iskolásokért, gimnazistákért, teológushallgatókért és minden pedagógusért!

A. L.

Vízkereszti ima

Urunk, magasztaljuk a Te nevedet, dicsérünk, teremtő Isten. Hatalmas Úr vagy, mégsem fordulsz el tőlünk. Köszönjük szeretetedet, hogy Fiadat áldoztad értünk, emberekért. Köszönjük, hogy kegyelmeddel és határtalan szeretetteddel magadhoz vonzod az egész emberiséget.

Köszönjük, hogy bennünket is használni szeretnél és gyarló voltunk ellenére munkatársként tekintesz ránk. Bocsásd meg, hogy mi sokszor inkább a saját elképzeléseink alapján szeretnénk országodat építeni, és nem a te akaratodat keressük! Bocsásd meg, hogy sokszor inkább a sürgős dolgokat intézzük ahelyett, hogy az igazán fontossal foglalkoznánk! Bocsáss meg nekünk, hogy egyházunk ügyeivel buzgólkodva sokszor épp Téged hagyunk figyelmen kívül! Bocsásd meg, ha olykor szeretetlenségünkkel másokat megbotránkozatunk! **Kérünk, növeld a mi mustármagnyi hitünket, és formálj bennünket, hogy a te fényedet tükrözhessük!**

Könyörgünk evangélikus gyülekezeteinkért és lelkészeinkért. Add, hogy őrizzék meg elhívásukat, és a sok evilági feladat mellett lelki erejük ne apróződjon el! Segítsd őket, hogy Lelked erejével a valódi feladatukat áldással tudják végezni!

Könyörgünk iskoláinkért és a ránk bízott gyerekekért. Add, hogy megismerhessenek Téged, és evangélikus közösségeinkben szeretetet tapasztaljanak! Segítsd iskolalelkészeinket és a pedagógusokat, hogy hiteles életet élhessenek!

Könyörgünk diakóniai intézményeinkért, az ott dolgozó munkatársakért és a gondozottakért. Adj nekik erőt, hogy benned maradhassanak!

Könyörgünk a különböző belmissziói munkaágakban szolgáló testvérekért. Add, hogy minél többeket elérhessenek megváltásod üzenetével!

Könyörgünk külmissziói egyesületünk szolgálatáért a kenyai árvák, az özvegyek, a kongói gyerekek között, és kérünk, hogy a Szigeti családot őrizd Indiában! Áldd meg a bibliafordítás, az egészségügy, oktatás és az élet más területén szolgáló misszionáriusok munkáját! Adj nekik biztos támogatói hátteret! Hívj el és indíts el embereket, hogy többen szolgálhassanak neked!

Köszönjük, hogy feladatot bíztál ránk. Kezünk munkáját tedd maradandóvá! Áldásodért könyörgünk az új esztendőben.
Ámen

JÓNÉ JUTASI ANGELIKA

Elhangzott 2014. január 6-án, vízkereszt ünnepén a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodájának évkezdő istentiszteletén.

A mennyországszív dobókockája

Jézus Krisztus látható az oltárképen, ahogyan egy gyermek fölé helyezi áldó kezét a rákosszentmihály–sashalmi evangélikus templomban. A gyermekek evangéliumát érezzük ki belőle. Jézus mondja: *„Engedjétek hozzám jönni a kisgyermekeket, és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa”* (Mk 10,14). Nomen est omen.

Csókay András doktor hallotta, ahogyan kisgyermekek beszélgetnek, a nagyobb mondja a kisebbnek: „Beszélj nekem a mennyországról, kezdem elfelejteni!”

Megszületett a szívemben Isten kegyelméből a Szívtől szívig dobókocka 2010-ben, hogy családokban, óvodákban, iskolákban, gyülekezetekben, munkahelyeken, emberi kapcsolatokban elkezdődjön, megerősödjön a párbeszéd szívtől szívig. Összetartó ereje van ezeknek a beszélgetéseknek. A kocka oldalaira felírtam *Gary Chapman* nemzetközileg elismert író, teológus, antropológus öt szeretetnyelvét. 1. minőségi idő, 2. testi érintés, 3. szívesség – figyelmesség, 4. elismerő szavak, 5. ajándékozás. Így fejezi ki az ember a szeretetét a másik felé. Reggeli ölelés, déli elismerő szó, esti gyógyító beszélgetés. Parányi mennyország a szívekben.

A felbomlott emberi kapcsolatokban melyik szeretetnyelv hiányzott? Kevés volt a minőségi idő? Hiányzott a segítő szívesség? Elmaradt az ajándékozó figyelmesség?

A dobókockára felírtam még: elsőszeretet nyelvünk a csend, ebből táplálkozik a többi szeretetnyelv. Így lett öt plusz egy. *Keresztes Jánostól*, *Eileen Caddy*től olvastam a szeretet-csend-nyelv szavak összefonódásáról. Ekkor született meg bennem a felismerés: elsőszeretet nyelvünk a csend.

Gurítanak a családok a dobókockával naponta, hetente, és élik a szeretet nyelveit egész nap, este pedig megbeszélik.

Egy édesanya, Viktória mondta el, hogy hogyan használják a Szívtől szívig dobókockát. Az ajándékozásnál állt meg a kocka kislánya, Zorka gurítása után. Hivatalos ügyintézésre ment a család. Kedves, segítőkész volt az előadó a rohanó világ ellenére. A szeretet történése volt ez a találkozás. Miután elmentek, tanakodtak, és visszamentek az ügyintézőhöz egy csokoládéval megköszönve a kedvességét. Hány évig fog emlékezni erre a szeretettörténésre az ajándékozó, az ajándékot fogadó? A mennyország pillanatai…

Varázslatos gurítást!

Fotó: Tagai Péter

BÖRÖNTE MÁRTA

Szívtől szívig dobókocka kapható:
Huszár Gál Könyvesbolt, Luther Kiadó
Segítő film látható:
www.csillaggyertyafeny.hu

A missziói lelkész szolgálatai és egyéb események

2013

November

- Ökumenikus pásztorkör
- Missziói bizottsági értekezlet
- John C. Maxwell konferenciája Budapesten
- Evangelizációs igehirdetés a Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumban
- GLS vezetői konferencia előkészítése
- Missziói bizottsági ülés a MEÖT-ben
- EBBE-est a Budavárban A jelenések könyvéről (Dr. Dér Katalin)
- Stúdióbeszélgetés a PAX Televízióban
- Evangelizáció Rohodon
- *Misszió a gyülekezeten belül és kívül* – előadás a Dél-Pest Megyei Egyházmegye missziói fórumán
- *Mit hoz a jövő?* – evangelizáció Kolozsváron
- *Krisztus adventi levelei* – evangelizáció Boldván

December

- Megbeszélés Erdélyi Csaba börtönlelkésszel
- Beszámoló az Országos Presbitérium értekezletén
- Az Evangéliumi Aliansz elnökségi ülése
- Igehirdetés és a Missziói Központ bemutatkozása Mórichidán
- EBBE-est a Budavárban
- Lelkészi imatalálkozó Kispesten
- A Híd magazin éves szerkesztőségi ülése
- Igehirdetés Péteriben
- Radnóti Miklósné meglátogatása

2014

Január

- Külmissziói nap Cinkotán, melynek keretében az EKME vezetősége meglátogatta a Missziói Központot
- Az Evangéliumi Aliansz imahetének nyitó-istentisztelete a Keresztyén Testvérgyülekezetben
- Rádiós interjú és megbeszélés Simon András grafikussal
- Igehirdetés a Bács-Kiskun Evangélikus Egyházmegye lelkészértekezletén
- Igehirdetés Kiskőrösön képviselőtestületi és presbiteri szeretetvendégségen
- Megbeszélés Gáncs Péter püspökkel
- Megbeszélés Dr. Hafenscher Károllyal, a zsinat elnökével
- Igehirdetés az Evangéliumi Aliansz imahetének záró istentiszteletén Debrecenben
- A Balaton-NET előkészítése
- Éves megbeszélés egyházkerületi missziói lelkészekkel
- Igehirdetés a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben
- Igehirdetések az ökumenikus imahéten Vésztőn
- Igehirdetések a Sztehlo Gábor Evangélikus Gimnáziumban
- Útitársak missziói bibliaóra az Üllői út 24.-ben
- Előadás a misszióról az ökumenikus imahéten a budapest-zugligeti római katolikus templomban

Előzetes a 2014. év országos missziói eseményeiből

- március 18–19. missziói konzultáció, Piliscsaba
- május 31. egyházkerületek missziói napja
- június 23–27. ökumenikus missziói lelkészkonferencia, Révfülöp
- július 6–9. nyári konferencia, Piliscsaba
- július 16–20. 10. Szélrózsa Országos Evangélikus Ifjúsági Találkozó, Soltvadkert
- október 11. országos evangelizáció

Rejtvény

Kik voltak név szerint azok az ószövetségi szereplők, akiket a következő idézetek fiatalnak, szép megjelenésűnek írnak le?

Helyes megfejtés esetén a nevek kezdőbetűit sorban összeolvasva Ézsaiás próféta egyik fiának nevét kapjuk. A fiú nevének jelentése: „a maradék visszatér”.

1. Izrael első királya: „Nem volt nála szebb Izrael fiai között, egy fejjel magasabb volt az egész népnél.”

2. Sámuel királlyá akarta kenni, de az Úr ezt mondta: „Ne tekints a megjelenésére, se termetes növésére!”

3. „Jó eszű és szép termetű volt.” Nábál felesége, akit később Dávid feleségül vett.

4. „Szép termetű és szép arcú volt” az a leány, akiért kétszer hét évet szolgált a férje, mert csak másodszorra adták hozzá, először a kevésbé előnyös külsejű nagyobbik leányt kellett feleségül vennie.

5. „Szép termete és szép arca volt” annak az ifjúnak, akire urának felesége szemet vetett. Az ifjú vonakodott elfogadni az ajánlatot, ezért a feleség megvádolta uránál, ezzel ártatlanul börtönbe juttatta.

6. „Egész Izraelben nem volt olyan szép ember, akit annyira dicsértek volna, mint” Dávid király fiát, aki fellázadt apja ellen.

7. A férj azt mondta feleségéről, hogy a húga. „Tudom, hogy szép arcú asszony vagy. Ha meglátnak az egyiptomiak, azt mondják majd: Ez a felesége! És engem megölnek.”

8. Ez a király „tizenhat éves volt, amikor uralkodni kezdett, és ötvenkét évig uralkodott Jeruzsálemben”. De jogtalanul ment be az Úr templomába, hogy illatáldozatot mutasson be, ezért poklos (leprás) lett élete végéig.

9. A király a palota tetejéről látta meg az asszonyt, aki „igen szép termetű volt”, és a király nagy bajba került miatta.

A helyes megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:
Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Előző számunk rejtvényének megfejtése: Krisztus. A tévtanítások sorrendben: doketizmus, szinkretizmus, ebionizmus, apollinarizmus, manicheizmus, spiritizmus, gnoszticizmus.

A.L.

balatonnet
NEMZETKÖZI EVANGÉLIUMI TALÁLKOZÓ
2014. AUGUSZTUS 20-24. • BALATONSZEMES

Immár nyolcadik alkalommal rendezzük meg a Balaton-NET felekezetközi evangéliumi találkozót, melyre kicsit-nagyot, egyedülállót és családost egyaránt szeretettel várunk augusztus 20. és 24. között Balatonszemesen! Főelőadónk *Klaus Douglass* evangélikus lelkipásztor és missziológus lesz, délelőtti előadóink pedig *Heizer Tamás, Kunszabó Zoltán, Pintér Béla* és *Balogh Tamás.*
Érdemes már most beírni a naptárba és nyarunkat ennek megfelelően tervezni!

A Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) nevében a szervezők

További információ: **www.balatonnet.hu,** www.facebook.com/balatonnet

Megváltóm hangját hallottam

(I Heard the Voice of Jesus Say)

Horatius Bonar (1808–1889)
fordította: D. Kiss Ildikó

Tradicionális dallam (Kingsfold)

*) 3. versszak

Megváltóm hangját hallottam:
„Ha szomjazol, gyere hozzám!
Én élő vízzel kínállak,
Gyere, idd, és élet vár.”
Az élő víz forrásához
Odamentem s ittam én;
Szomjam elmúlt, lelkem szárnyra kelt,
Bennem immár Jézus él.

Megváltóm hangját hallottam:
„E világban fény vagyok.
Nézz rám és elszáll éjszakád,
Lásd, felkel szép napod.”
Felnéztem rá és tündöklött,
Mint csillag, ragyogó Nap;
Fényében járok mostantól
Itt e földön mindennap.

CD-ajánló

„Közeledjetek Istenhez, és ő közeledni fog hozzátok.” (Jak 4,8)

Ez a mottója a **„Közeledben – In Your Presence – Cóngarach Duit”** című lemeznek, melyen ír és angol nyelvű, főként tradicionális keresztyén dalok szerepelnek az előadók saját feldolgozásában. A lemez különlegessége, hogy az ír, skót, angol illetve amerikai eredetű dalok az eredeti nyelven kívül magyarul is elhangzanak.
A lemez magánkiadásban jelent meg, ára 3500 Ft

Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban
(1054 Budapest, Deák tér 4.)
és a Luther Kiadó könyvesboltjában
(1085 Budapest, Üllői út 24.)

Megrendelhető a kiadónál:
D. Kiss Ildikó 06 20 770 3087;
ildiko.d.kiss@gmail.com

A lemez egyik dalához készült videoklip (I Heard the Voice of Jesus Say – Megváltóm hangját hallottam) megtekinthető a youtube-on a következő címen:
http://www.youtube.com/watch?v=iMZBQ6rBnpg

A lemez dalai közül néhány megjelent magyarul a Híd magazinban, ezek a következők:
Az élet táncának Ura (Lord of the Dance);
Közeledben hadd járjak, Uram (Oh, for a Closer Walk);
Szent Patrik imádsága (St. Patrick's Breastplate).

Az Evangélikus Missziói Központ és a Magyar Evangélikus Rádiómisszió által kiadott előadóművészi CD-k

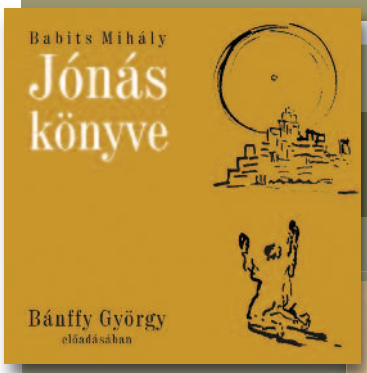

Babits Mihály:
Jónás könyve
előadó: Bánffy György

Ne félj! –
versek Isten kertjéből
előadó: Badin Ádám

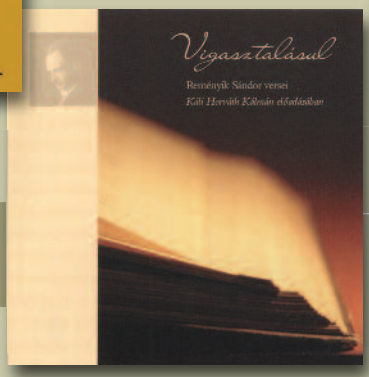

Vigasztalásul –
Reményik Sándor versei
előadó: Káli-Horváth Kálmán

Matt – segítő percek
gyászolóknak
előadó: Czipott Géza
és Nyakó Júlia

A CD-k megrendelhetőek az Evangélikus Missziói Központnál:
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40. | Tel./fax: 06 1 400 30 57 | e-mail: evmis@lutheran.hu

„Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse
és megtartsa az elveszettet.” (Lk19,10)

Konferencia

az Evangélikus Missziói Központ szervezésében
július 6. – július 9-ig a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban
(Széchenyi u. 8–12., a vasútállomás közelében)

Szolgálattévők:
Szemerei János püspök
Orbán Attila misszionárius-lelkész, Szárazd
Czöndör István lelkész
Salyámosy Éva újságíró
Göllner Pál
Simon András képzőművész, író
Bálint Zoltán mérnök, misszionárius
Banka Gabriella előadóművész
Kőháti Dorottya lelkész, újságíró
Nyakó Júlia és Czipott Géza előadóművészek
Magyar Keresztény Motorosok Közössége
***Nairobi Girls* énekegyüttes**, a kenyai evangélikus gyülekezet kórusa
Pesterzsébeti gyülekezet zenekara Drenyovszky Péter vezetésével
és a **Rádiómisszió munkatársai**

Részvételi díj: 8200 Ft, 3–10 éves korúaknak 4100 Ft (szükség szerint kérhető ágyneműhuzat, 500 Ft mosatási költségért)
A részvételi díj támogatott és nem fedezi a konferencia költségeit. Akinek van lehetősége többet adni, köszönettel vesszük.
Idén nyáron vonattal nem lehet utazni Piliscsabára. **Busz indul Budapestről az Árpád híd pesti oldalától. Piliscsabán a vasútállomásig jön a busz.**
Jelentkezési határidő: 2014. június 20.
Jelentkezni lehet postai úton, telefonon vagy e-mailben a Missziói Központnál: Evangélikus Missziói Központ 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
Tel: 06 1 400 3057; e-mail: evmis@lutheran.hu

„De nekem olyan jó Isten közelsége!”

(Zsolt 73,28a)

Szeretem a Biblia zsoltárait. Őszintén, szókimondóan fogalmazzák meg az emberi érzéseket, az örömöt, fájdalmat, tehetetlenséget, a hitet és a kétséget. A zsoltáríró nem játszik el egy elvárt, mesterséges hívő szerepet. Átéli és őszintén meg is fogalmazza azt, hogy az Istenben hívő ember is megfáradhat, elcsüggedhet, érhetik bántások, igazságtalanságok. De mindezek ellenére nem rendül meg a hite Isten jóságában.

Akkor is, és ma is vannak olyanok, akik valamiféle üzleti esélyt látnak az Istennel való kapcsolatban. Azt várják tőle, hogy mindig, minden esetben megjutalmazza a jókat és büntesse a rosszakat. A tapasztalat néha éppen ennek a fordítottja. A gazembereknek, csalóknak, rafinált karrieristáknak jobban megy a sora, mint a becsületességre, jóságra törekvőknek. A zsoltáros, miután kipanaszkodta magát, eljut a józan felismerésre, mely szerint Isten közelsége mindennél fontosabb és drágább. Hogy Őbenne nem azért higyünk, mert ezt-azt, például pénzt, egészséget, karriert várunk és kapunk tőle, hanem Őmiatta, személye miatt. Az igazi ajándék Ő maga, a vele való élő, személyes kapcsolat, amely kiteljesedik az örökkévalóságban. Az isteni igazságszolgáltatás nem marad el. Aki hű marad, annak szeméről maga Isten törli le majd a könnyeket.

A földi élet még nem mennyország. Itt még együtt van a jó és a rossz, ahogy Jézus tanította: a búza együtt nő az értéktelen, káros konkollyal, gazzal. A nagy szétválasztás majd az ítéletnapján lesz. **A jelenre vonatkozó örömhír pedig az, hogy egy lehetetlen, kissé megbolondult világban is élhetünk Istennel közösségben.** Ő még mindig várja a hazatérő tékozló fiakat, nyitva az ajtó. Az Ő közelségét, jelenlétét semmi és senki nem pótolja.

Az Ő hiánya a bűn állapota. A bűn az, amikor nincs az ember a helyén, ez a céltévesztés. Ebből fakad a bizonytalanság, céltalanság. Ugyanakkor a szívünkben lévő „Isten alakú űr” betöltésre vár. Ezért a sok kompenzáció, amely megnyilvánulhat a szenvedélybetegségekben is. Káros szenvedéllyé válhat bármi, amit túlzásba viszünk. Ez lehet a munka, televíziózás, evés, ivás, szexualitás. Mindennek helye és ideje van, ugyanakkor Isten helyét csak Ő maga, az ő lénye töltheti be igazán életünkben.

A kereszten a legnagyobb lelki-szellemi szenvedést az okozta Jézusnak, hogy átélte az Atya hiányát. „Miért hagytál el?!” – kiáltotta a világtörténelem legfájdalmasabb kérdését. Lelkét mégis az Atya kezébe tette le. És ekkor a templom kárpitja kettéhasadt; az a függöny, amely elválasztotta a hívő embert a szentek szentjétől, az Istennel való élő közösségtől.

Ezért is mondhatjuk a kijelentés szavaival: Jézus az ÚT az Atyához, az elveszített paradicsomba. Őbenne, Őáltala, Őrajta keresztül hazajuthatunk. A mi hazánk, otthonunk pedig az élő Istenben van.

Pünkösd óta az Isten közelsége nem külső történés, hanem bennünk, szívünkben, személyiségünk központjában lehet Ő valósággá. Micsoda ajándék!

– Karácsony azt jelenti, Isten velünk;
– húsvét, a megváltó szenvedés és feltámadás üzenete: Isten értünk;
– és pünkösd, a Szentlélek kitöltetése a legdrágábbat ajándékozza nekünk: Isten bennünk.

Ha pedig Isten bennünk, akkor ki ellenünk, hiszen Ő erősebb a bűnnél, halálnál, a gonosz erejénél.

Isten szívemben megtapasztalható, átélhető közelsége olyan jó nekem!

SZEVERÉNYI JÁNOS

Áhítat a Kossuth Rádióban 2013. december 29-én a 2014-es év igéje alapján.

Egy régi teáscsészére

Klárinak

Búzavirág-, kalász-
és pipacsmintás csésze,
balatoni konyhánkban, valaha,
a kopott, fehér stelázsi
szegényes éke.

Most, ötven év után,
visszatért hűséges kezembe.
Igaz, fületlen, csorba,
mégis, becses *útjelző*
minden repedése.

Mit nekem Sèvres, Limoges,
Rosenthal, Meissen,
és a Wedgewoodok
bársonnyal bélelt tárlók
polcain villogó,

megannyi remeke,
amíg tenyerem öblében
több-kevesebb időre még
itt ragyoghat ő,

távoli és törékeny
gyerekkorom heroldja,
ez a dacos kis hírnök,
ez a viharvert gránit-cserép.

A szeretetnek
nincsen márkaboltja.

PETRŐCZI ÉVA

A 2014-es év igéje

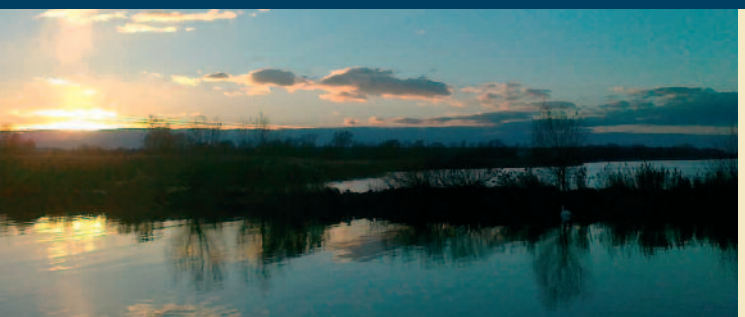

„De nekem olyan jó Isten közelsége!”

(Zsolt 73,28a)